

Fakultet for arkitektur og billedkunst

Dato
15.5.2015Referanse
M:/Fakultetsstyre/
2-15/12/9696**Møteinnkalling**

Fakultetsstyremøte nr. 2 – 2015,

Tid: 29. mai 2015, kl. 1000-1600.

Sted: Lerchendal gård, NTVA, Strindveien 2.**DAGSORDEN Styremøte fredag 29. 2015.**

- s-sak 7/15 Godkjenning av innkalling og agenda. (10.00-10.05)
- s-sak 8/15 Protokoll fra styremøte 12.februar. (10.05-10.15)
- o-sak 3/15 Dekanens orientering. (10.15-10.45) Ettersendes 22.05
- o-sak 4/15 Studieprogramportefølje: Strategisk vekst. Gunnar Parelius (10.45-11.15)
- o-sak 5/15 Status analyser/resultat og støtteverktøy bemanningsplanlegging. Hans Martin Øverkil. (11.15-11.35)
- o-sak 6/15 Planleggingsrammer og 1.tertialrapport. Hans Martin Øverkil. (11.35-11.55)

Lunsj

- s-sak 9/15 Bemanning ARK 1-6. Instituttledere + Gunnar Parelius (12.55-13.15)
 - s-sak 10/15 Forskningstermin. Håvard Wibe. (13.15-13.30)
 - s-sak 11/15 Fusjon. Fagdokument – Charter. Fredrik Shetelig (13.30-14.10) Ettersendes 22.05
 - o-sak 7/15 Kina/internasjonale strategi. (14.10-14.40)
 - o-sak 8/15 Veikart: Kriterier – status – SO-midler/tiltak. Annemie Wyckmans/Håvard Wibe. (Torsdag)
 - o-sak 9/15 Synlighetsprosjektet. Åslaug Mostad. (14.40-15.10)
 - o-sak 10/15 Status KIT: muntlig orientering fra studentene på KIT (15.10-15.30)
- Eventuelt (15.30-slutt)

DAGSORDEN Strategimøte Torsdag 28. 2015.

1. Veikart: ref o-sak 8/15 Veikart: Kriterier – status – SO-midler/tiltak.
2. Strategi, innspill fra institutt
3. Fusjon-strategi ref. tidligere utsendt epost om fusjon pr mail 08.05.15

Postadresse	Org.nr. 974 767 880	Besøksadresse	Telefon	Saksbehandler
7491 Trondheim	E-post: fak-adm@ab.ntnu.no	Alfred Getz vei 3	+47 73 59 50 63	Anne Jørgensen Bruland
	http://www.ntnu.no		Telefaks +47 73 59 50 94	Mobil: 411 20 385 Tlf: +47 73 59 50 63

All korrespondanse som inngår i saksbehandling skal adresseres til saksbehandlende enhet ved NTNU og ikke direkte til enkeltpersoner. Ved henvendelse vennligst oppgi referanse.

S-sak 7/15

Godkjenning av innkalling og agenda

S-sak 8/15

Protokoll fra styremøte 12.februar 2015

Fakultet for arkitektur og billedkunst

Dato
26.1.2015Referanse
M:/Fakultetsstyre/
1-15/12/9696**Tilstede:****Styret:**

Eli Støa,

Anne Karin Furunes,

Ingerid Helsing Almaas,

Håkon C. Vetlesen frem til kl. 1115,

Geir K. Hansen,

Nils Marstein,

Tine Hegli,

Elin Røsok,

Marianne Knapskog,

Silje Sandvin kl. 1115.

Administrasjonen:

Fredrik Shetelig

Anne J. Bruland

Hans M. Øverkil.

Gunnar Parelius kl. 1050,

Ikke tilstede:

Johan Arnt Haarberg.

Annemie Wyckmans.

S-sak 1/15 Godkjenning av innkalling og agenda.**Saksdokument: Innkalling og agenda for styremøte 12.2.15.****Enstemmig vedtak:***Innkalling og agenda godkjent.***S-sak 2/15 Protokoll fra styremøte 11.12.2014.****Saksdokument: Protokoll fra styremøte 11.desember 2014.****Enstemmig vedtak:***Protokoll godkjent.*

Postadresse	Org.nr. 974 767 880	Besøksadresse	Telefon	Saksbehandler
7491 Trondheim	E-post: fak-adm@ab.ntnu.no	Alfred Getz vei 3	+47 73 59 50 63	Anne Jørgensen Bruland
	http://www.ntnu.no		Telefaks +47 73 59 50 94	Mobil: 411 20 385 Tlf: +47 73 59 50 63

All korrespondanse som inngår i saksbehandling skal adresseres til saksbehandleren ved NTNU og ikke direkte til enkeltpersoner. Ved henvendelse vennligst oppgi referanse.

o-sak 1/15 **Dekanens orientering.**

S-sak 3/15 **Regnskap og årsrapport for 2014. Hans Martin Øverkil orienterer.**

Saksdokument: S-sak 3/15. Årsrapport regnskap 2014.

Enstemmig vedtak:

Styret godkjenner regnskap og årsrapport for 2014.

S-sak 4/15 **Revidert budsjett for 2015.**

Enstemmig vedtak:

Styret godkjenner revidert budsjett for 2015.

o-sak 2/15 **Tentativ status produksjon 2014, underlag for prognose for langtidsbudsjettet.**

S-sak 5/15 **Strategisk veikart: overordnede tema og status prosess. Fredrik Shetelig.**

Saksdokument:

Strategisk veikart: overordnet tema og status prosess.

Enstemmig vedtak:

Styret slutter seg til de overordnede temaene i veikartet og prosessen for konkretisering av mål og tiltak og forutsetter at studentene inviteres.

O-sak 3/15 **Strategisk bemanning: struktur og policy. Lars Aalberg orienterer.**

Saksdokument:

Oppdatering på strategisk personalplan.

Enstemmig vedtak:

Styret ber fakultetet arbeide videre med dette.

Eventuelt

2 orienteringssaker:

1.

Ang. Prosjekt Norge. Lederen for prosjekt-delen «BYGGEPROSESS», Anita Moum, har sagt opp sin stilling.

Fakultetet ønsker å ansette en ny person i hennes stilling så snart som mulig. Dette er svært viktig for AB-fakultetet.

Enstemmig vedtak:

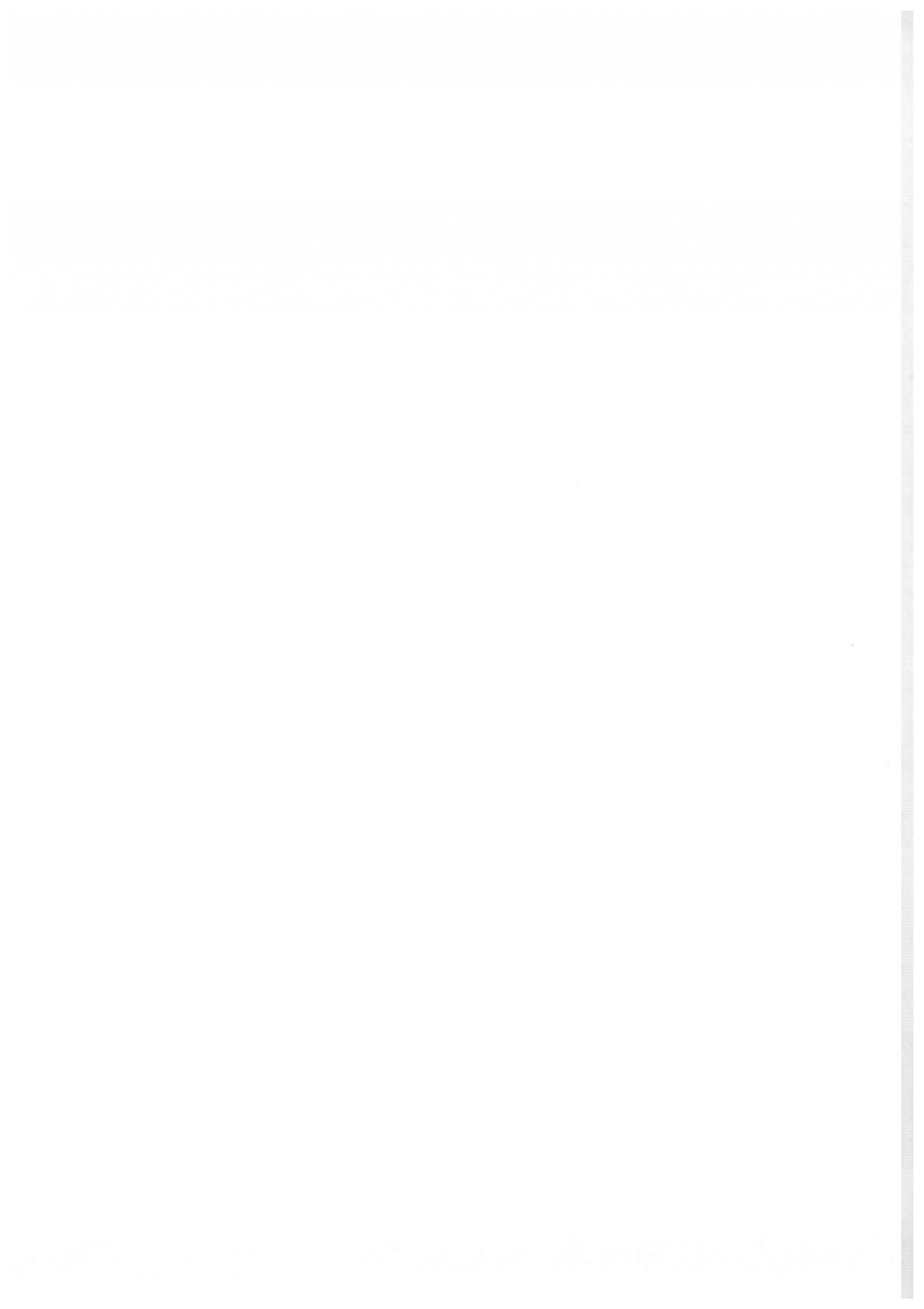
Styret slutter seg til ny ansettelse så raskt som mulig.

2.

David Sanderson, leder av Urban Ecological Planning, er valgt inn i styret til Norsk flyktningråd og er bedt om å utvikle innovasjon ved NTNU innen feltet.

O-sak 3/15

Dekanens orientering

NOTAT

Fra: Dekan

Til: Fakultetsstyret

Om: Generell orientering ved dekan

Tilråding: Styret tar saken til orientering

Formål med saken: Orienter styret om status i løpende saker ved fakultetet, samt en vurdering av spesielle positive/negative aspekter som fakultetsstyret bør være oppmerksomme på.

Vårsemesteret har vært preget av et generelt høyt aktivitetsnivå.

Det er i tillegg til generell drift og utvikling vært to saker som har krevet mye oppmerksomhet fra dekan:

- **Fusjonssaken. Denne behandles som egen diskusjonssak.**
- **Misnøye blant studentene ved KiT. Det har vært et såpass høyt frustrasjonsnivå blant studentene ved KiT at de sendte et åpent brev til rektor og studentavisen «Under Dusken». Dette har satt søkelys på nødvendigheten av en grunnleggende gjennomgang og revisjon av KiT. Denne dekanorienteringen er derfor viet til forholdene ved KiT.**

1 Oppsummering av vesentlige positive og negative aspekter:

a. Positivt:

- Gode tall for forrige produksjonsår 2014. Noe lavere enn forventet for kandidatproduksjon.
- Høyt aktivitetsnivå med konferanser, utstillinger og utviklingsarbeid.
- Evaluering av masterprogrammene i arkitektur og sustainable architecture er gjennomført og rapport er klar i oktober.
- Første runde med strategisk veikartprosess er gjennomført og strategiske midler som forsterker konsentrasjon om de fem veikart-temaene er utlyst.
- Forbedret system og maler for rekrutteringsprosesser er etablert.

b. Negativt:

- Svært mye oppmerksomhet og arbeidstid trekkes inn i fusjonsprosessen.
- Organisatoriske endringsprosesser for å utvikle transparens tar lengre tid enn ønskelig, bl.a. helhetlig system for frikjøp, overhead og overskudd.
- Underlag for strategisk bemanningsplan er ikke på plass.
- Gjentakende runder med negativ stemning ved KiT.

c. Spesielt fokus H15:

- Bidra til positiv utvikling for fakultetets fagområder i fusjonsprosessen.
- Fortsette veikartprosess for konsentrasjon av fagmiljøene.
- Ny utlysningsrunde for FME (Forsknings sentere for Miljøvennlig Energi) i NFR (Norsk Forskningsråd)
- Implementere Synlighets-prosjektet
- Intensivere utviklingsprosesser ved KiT.

2 Utvikling av KiT:

a. Hovedelementene i strategien for KiT er:

- Towards a studio and research based art education at the highest level of excellence
- Expanding the research capacities while documenting and disseminating the results
- Developing new understandings of the relationship of art and technology

b. Instituttleder for KiT har ansvaret for å involvere deltagere fra hele fakultetet i veikart-temaet «Kunst og kultur som samfunnsbærere»

c. KiT er i utvikling, møterytme og ansvarsområder er i ferd med å komme på plass, men endringsprosessene krever en sterkere forankring ved instituttet, blant studenter, ansatte og ledelse/administrasjon.

d. KiT har en svært god utvikling innen forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid i perioden høst-14 til vår-15:

- Økning fra null til nesten 4 mill NOK i ekstern finansiering for to nye forskningsprosjekt gjennom det nasjonale programmet for kunstnerisk utviklingsarbeid: "Divisions" (start: 1.8.2014) og "Electronic Textures" (start: 1.9.2015)
- Deltagelse som arbeidspakkeleder i H2020 søknad «Collective Awareness Platforms for Sustainability and Social Innovation»: "Depletion Design Networks Co-Designing Citizen Engagement Strategies to Access the Ambient Commons" i samarbeid med 12 partner institusjoner (kunstakademi og mediesenter)

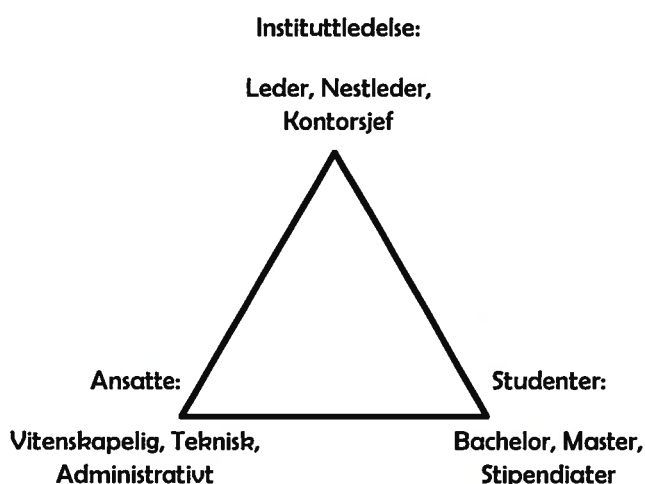
- Søknadsprosess i H2020 prosjekt "Reflective Societies: Cultural Heritage And European Identities" med bl.a Art & Science laboratory, Université Paris 1 Panthéon-Sorbonne and Software Engineering Department, Shenkar College of Design, Engineering and Art, Tel Aviv innen temaet "Internet of things": "Still life, Live data" (working title)
 - Økt aktualitet som samarbeidspartner for kunnskapsutvikling med andre fagmiljø og fakultet ved NTNU: TSO helse, flere institutt ved Institutt for produktutvikling og materialer (IVT) og Institutt for kunst- og medievitenskap (HF), Marintech, Teknoportkonferansen, m.fl.
 - Kunst og teknologi utvikles som langsiktig tema mellom flere institutt ved NTNU med foreløpig resultat etablering av en tverr-fakultær post.doc innen temaet (initiert av prorektor Johan Hustad) og flere felles-søknader (Kulturrådet, Forskningsrådet) sammen med fem institutt fra tre fakultet
 - Representerer NTNU i Programkomiteen for "Uterom Verftsgata som arena for opplevelse media/kunst/teknologi"
 - Innlevering av to svært gode søknader til stipendiatprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid, som ble valgt og evaluert ut av ni gode søknader (mot tidligere 5 i 2014)
 - Omfattende samarbeid med lokale aktører: Kunsthall Trondheim, Meta.Morf, Norges Kreative Høyskole, Trondheim Kommune, Adresseavisen, Dokumentarfestivalen, Trondheim Senter for SamtidsKunst, Lademoen Kunstnerverksted, Trondheim Kunstmuseum, Makers Faire m. fl.
 - Mange samarbeid på nasjonalt og internasjonalt nivå: Norges Bank, Kulturrådet, OCA, KORO, PKU, KUNO, Bergen Assembly 2016, Swiss Institute (Studio Roma), École de recherche graphique (Brussels), Institute of Network Culture (Amsterdam), Haus der Kulturen der Welt (Berlin), Museum of Modern Art (Warsaw), Raw Material Company (Dakar) m.fl.
- e. KiT har en god utvikling innen utdanning:
- Det internasjonale masterprogrammet i Fine Art har god økning i søkertall: 171 søknader mot tidligere 10-15 søknader i 2012. De internasjonale studentene representerer en viktig kvalitativ ressurs for KiT.
 - Bachelorprogrammet har dårligere søkertall (en generell utvikling ved kunstakademiene på nasjonalt plan). Rekrutteringstiltak iverksettes før neste søknadsrunde, ref. delaktivitet i «Synlighetsprosjektet».
 - KORO inviterer til utvikling av et nytt masterprogram i kunstproduksjon som skal starte høst 2016.
 - KiT er i dialog med internasjonalt kontor ved NTNU om å utvikle kvoteprogram (stipendordninger) med spesifikke samarbeidspartnere i utviklingsland. (det eksisterende generelle kvoteprogrammet er under revisjon og KiT får ingen kvotestudenter her)
 - KiT har startet en generell pedagogisk diskusjon om konseptet "research based" kunst utdanning
- f. Til tross for denne positive utviklingen har det ennå ikke lyktes å etablere en god organisatorisk arbeidsform. Dette hemmer gode utviklingsprosesser og skaper

unødvendige konflikter. Her listes de vesentligste elementene med problembeskrivelse, gjennomførte tiltak og behov for ytterligere tiltak:

- **Rollefordeling mellom leder, nestleder og kontorsjef:** KiT fikk på plass komplett ledelse primo høst 2014. På grunn av sykemeldinger og ubesatte stillinger fungerte nåværende instituttleder som stedfortredende instituttleder, uten noen i rollene som nestleder og kontorsjef. Dette resulterte i overbelastning på instituttleder-rollen i og med at en person måtte dekke alle ledelses- og administrative behov: fra overordnet strategi til konkrete praktiske problem som nøkkelkort og reisebestillinger. Rollefordelingen mellom leder, nestleder og kontorsjef har ikke vært tydelig definert. Dette har medført at studenter og ansatte har kontaktet leder direkte med de fleste former for henvendelser og problemstillinger, noe som gir overbelastning og medfører redusert respons på henvendelser. I løpet av våren 2015 er kontorsjef tydeliggjort som kontaktpunkt for administrative spørsmål og løpende praktiske problem. Mangel på transparente og tydelige rutiner resulterer også i et unødig stort behov for problemløsning. Rolle avklaring mellom leder og nestleder er fremdeles ikke ferdig utviklet.

- **Samspill mellom ledelse, ansatte og studenter:** I mange år har det oppstått med jevne mellomrom konflikter, mistillit og misforståelser mellom de tre partene. Det forekommer også ulike sub-grupperinger blant de vitenskapelig ansatte og blant studentene. En grunnleggende årsak til uroen er

etter min oppfatning at KiT opp gjennom historien har hatt en grunnleggende individualistisk og uformell virkeform som nå er under endring. Hovedaktiviteten ved KiT har vært individuell 1:1 veiledning av studenter i atelieret samt forelesninger med interne og eksterne krefter. Forelesninger og workshops har holdt en jevnt høy standard. Utfordringer og problemer har blitt løst direkte mellom individer, økonomiske ressurser har vært knyttet til enkeltpersoner og enkelte arealer har vært båndlagt av enkeltpersoner og mindre grupperinger. At de vitenskapelige ansatte har åremålsstillinger med bopel andre steder enn Trondheim og tilbringer forskningstiden i egne atelierer utenfor KiT gjør det også utfordrende å utvikle et mer robust og samarbeidende kollegium. Man har til dels store problemer med å samle alle ansatte på samme tid.

- Instituttledelsen har suksessfullt implementert budsjett kontroll i henhold til studieprogrammene men har hatt egne utfordringer mht interne rolleavklaringer i ledergruppen og mangelfullt rammeverk for å støtte opp under både drift og utviklings/endringsprosesser. Det oppstår misforståelser i kommunikasjonen og en del av endringene tar lengre tid enn først forventet å feste seg i organisasjonen.
- Studentene blir frustrerte av at småproblemer ofte blir liggende uløste slik at dette baller på seg over tid og vokser til konfliktartede situasjoner.
- Konfliktlinjene viser seg oftest ovenfor instituttledelsen.
- Med økt ambisjon om samarbeid om forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid, økt fokus på mer systematisk studieprogramutvikling med profilerte læringsmål, økt fokus på sterkere kvalitative krav til undervisning og studentenes arbeider (det er meget sjelden at det forekommer stryk), kreves det en bedre organisert og mer forpliktende samarbeidsmodus mellom alle parter.
- Målet er å skape en bedre balanse mellom formaliserte og uformelle virkeformer ved KiT.
- **Studieprogram og studieprogramledere:** Det har kommet på plass studieprogramledere for bachelorprogrammet i billedkunst og for det internasjonale masterprogrammet i Fine Art. Mandat, ansvar, arbeidsoppgaver og arbeidsform for studieprogramlederne er under utvikling, men ennå ikke helt på plass. Det har kommet i gang semestervise møter for lang- og kortsiktig planlegging av studieprogrammene. Studieprogrambeskrivelser og emnebeskrivelser med læringsmål er utviklet for masterprogrammet og begge programmene videreutvikler dette frem til studieplanrevisjon høst 2015. Videre utvikling er å presisere programledernes oppgaver og å utvikle en mer strukturert arbeidsform. Programrådene skal ha representasjon av vitenskapelig ansatte og studenter.
- **Forutsigbarhet i ansattes tilstedeværelse som underlag for planlegging:** Det har tidligere vært opp til de enkelte vitenskapelig ansatte å planlegge sin tilstedeværelse på KiT. I løpet av høsten har det kommet på plass et kalendersystem som gjør det mulig for studenter og ledelse å vite når personell er tilstede på KiT. Videre utvikling er å trekke dette videre til et planleggingsverktøy slik at ansatte forplikter seg til å være tilstede samtidig for viktige begivenheter som opptak av studenter og eksamensutstillinger, samt fellesmøter ved KiT som: instituttmøter, studieprogrammøter og allmøter. Kontorsjef har nå ansvar for å legge opp en omforent kalender for alle ansatte.
- **Rytme og forutsigbarhet i formelle møter og fellesarenaer:** Det har tidligere vært en manglende struktur for fellesmøter. Mandagsmøtet avholdes hver uke og benyttes primært til å kommunisere generell informasjon og om ukens aktiviteter ovenfor studentene. Møtene blir også brukt til å luften problemer, men det er ikke utviklet et system for håndtering av problemene. Det er nå utviklet et sett av møter med innkalling, agenda og referat
 - Instituttmøter med alle ansatte og studenttillitsvalgte

- Pedagogisk forum, som nå er under videreutvikling til å bli studieprogramrådsmøter.
 - Dialogmøter med dekanatet
 - Mandagsmøtet bør utvikles og en mer forpliktende rytme for øvrige møter må etableres (se punkt over)
- Det er i løpet av vårsemesteret innkalt til følgende møter (planlagt, gjennomført og hvis flyttet, årsak til flytting):

Planned	Effective	Reason for Postponing
<i>Institute meeting: information meeting for all staff</i>		
January 29	January 29	
March 26		Cancelled due to absence of teachers and staff. Replaced by Idealab for Roadmap on 24th
May 28	May 13	Rescheduled due to postponement of the Faculty Styre meeting
<i>Dialog meeting with the Dean</i>		
February 19	February 19	
April 29	April 29	
May 28		Cancelled due to postponement of the Faculty Styre meeting
<i>Planning meeting</i>		
January 6	January 6	
April 29	May 19	Postponed to meetings on study program level in May plus strategy meeting
<i>Pedagogical forum:</i>		
February 18	February 18	
May 13	June 11/12 August 11+12	Postponed due to absence of professors

- **Rutiner og bruk av riktig tjenestevei:** I mangel på ryddige og lett tilgjengelige rutiner oppstår det ofte problemer som må løses akutt og der selve løsningen trekker ut i tid til økende frustrasjon. Det nå under utvikling et sett av rutiner og reglementer blant annet på grunnlag av studentenes problemliste (se avsnitt: Konflikt). Vi henter inn assistanse via rektors stab for å få rutinene på plass og gjort lett tilgjengelig på nettet slik at dette blir et enkelt «selvhjelps-system». På grunn av manglende rutiner, en tradisjon for uformell kommunikasjon og problemdefinering, samt ineffektiv kommunikasjon blir det ofte tatt i bruk improviserte og til dels agiterende kommunikasjonsformer. Dette resulterer i mye

oppmerksomhet omkring problemer, men det skaper også underlag for et høyt konfliktnivå. Systemer for kommunikasjon, utvikling og problemløsning må tydeliggjøres og tas i bruk av ledelse, studenter og ansatte ved KiT. De ulike rollene ved KiT må også tydeliggjøres slik at man henvender seg til riktig person. Eksempler på systemer: kvalitetssystemet ved NTNU med emneevalueringer og referansegrupper blant studentene, god møtemetodikk med innkalling - ledelse og referat, studieprogram og emnebeskrivelser som definerer innhold i undervisningen.

g. Arealer: Det er nå på gang endringsprosesser for arealene ved KiT. En romkomite har foreslått en rekke justeringer og effektiviseringer av arealene. Dekan har jobbet videre med dette og anbefaler følgende:

- Totalarealet ved KiT reduseres ved at tidligere metallverksted ikke lenger inngår i «gratis» intern leieavtale ved NTNU. Arealet ble frigitt ved samlingen av tre- og metall-verkstedet. For videre bruk av disse arealene vil NTNU eiendom belaste fakultetet med ca 550.000 ekstra pr år i husleie. Ved en gjennomgang av arealene ved KiT kommer det tydelig frem at det ikke er mangel på areal, men at arealene er dårlig utnyttet.
- Det trengs mer student-atelier plass og de eksisterende student-atelierene bør effektiviseres. I NTNU's internhusleiesystem har kunststudenter et gjennomsnittlig normtall på 15m² pr student. Det er opp til KiT å fordele mellom store og små atelier og individuelle og felles atelier. (til sammenligning har arkitektstudentene 5m² pr student).
- En del av verksteder og læreratelier bør vurderes bygget om til studentatelier og felles tilgjengelige prosjektrum.
- Administrasjonsarealet er i høy grad overdimensjonert og må vurderes effektiviseres/omprogrammeres.
- Seminarrom og lignende må i sin helhet gjøres tilgjengelige for alle og ikke båndlegges av mindre grupperinger.
- Atelier for vitenskapelig ansatte bør vurderes komprimert for å øke kapasitet (har ikke definert normtall, men antar 20m²/person).
- En kartlegging av arealene ved KiT (uten tidl. Metallverksted) vises i tabellen under. Det er beregnet en samlet studentmasse på 75 billedkunst studenter (15 pr kull ba + mfa). Her er ikke medtatt vekst med nytt studieprogram i kunstproduksjon (antas tilsv behov som arkitekt + tilgang på prosjektrum)

	Galleri	Felles seminar/ sosialt	Verksteder /studio	Prosjektrum/ verkst	Studentatelier	Vitenska pelig ansatte	Adm	Møterom	Service/ tekn/ wc/ trafikk	Leilighet
Areal i dag	319,59	322,75	865,07	407,96	1012,66	433,93	347,95	34,07	397,48	96,84
Behov ihht normtall					1125	200	60			

- Dette viser at det må gjøres ombyggingstiltak for å sikre nok studentatelier, noe som er lett tilgjengelig ved identifiserte omdannbare arealer i grafikkverksted og ved medielab. Det er foreløpig satt av 100.000.- til ombygging av læringsarealer i budsjettet. Det må påregnes en større utgift enn dette.
- Det må etableres en romkomite som samarbeider om utvikling og disposisjon av arealer for hele fakultetet.

h. Konflikt: Det har i løpet av våren vært uro blant studentene som kom til uttrykk i et åpent brev som ble sendt 07.04.15 til rektor med kopi til studentavisen «Under

Dusken», til UKS (Unge Kunstneres Samfund), til dekan ved AB, til instituttledelsen og til alle ansatte og studenter ved KiT. Ved mottak av brevet tok dekan kontakt med rektor som ga dekan oppgaven med å ta saken videre. Brevet beskriver en mistillit til ledelsen, men er ikke konkret, kun noen få eksempler på problemer er beskrevet. Studentene fikk i oppgave å lage en spesifisert liste med problembeskrivelser og tilhørende løsningsforslag. På grunnlag av listen ble det utarbeidet en start på en handlingsplan for å løse problemene. Dette ble presentert og diskutert i et allmøte med studentene. Etter videre bearbeiding danner nå listen en konkret handlingsplan som går gjennom punkt for punkt i samarbeid mellom studenttillitsvalgte og kontorsjef ved KiT. Mange mindre problemer er løst. Handlingsplanen vil danne ett av flere grunnlag for en utvikling av transparente og brukbare rutiner og reglement for KiT i samarbeid med HR seksjonen i rektors stab. Dette vil danne første versjon av et lett tilgjengelig «selvhjelps» system på nettet.

i. Ekstern evaluering av studieprogrammene i Billedkunst/Fine Art:

Studieprogrammene ved KiT er «nestemann ut» i fakultetets gjennomgang av alle studieprogram. Det legges opp til å budsjettere med dette i 2016. KiT må forberede dette grundig slik at evalueringen kan settes i gang primo 2016. Dekan ønsker at det blir gjennomført en helhetlig evaluering av alle aspekter ved KiT: studieprogram, kunstnerisk utviklingsarbeid/forskning, organisasjon, infrastruktur og ledelse/administrasjon.

O-sak 4/15

Studieprogramportefølje: Strategisk vekst

Studieprogramporteføljen ved AB – plan for utvikling på kort og lang sikt

Vi ser dette som ett av flere element i en samlet undervisningsstrategi, vi legger derfor hovedvekten på å besvare spørsmålene i rektors notat av 8.12.2014 og trekker kun inn andre forhold der disse tenkes vesentlig å påvirke de forhold det spørres om.

1. Forslag til konkrete opprettelser, omlegginger og nedleggelse fra og med 2016/2017

Opprettelser

Nytt Masterprogram i kunstproduksjon – 2-årig

1) Strategisamsvar og samfunnsrelevans

KORO og Trondheim Kommune avdeling for kultur har etterlyst økt kompetanse innenfor konsulent- produsent og prosjektledelse for offentlig kunst (tidligere kjent som utsmykning)

Mastergraden skal gi sammensatt kompetanse som kan omfatte elementer av arkitektur, prosjektering, byplanlegging, stedsanalyse, kunstnerisk prosjektutforming, offentligkommunikasjon og formidling. Utviklingen av dette som et kompetansefelt vil styrke kunstens uttrykksregister, mulighetsfelt og utsagnskraft i det offentlige rommet – både gjennom utviklingen av nye yrkesroller og av kunstneres eget kompetansefelt.

Programmet er tett knyttet til fakultetets egen faglige satsing "kunst og kultur som samfunnsbærer" som og vektlegger bedre forståelse for og styrke til det estetiske og kulturelle bidraget til demokrati og samfunnsutvikling. En økt profesjonalisering av kunstnere og produsenter på dette området vil gi større gjennomslagskraft til denne satsingen

Studiet vil slik også bidra direkte og indirekte til en bredere forståelse og utvikling av sosial og kulturell bærekraft som inngår i grunnlaget for TSOen "bærekraftig samfunnsutvikling".

2) Markedsvurdering

Per i dag finnes ingen spesialisert utdanning rettet mot konsulent/produsent i offentligkunst. Det nærmeste er kuratorutdanning på KHiB, men denne er første og fremst rettet mot utstillinger og offentlig kunstformidling.

Offentlig kunst er kanskje den største økonomiske området innenfor norsk samtidskunst og et område som gjennomgår forandring og profesjonalisering. Og er et kompetansefelt som både oppdragsgivere og kunstnere vil ta i bruk.

RSU (Regionalt Samarbeidsutvalg) ordningen legges ned, og hele ordningen forandres fra konsulenter til prosjektledere. Deres rolle vil nå bli mer profesjonalisert og krevende (her kommer vi inn) enn tidligere og disse vil bli ansatt av kommuner og fylkeskommuner.

Tidligere var det KORO som ansatte med konsulenter. Nå blir det en større profesjonalisering av disse prosjektlederne og de vil ansettes direkte av kommuner/fylkeskommuner.

Det økende kravet på prosjektlederen skaper et stort behov for å etablere en forberedende plattform både med hensyn til *gjennomføring* og *kunstnerlig intensjon*.

En mastergrad med fokus på offentlig kunst vil være et godt tilbud for kandidater som har bachelorgrad i bl.a. billedkunst, arkitektur, design og kunsthistorie og som ønsker å spesialisere seg i prosjektledelse for offentlige kunstprosjekter.

3) Antall studenter

Det siktes mot opptak av 10 – 15 studenter per kull. Antallet må tilpasses hva som er realistisk i forhold til behovet innenfor det profesjonelle arbeidsmarkedet for konsulenter. Det kan tenkes at man tar opp studenter annethvert år (det gjør kurator MA på KHIB) men dette kan justeres i forhold til utvikling på feltet. Kvalifikasjon til opptak bør være minst en relevant BA grad (kunst, arkitektur med mer) og noe erfaring fra profesjonelt kulturliv.

Studentene vil inngå som naturlig del av studentmiljøet ved KiT samtidig som de vil representere et større mangfold og slik berike av mulighetsfeltet for den enkelte student. Det vil likevel være aktuelt å vurdere årlige opptak for å bedre kontinuiteten inad i studentmiljøet i programmet.

4) Kunstnerisk utviklingsarbeid og tverrfaglighet

Opprettelse av denne mastergraden kan spille en vesentlig rolle i forhold til kunstnerisk utviklingsarbeid med potensiale både for produsenter og kunstnere – eksempler er utforskning av nye prosesser, materialer og medier. Programmet forutsetter og understøtter oppbyggingen av et fagmiljø som for KiT vil utgjøre et klarere mellomledd som formidler opp mot andre fagmiljø ved NTNU

Videre kan det tenkes at det legger grunnlaget for en KU/FoU gruppe ved fakultetet som spesialiserer seg i utvikling for offentlig kunst.

5) Eksterne samarbeidspartnere

Vi har allerede betydningsfulle eksterne partnere med Trondheim Kommune og KORO, som begge to etterlyser en slik masterprogram. Videre, ser vi gode muligheter for samarbeid med fylkeskommunene i Sør- og Nord Trøndelag, og Nordland, hvor det veletablerte prosjektet Skulpturlandskap Nordland kan ha stor betydning for innholdet i masterprogrammet. At akademiets professor emeritus Maaretta Jaukkuri har ledet prosjektet i Nordland er en klar fordel.

Nytt masterprogram i fysisk planlegging - 5 årig

1) Strategisamsvar og samfunnsrelevans

Dagens 2-årige masterprogram ble opprettet og evaluert i 2011. i evalueringsrapporten het det blant annet (s. 25): «Det er særleg verdt å merke seg at arbeidsgjevarar er svært godt nøgde med sine tilsette med denne utdanninga.» Vi merker at studentene fortsatt er attraktive i arbeidsmarkedet.

Tanken er å supplere det 2-årige masterprogrammet med et 5-årig masterprogram der de to siste årene i det 5-årige program er neste identisk med det 2-årige. Hensikten er å få større grad av kontroll på de tre første studieårene til kandidatene. Dette tror vi kan forbedre tilknytningen til NTNUs og fakultets strategiske satsing på bærekraftig byutvikling, jamfør **TSO Bærekraftig samfunnsutvikling**, siden de tre første årene både innholdsmessig og metodisk vil forberede studentene bedre på å jobbe med denne problematikken enn det varierte bachelor-grunnlaget dagens 2-årige program gjør.

Dagens 2-årige program har 20 studenter. Disse er etterspurt og det er en utfordring for instituttet å kanalisere studentene til masteroppgaver tilknyttet egen forsknings- og utvikling fordi studentene raskt knyttes til arbeidsgivere i løpet av sommerjobbing mellom første og andre studieår og dermed blir «tapt» for den konsentrerte innsatsen instituttet ønsker å drive f.eks. i samarbeid med Trondheim kommune gjennom ByLab og med Statens vegvesen og storbyene gjennom instituttprogrammet PULS (Planning for Urban Sustainable Transport). Hvis en får økt antallet masteroppgaver til 40 ved at det 5-årige programmet tar opp 20 studenter hvert år øker sjansen for mer konsentrert FoU-innsats.

2) Markedsvurdering – rekrutteringsgrunnlag og arbeidsmarked

Etter oppstarten i 2005 har antall søkere økt jevnt og trutt selv om det gikk ned fra 85 til 75 fra 2013 til 2014. Det har ikke vært ressurser til omfattende rekrutteringsarbeid. I 2015 fikk en imidlertid anledning til å utføre enkle rekrutteringstiltak og det kan ha vært medvirkende til at søkertallet i 2015 ble 122, som er en solid framgang fra tidligere. Søkerne våre er i hovedsak samfunnsvitere, særlig geografer, som ser ut til å ha oppfattet at studiet er en veg inn i et interessant arbeidsmarked. Vi har imidlertid også søkere fra Ingeniørhøgskoler og andre planleggingsrelevante bachelorstudier, f.eks. landskapsplanlegging fra Høgskolen i Sogn og Fjordane. Vi håper med et 5-årig program å få disse gruppene til å søke seg direkte til fysisk planlegging.

Arbeidsmarkedet, kommunene, Statens vegvesen og konsulentbransjen, har stort behov for fysiske planleggere. Utredninger vi har foretatt alene og sammen med Norges Universitet for Miljø og Biovitenskap (NMBU) og Universitetet i Tromsø (UiT) i Forum for utdanning for samfunnsplanlegging (FUS), og som har vært presentert på nasjonale seminar uten å ha blitt bestridt tilsier et behov på ca. 200 planleggere på masternivå per år, mens det utdannes under halvparten. Kommunenes sentralforbund (KS) har vært opptatt av dette og ikke minst kompetansebehovet en har i kommunene fordi underskuddet av planleggere fører til at mindre kvalifisert arbeidskraft må benyttes og gis intern opplæring. Et nytt og relevant studietilbud ved NTNU kan bøte på denne situasjonen.

De fleste planleggerne i Norge utdannes i dag ved NMBU som ønsker å øke sitt 5-årige tilbud. UiT sitt mastertilbud (Master i samfunnsplanlegging og kulturforståelse) er relativt smalt og ikke forankret i plan- og bygningsloven som styrer det meste av planleggingsaktiviteten i Norge. Rekrutteringen er også relativt dårlig så programmets eksistens er usikker. NMBU derimot har de siste 25 årene fravristet NTNU sin rolle som den største «planleggerprodusenten» i Norge og de utdanner omtrent halvparten av de nye planleggerne hvert år. De har over tid lagt sitt tilbud nærmere vår profil og gir et godt tilbud. NTNU med sin større faglige bredde bør likevel kunne utarbeide et nytt 5-årig program av stor interesse for studentene og arbeidsgiverne.

3) Antall studenter

Som nevnt ovenfor ser en i utgangspunktet for seg 20 studenter på det 5-årige programmet. Grunnen til dette er at studentene forutsettes å utnytte det eksisterende emnetilbudet ved NTNU og da kan en ikke brått «dumpe» for mange studenter inn i andre institutts emner. Det andre er at en ikke kan øke antall masteroppgaver per år for mye uten at det vil kreve for mange nyansettelser. Å fordoble antallet er i seg selv en stor utfordring og kan ikke gjøres uten nyansatte. Men ved å legge om gjennomføringen av masteroppgavene mener vi økningen kan gjennomføres med en ny professor, en ny førsteamanuensis og en ny vitenskapelig assistent.

4) Forskningskopling og tverrfaglighet

Forskningsinteressen og innsatsen er for tiden knyttet opp mot:

- Bærekraftig byutvikling som inkluderer bærekraftig arealbruksutvikling, transport, stedsutvikling.
- Bærekraftig ressursforvaltning
- Plan- og bygningslovens virkemåte.

Studentenes øvinger og ikke minst masteroppgaver vil knyttes opp mot dette. De siste årene har masteroppgavene omfattet:

- Samordnet areal- og transportplanlegging (sykling, gange, parkering, lokalisering av virksomheter)
- Landskapsvern versus landbruk og rekreasjon samt hyttebygging.
- Ex post evaluering av kommunedelplaner og store reguleringsplaner samt bruk av innsigelser.

Et nytt 5-årig program vil kunne øke instituttets innsats på disse områdene.

Et bredere tverrfaglig samarbeid om emneporteføljen i de tre første årene av det 5-årige programmet vil også styrke samarbeidsrelasjonene mot andre fagmiljø og slik grunnlaget for etableringen av tverrfaglige forsknings og utviklingsprosjekt, herunder mer koordinerte samarbeid rundt Masteroppgaver. Det vil også styrke tilfanget av faglige innfallsvinkler, verktøy og metoder i monodisiplinære forskningen.

Omlegginger

Master in Sustainable Urban Transitions

Programmet inngår i N5T samarbeidet. Det tas opp få studenter til programmet og vi har funnet det vanskelig å opprettholde en god og balansert sammensetning av emner i programmet. Kommunikasjonen mellom lærestedene vanskeliggjør også mulighetene til å opprettholde den oppnådde kvaliteten ved endringer av utdanningsplan for den enkelte. Vi planlegger derfor å redusere antallet studieretninger fra 3 til 1 hvor planen sammenfaller godt med det første året i ett av våre egne velbalanserte studieprogram.

En kan da opprettholde kvaliteten uten store og skrøpelige administrative konstruksjoner og slik samtidig ta vare på og utvikle relasjonene til de andre nordiske lærestedene. En mulighet vi har sett på er å etablere et studieprogram på området Smart Cities. De ulike institusjonene kan her bidra med ulik og utfyllende kompetanse. Det er likevel et spørsmål om ikke et slikt nytt studium bør baseres på et bredere Europeisk samarbeid (ut over Norden).

Master of Science in Urban Ecological Planning og

Master of Science in Sustainable Architecture

Vi har svært god søkning til disse programmene og ønsker å øke opptaksrammen samt å gå over til årlige opptak. Begge er innenfor områder hvor det samfunnsmessige behovet er allment kjent og hvor fakultetets fagmiljø nyter stor respekt internasjonalt.

Vi har vurdert ressursbehovet ved en slik omlegging finner at det med dagens inntektsfordelingsmodell er både realistisk og forsvarlig å øke opptaket slik.

Master i eiendomsutvikling og forvaltning

Vi ønsker å øke opptaksrammen til 20. Vår rekrutteringsplan har vært vellykket og vi har i år flere søkere enn noen gang. En økning må vil selvsagt måtte sees i sammenheng med kvaliteten på søkerne, bemanningskapasitet og hvor store ressurser vi ellers kan dedikere en slik økning.

Nedleggelser

Ingen.

Generelt om kortsiktige våre planer

Studenttall og robusthet

Som det framgår har vi i første omgang iverksatt tiltak som gir våre program studenttall som er store nok til at det kan etableres robuste fagmiljø på lærersiden, dvs miljø som ikke faller sammen ved sykdom, oppsigelser.

Vi vedlegger vår plan for rekruttering i 2015. De 2-årige masterprogrammene har i år fått en god økning i søkertallene og vi ser derfor på dette tiltaket som i vellykket. For de studiene hvor det foreligger statistikk basert på sammenlignbare tall er oppgangen rundt 60%

Vi har også gått over til årlige opptak i alle de 2-årige internasjonale mastergradene. Vi har vurdert det slik at vi nå kan bygge tilstrekkelig kapasitet (økonomi, infrastruktur, stillinger,

undervisningserfaring og kompetanse) til å gjennomføre dette på en god måte. Dette sikrer store nok fagmiljø og det styrker byggingen av et godt læringsmiljø ved å etablere en bredere kontakt mellom studiekullene.

Opprettelser

De nye studiene er innenfor områder som vil styrke og utfylle den faglige bredden og det tverrfaglige samarbeidet både ved NTNU og innen fakultetet. De slik i overensstemmelse med fakultetets langsiktige faglige strategi hvor kultur- og samfunnsforståelse gir bakgrunn for og en sterkere kontekstualisering av skapende arbeid og teknologisk kompetanse. Vi har over tid fokusert mye på relasjonen mellom skapende arbeid og teknologi og i større grad tatt relasjonen til kultur og samfunnsfagene for gitt.

Med et 5-årig program i fysisk planlegging vil sikre våre studenter innen dette området en mer robust basiskompetanse, ved at vi tar hånd om (sammensetningen av) denne selv ved NTNU. Dette gir oss bedre muligheter til, på masternivå, å etablere mer fokuserte fordypningsområder for studentene ved programmet. Som fordypningsområder innenfor et bredere, mer generisk program vil også disse fordypningene/spesialiseringene bli mindre preget av en instrumentell (oppskriftsmessig) tenkning.

Dette muliggjør også større dynamikk mellom programmene ved at fordypningsområder/studieretninger kan etableres i overlapp mellom programmene.

Masterstudiet i kunstproduksjon representerer et slikt fordypningsområde som beveger seg både mot teknologi, arkitektur og samfunnsfag.

2. Langsiktig porteføljeutvikling

I vårt langsiktige arbeid vil vi ved oppbyggingen av robuste studier og fagmiljø legge vekt på mer enn faren for at undervisningen faller sammen om en faglærer skulle falle fra.

Et mål er å bygge opp brede generiske program som gir kompetanse og innsikt som utvikles heller enn erstattes gjennom det som kalles livslang læring. Vi ønsker program brede nok til å muliggjøre forsøk, læring og en dynamisk utvikling uten at for trange rammer blir til hinder for en slik utvikling. Vi ønsker program som er brede nok til å gi rom for en bred faglig dialog og et aktiv medansvar for og innflytelse på programmets utvikling.

For å skape et grunnlag for en slik utvikling har vi bedt alle programmene om å etablere egne programstrategier. Mens kvalitetsmeldingene i hovedsak fokuserer på å forbedre det vi gjør i dag, skal en med programstrategien redegjøre for hvordan programmet tar del i og bidrar til fakultetets faglig-strategiske utvikling.

Vi vedlegger de planene vi har mottatt i 2015

Disse planene må så samordnes med våre forskningsstrategier. Vårt hovedbidrag til samfunnet er gjennom våre uteksaminerte studenter - gjennom et langt yrkesliv skal bidra som godt kvalifiserte samfunnsborgere og fagfolk. Forskningen skal bidra til dette og kan derfor ikke selv sette dagsorden for vår faglig-strategiske utvikling. Denne må også være basert i utdanningens behov og ikke bare i dagsaktuelle forskningsoppgaver.

Disse planene vil så danne grunnlaget for en diskusjon av og evt. utvikling av mer generiske program. Et første steg vil være å sikre at basisutdanningen gir en god allmen basis for videre studier. Dette er ett av spørsmålene som blir behandlet som del av den pågående evalueringen av masterstudiene i arkitektur og i «Sustainable Architecture». Det er også grunnlaget for forslaget om å etablere et 5-årig masterprogram i fysisk planlegging.

Basert på dette vil vi på et mer dynamisk grunnlag kunne utvikle oppgave/yrkesrelaterte fordypninger. Disse vil skape bedre grobunn for samarbeidsprosjekt mellom programmene.

Vi er ennå usikre på hvordan disse fordypningene skal knyttes til / gis spesifikke gradsbenevnelser. Dette har sammenheng med de rettigheter som er knyttet til enkelte grader, hos oss spesielt Master i arkitektur: studenter med denne graden oppnår spesielle rettigheter i yrkeslivet. Dette stiller egne krav til forvaltningen av graden – kriterier, prosedyre, beslutning, myndighet ...

Hensynet til dette kan gi som resultat at vi etablerer program som (evt. for noen studenter) leder til to grader. Det kan og føre til at vi oppretter grader som tildeles færre enn 10 studenter til tross for at flere er tatt opp til program/emner. (Eksempel: Ved studiet Master of Science in Sustainable Architecture er det viktig at vi kan ta opp både ingeniør- og arkitekturstudenter. Opptaksgrunnlaget vil da avgjøre om disse kan tildeles Master i arkitektur eller Master of Science in Sustainable Architecture.)

Vi ser også på hvordan vi kan etablere finansieringsmodeller som gir fleksibilitet og styringsmuligheter på programnivå

- at programmene er tilpasset finansiering
 - styrt og ikke tilfeldig resultat av eksterne prosesser
- opprettholder stab
- gir nødvendig underlag helhet og kraft

Og vi ser på nytt på hvordan vi kan styrke programlederrollen blir tydeligere

Tabell Del A

Fakultet	-Kort oppsummering av fakultetets helhetlige vurdering av den langsiktige utviklingen i fakultetets samlede studietilbudsportefølje
AB	<p>- I vårt langsiktige arbeid vil vi ved oppbyggingen av robuste studier og fagmiljø legge vekt på mer enn faren for at undervisningen faller sammen om en faglærer skulle falle fra.</p> <p>Et mål er å bygge opp brede generiske program som gir kompetanse og innsikt som utvikles heller enn erstattes gjennom det som kalles livslang læring. Vi ønsker program brede nok til å muliggjøre forsk, læring og en dynamisk utvikling uten at for trange rammer blir til hinder for en slik utvikling. Vi ønsker program som er brede nok til å gi rom for en bred faglig dialog og et aktiv medansvar for og innflytelse på programmets utvikling.</p> <p>For å skape et grunnlag for en slik utvikling har vi bedt alle programmene om å etablere egne programstrategier. Mens kvalitetsmeldingene i hovedsak fokuserer på å forbedre det vi gjør i dag, skal en med programstrategien redegjøre for hvordan programmet tar del i og bidrar til fakultetets faglig-strategiske utvikling.</p> <p>Vi vedlegger de planene vi har mottatt i 2015</p> <p>Disse planene må så samordnes med våre forskningsstrategier. Vårt hovedbidrag til samfunnet er gjennom våre uteksaminerte studenter - gjennom et langt yrkesliv skal bidra som godt kvalifiserte samfunnsborgere og fagfolk. Forskningen skal bidra til dette og kan derfor ikke selv sette dagsorden for vår faglig-strategiske utvikling. Denne må også være basert i utdanningens behov og ikke bare i dagsaktuelle forskningsoppgaver.</p> <p>Disse planene vil så danne grunnlaget for en diskusjon av og evt. utvikling av mer generiske program. Et første steg vil være å sikre at basisutdanningen gir en god allmen basis for videre studier. Dette er ett av spørsmålene som blir behandlet som del av den pågående evalueringen av masterstudiene i arkitektur og i «Sustainable Architecture». Det er også grunnlaget for forslaget om å etablere et 5-årig masterprogram i fysisk planlegging.</p> <p>Basert på dette vil vi på et mer dynamisk grunnlag kunne utvikle oppgave/yrkesrelatererte fordypninger. Disse vil skape bedre grunn for samarbeidsprosjekt mellom programmene.</p> <p>Vi er ennå usikre på hvordan disse fordypningene skal knyttes til / gis spesifikke gradsbenevnelser. Dette har sammenheng med de rettigheter som er knyttet til enkelte grader, hos oss spesielt Master i arkitektur: studenter med denne graden oppnår spesielle rettigheter i yrkeslivet. Dette stiller egne krav til forvaltningen av graden – kriterier, prosedyre, beslutning, myndighet ...</p> <p>Hensynet til dette kan gi som resultat at vi etablerer program som (evt. for noen studenter) leder til to grader. Det kan og føre til at vi oppretter grader som tildeles færre enn 10 studenter til tross for at flere er tatt opp til program/emner. (Eksempel: Ved studiet Master of Science in Sustainable Architecture er det viktig at vi kan ta opp både ingeniør- og arkitekturstudenter. Opptaksgrunnlaget vil da avgjøre om disse kan tildeles Master i arkitektur eller Master of Science in Sustainable Architecture.)</p>
DMF	-
HF	-
	1

IME	-
IVT	-
NT	-
SVT	-

Tabell – Del B

Fakultetenes foreløpige forslag til konkrete endringer innenfor studieprogramporteføljen 2016/2017 – fylles ut ved innsendingen per 1. mai 2015:

<i>Fakultet</i>	På henholdsvis -Årsstudium- og -Bachelornivå	-Masterprogram og -Profesjonsstudier (våre egne norskspråklige og egne internasjonale studieilbud)	-Eventuelle samarbeidsprogram, nasjonale eller internasjonale, alle typer, med henblikk på oppstart fra og med studieåret 2014/15	-Kort oppsummering av fakultetets vurdering av de enkelte forslag i henhold til kravspesifikasjonens del A og B
AB	-	<p>- Masterprogram i kunstproduksjon – 2-årig</p> <p>- Masterprogram i fysisk planlegging - 5 årig</p>	-	<p>- De nye studiene er innenfor områder som vil styrke og utfylle den faglige bredden og det tverrfaglige samarbeidet både ved NTNU og innen fakultetet. De slik i overensstemmelse med fakultetets langsiktige faglige strategi hvor kultur- og samfunnsforståelse gir bakgrunn for og en sterkere kontekstualisering av skapende arbeid og teknologisk kompetanse. Vi har over tid fokusert mye på relasjonen mellom skapende arbeid og teknologi og i større grad tatt relasjonen til kultur og samfunnsfagene for gitt.</p> <p>Med et 5-årig program i fysisk planlegging vil sikre våre studenter innen dette området en mer robust basiskompetanse, ved at vi tar hånd om (sammensetningen av) denne selv ved NTNU.</p> <p>Masterstudiet i kunstproduksjon representerer et slikt fordypningsområde som beveger seg både mot teknologi, arkitektur og samfunnsfag.</p> <p>Fakultetet anser at begge studier adresserer felt hvor oppgaver, ansvar, behov og muligheter i arbeidsmarkedet er godt dokumentert</p>

DMF	-	-	-	-	-
HF	-	-	-	-	-
IME	-	-	-	-	-
IVT	-	-	-	-	-
NT	-	-	-	-	-
SVT	-	-	-	-	-

Vennligst bruk følgende fargekoder ved utfyllingene:

Opprettelser - Mulige opprettelser (avh. av f.eks. ekstern innvilgning) - Nedleggelses - Omlagginger (sammenslåinger).

Styret vedtar tillatelser til opprettelser og nedleggelses av studieprogrammer (studieforskriftens § 13-1), mens fakultetene selv eller bemyndighet forvaltningsutvalg fastsetter studieretninger under de respektive studieprogrammene.

Rektor vedtar tillatelser til opprettelser og nedleggelses av årsstudier (studieforskriftens § 13 a).

For oversiktens skyld med hensyn til den samlede porteføljeutviklingen ber vi om at alle typer ovenfornevnte endringer tas med i denne tabell-oversikten.

Tabell Del C

<i>Fakultet</i>	-Mulige sammenslåinger gitt at de gjeldende føringer vi har angående gradsbenevnelser og -tildelinger på teknologiområdet ikke hadde foreligget (jfr. pkt. 1.3 og 3.1 i Handlingsromrapporten av 18/6-14).
AB	-
DMF	-
HF	-
IME	-
IVT	-
NT	-
SVT	-

Vår dato: 10.04.2015

Vår ref.: bob10042015bpf

STRATEGISK PLAN FOR UTVIKLING AV FEMÅRIG MASTER I ARKITEKTUR 2015

Introduksjon

Det femårige masterprogrammet i arkitektur sammen med toårig master i Sustainable Architecture, gjennomfører våren 2015 en større evalueringsprosess ledet av en internasjonal komite for å et klarere bilde av programmenes sterke og svake sider. Mange av de vurderingene og innspillene som naturlig hører hjemme i en strategisk utviklingsplan er til drøfting og undersøkelse i denne evalueringsprosessen. Som overordna ramme for evalueringskomiteens arbeid er spørsmålet; Er vår arkitektutdanning i takt med tidens utfordringer og muligheter, faglig og pedagogisk? Representerer studieforløpet og kurstilbudene en fattbar helhet og god progresjon? Svarer programmet på de overordnede strategiske føringer som fakultetet og NTNU har fastlagt? Har vår utdanning av arkitekter en tydelig profil og identitet som samsvarer med de verdier vi ønsker å målbære?

Vi håper å ha et klarere bilde av hvor programmet står i forhold til disse utfordringene når evalueringsprosessen er avsluttet innen juni 2015. Da starter det viktige, krevende og nødvendige arbeidet med å implementere endringer i henhold til prosessens konklusjoner.

Det kan derfor synes prematurt i denne sammenhengen å beskrive utviklingsmål, potensialer og utfordringer for det femårige masterprogrammet i arkitektur, før komiteens arbeid og evalueringsprosessen er avsluttet. Likevel er det trekk og tendenser som bør synliggjøres og kommenteres uavhengig av komiteens arbeid.

Mål for utvikling

De overordnede mål for programmet i denne perioden er:

1. Utvikle en klar profil i forhold til gjenkjennbare faglige og pedagogiske verdivalg.
2. Utvikle en tydelig overordnet faglig og pedagogisk helhet og kontinuitet gjennom hele studieforløpet.
3. Sikre solid kvalitativ og kvantitativ bemanning av kursene, der dynamikk og kontinuitet balanseres etter en strategisk plan.

Fakultetets identitet og profil knytta opp mot samspillmodellen **Klima-Form-Gjennomslag** skal konkretiseres og utvikles som et tydelig gjennomgående element i hele studieforløpet. Erfaringsutveksling,

utvikling og utprøving av pedagogiske metoder og perspektiver skal stå sentralt i alle kurs og i utvikling av den felles faglig-pedagogiske kulturen. Både med tanke på samspillsmodellen og den pedagogiske praksis representerer **TRANSark** en ressurs som masterprogrammet i økende grad skal integrere.

Det er en målsetting at de innspill og anbefalinger som kommer ut av evalueringsprosessen og følgeprosesser av denne, implementeres i programmet i løpet av en femårsperiode. Det er likevel viktig at endringer som ikke krever tidkrevende formelle prosesser blir iverksatt så raskt som mulig. Konkrete endringer bør derfor iverksettes allerede i løpet av høsten 2015 og våren 2016.

Evalueringsarbeidet våren 2015

Evalueringen er lagt opp som en prosess gjennom tre sesjoner der alle involverte i programmene; studenter, vitenskapelig ansatte og ledelse, er deltakere for å informere komiteen. Sesjon I ble avholdt i slutten av januar. Her ble de ulike kursene presentert for komiteen og målsetting og form på prosessen ble klarlagt. Sesjon II 16. og 17. mars fokuserte i stor grad på studentenes og lærerstabens opplevelse av studiets form og innhold. Sesjon III vil bli avholdt 12. og 13. mai og vil bestå av workshoper der studenter og ansatte gir respons på spesifikke temaer som evalueringskomiteen så langt ser vil være nyttige å styrke og utvikle. På grunnlag av denne sesjonen utarbeider komiteen sine vurderinger og anbefalinger. Det diskuteres en oppfølgings-sesjon i november 2015 for å bistå i de konkrete endringsprosessene som da er i gang.

Tilstandsbeskrivelse

Med utgangspunkt i dagens situasjon kan det pekes på mange gode aspekter ved programmet. Det har god søkning med mange kvalifiserte søkere (fem ganger så mange som faktisk blir tatt opp). Studentene er motiverte, engasjerte og arbeider mye (blant den høyeste timeinnsatsen ved NTNU). Studentenes eget-initiativ har medført flere Live-Studio prosjekter (Studio Beta m.fl.) og oppstarten av et tidsskrift for arkitektur og arkitekturutdanning (tidsskriftet «A»). I grunnutdanningen har alle høst-kursene gått sammen om å organisere en bærekraft-uke med tittelen «Livssyklus» på tvers av årskursene. Dette har vært et meget vellykket arrangement. Et senter for transformativ læring i arkitekturutdanningen (**TRANSark**) ble etablert i november 2014 og skal fungere som en spydspiss i utviklingen av pedagogikk knytta til programmet spesielt og høyere utdanning generelt. Generelt har vi en stab av undervisere i kurs på alle nivå som er motiverte og dyktige.

Programmet har for øvrig alvorlige utfordringer å håndtere. Av de viktigste er den kontinuerlig uklare bemanningssituasjonen i grunnkursene, en programstruktur som er fragmentert og har sterkt behov for oppdatering, samt en generell tendens til nedprioritering av undervisningen på bekostning av andre aktiviteter.

1. Bemanningssituasjonen, spesielt i grunnkursene, har gjennom flere år vært preget av liten kontinuitet i undervisnings-teamene. Dette fører til en lite bærekraftig praksis med stor slitasje på emneansvarlige. Bemanningsplanlegging med perspektiv på mer enn et år av gangen viser seg vanskelig å få til. Overganger i forbindelse med varslede avganger forberedes dårlig.
2. Programmets struktur er fortsatt preget av en lineær modell for læringsprogresjon fra 1970-80 tallet. Dette vanskeliggjør en integrert og helhetlig kunnskaps- og ferdighetsutvikling. Forbindelsen mellom grunnkursene Ark1-6 er svak, noe som gjør at helheten i utdannelsen er utydelig både for studenter og lærere. De videregående kursene representerer et usortert mangfold, styrt i stor grad av hva enkeltpersoner eller institutter selv måtte mene er relevant. Programmets fagligpedagogiske profil og overordnede målsettinger er som et resultat av dette vanskelig å utvikle.
3. Det er en tydelig tendens de siste ti årene at forståelsen for undervisning som fakultetets kjernevirksomhet er svekket. Forskning på spesielle strategiske satsingsområder uten merkbar forbindelse til den undervisningsmessige hverdagen, samt en redusering av den generelle arkitektkompetansen i kombinasjon med solid undervisningserfaring, gjør at antallet ansatte som kan ta ansvar for og drive kurs med 70-80 studenter, stadig blir færre. Dette bidrar til å svekke gjennomføringsevnen og kvaliteten av programmet.

Rammebetingelser

Bemanning

Som konsekvens av siste avsnitts punkt 3 er det klart at rammebetingelsene rundt undervisningen ikke er tilfredsstillende. Dette er ikke nødvendigvis et spørsmål om økede økonomiske rammer, men om prioriteringer knytta til profil på nyansettelser og fordeling av interne ressurser. Skal bemanning av grunnkursene være bærekraftig må det tas en grundig gjennomgang av hvordan disse kursene reelt drives og hvordan de burde organiseres for å ivareta bemanningsmessig dynamikk og kontinuitet.

På kort sikt innebærer dette å skape en oversikt over hvem og hvor mange som kan/skal delta i grunnkurs 400 timer pr.semester. I neste omgang å utvikle en strategi og en plan for hvordan undervisningsteam skal bygges opp og drives.

Kvaliteten av de fysiske omgivelsene

Det er et grunnleggende paradoks at arkitekturfaget undervises i arkitektoniske omgivelser av så lav kvalitet. En rundtur i det fysiske læringsmiljøet og den romlige organiseringen av dette er en nedslående opplevelse. Underteksten i de romlige omgivelsene er; arkitektur betyr lite. Problemet dreier seg ikke primært om areal, overflate eller tyverisikre dører, men om reell mulighet til å påvirke de fysiske omgivelsene, fleksibilitet, sosiale fellesarenaer på alle nivå, funksjonalitet i forhold til undervisningsformer i endring, strukturell romlig organisering mellom ansatte, ledelse og studenter osv. Arkitektur som fag baserer seg på at fysiske rammebetingelsene påvirker oss. Det er all grunn til å anta at de fysiske rammevilkår vi underviser i har en negativ virkning på undervisningen og negativ virkning i forhold forståelsen av arkitektur som noe grunnleggende viktig i samfunnet.

På lang sikt (10-50 år) kan problemet kan løses ved flytting. På kort sikt bør fakultetet diskutere løsninger der studenter og ansatte blir myndiggjort i forhold til de fysiske omgivelser vi virker i.

En økt opptaksramme

Spørsmålet å øke opptaksrammen av studenter berører flere grunnleggende spørsmål. Det handler om pedagogisk profil, om kvaliteten og kapasiteten til det fysiske læringsmiljøet, om organisering og kapasitet av tilgjengelige undervisningspersonell mm. Disse ressursene er presset i forhold til eksisterendeopptaksramme og har vært det i flere år. Økte økonomiske rammer /timetildeling isolert løser ikke disse problemene. Hvis økt opptaksramme medfører en betydelig omfordeling og restrukturering til fordel for undervisningsfeltet i forkant av utvidelsen, nøye diskutert og planlagt i forhold til undervisningskvalitet og fysisk læringsmiljø, kan en økning på 10 prosent være forsvarlig.

Endringer innenfor programmets rammer

Diskusjoner rundt endringer innenfor programmets rammer forgår nå på flere nivå. Evalueringsprosessen med den internasjonale komiteen (januar – mai 2015) er sentral, men også verdifulle diskusjoner i Forum for Grunnutdanningen (dagsseminar 9. mars) og TRANSark (miniseminar 10. april) har gitt viktige bidrag. Etter at evalueringskomiteen har kommet med sine anbefalinger vil programrådet og emneansvarlige grunnkursene diskutere ulike veivalg.

Utover de generelle utviklingsmålene nevnt innledningsvis, vil det ikke være hensiktsmessig nå å beskrive endringer på kort eller lengre sikt før evalueringskomiteen har avsluttet sitt arbeid (mai-juni 2105). Høsten 2015 blir en viktig periode for oppsummering, klargjøring og konkretisering av de ulike strategiske tiltakene på kort og lang sikt.

Utveksling

I dag reiser ca. 50% av våre studenter på utvekslingsopphold til universiteter i Europa og i andre deler av verden. Dette gjøres av de fleste i fjerde eller femte studieår, i ett eller to semester. I realiteten betyr dette at en stor del av våre studenter kun tar ett særkurs ved vårt fakultet og det er ingen føringer på hva slags type særkurs dette måtte være. Hva slags kurs studentene måtte ta ved utveksling er det heller ingen føringer på. For noens vedkomne innebærer dette at de stiller som diplomkandidater med minimal prosjekteringskompetanse.

Dette berører en større diskusjon om strukturen i hele studieforløpet og karakteren av det usorterte mangfoldet av særkurs som må tas i sammenheng med den helhetlige diskusjonen rundt programmet i etterkant av evalueringsarbeidet våren 2015.

Programleder for femårig master i arkitektur
Bjørn Otto Braaten

Notat

Til: Prodekan utdanning Gunnar Parelius

Kopi til: Siri Bakken, Programråd eiendomsutvikling og forvaltning

Fra: Geir K Hansen

Signatur: gkh

Strategisk plan for utvikling av masterprogrammene i eiendomsutvikling og forvaltning

Bakgrunnen for notatet er en bestilling fra dekanatet om en strategisk plan for utvikling av masterprogrammene ved fakultetet. De strategiske planene for programutvikling skal inngå i grunnlaget for styrets strategiske tenkning knyttet til budsjett, bemanning, programportefølje og overordnede strategiske satsinger. Planene skal inngå i fakultetets årshjul og vil derfor måtte utvikles og revideres årlig.

Bakgrunn og status for master i eiendomsutvikling og forvaltning

NTNU's Senter for eiendomsutvikling og -forvaltning ble etablert i 2005, med støtte fra Forskningsrådsprosjektet "Metamorfose 2005 - Eiendomsutvikling og -forvaltning" (2002-2006). Etableringen skjedde i samarbeid med bransjeorganisasjoner, bedrifter og offentlige etater, forskningsinstitutt og departementer. Senterets formål er å stimulere til utvikling, formidling og forvaltning av kunnskap om eiendomsutvikling og -forvaltning, i tett samspill med eiendomsbransjen. Kunnskapen skal bidra til gode løsninger av strategisk verdi for huseiere, byggherrer, eiendomsforvaltere og -utviklere, utbyggere - og ikke minst for brukerne av bygningene. Senteret danner en nettverksbase mellom undervisning, forskning, formidling og praksis for fagområdet i Norge, og har tette bånd til universiteter og fagmiljø i mange andre land.

Fakultetet har to masterprogram i eiendomsutvikling og forvaltning. Et erfaringsbasert masterprogram på deltid over 3-år gjennom NTNU Videre, og et fulltids masterprogram på 2 år.

Begge masterprogrammene har et felles programråd, både fordi programmene har like læringsmål, flere emneansvarlige som underviser i begge programmene og for erfaringsutveksling mellom programmene.

Postadresse	Org.nr. 974 767 880	Besøksadresse	Telefon	
A. Getz vei 3	E-post:	A. Getz vei 3	+ 47 73 59 50 50	Geir Karsten Hansen
7491 Trondheim	inst bpf@ab.ntnu.no	Gløshaugen	Telefaks	
	http://www.ab.ntnu.no/byggekunst		+ 47 73 59 53 59	Tlf: + 47

All korrespondanse som inngår i saksbehandling skal adresseres til saksbehandleren ved NTNU og ikke direkte til enkeltpersoner. Ved henvendelse vennligst oppgi referanse.

Det er nå 10 år siden første opptak på det erfaringsbaserte masterprogrammet, mens fulltids master ble startet året etter. Begge masterprogrammene har vært under kontinuerlig utvikling og forbedring gjennom hele perioden, men da først og fremst innenfor emneporteføljen til de to masterprogrammene.

Når det gjelder rammebetingelser og andre forhold knyttet til gjennomføringen av masterprogrammene, henviser vi til de årlige kvalitetsmeldingene som er levert.

Vi vil like vel peke på noen utfordringer;

Inntaksgrunnlag

Inntaksgrunnlaget for begge masterprogrammene er svært bredt og reflekterer på denne måten også bredden i master-programmet. Det betyr også at basiskunnskapene i enkelte av emnene vil være dårligere enn om opptaksgrunnlag og masterprogram hadde vært smalere/spissere.

Fram til 2011 fikk alle som hadde søkt og var kvalifisert tilbud om studieplass på fulltidsmasteren.

I 2012 fikk vi såpass stor søknad at vi fikk en liten siling av søkerne mht karakternivå. I 2013 var forholdet mellom opptak og søkere 16 / 71. Vi har anbefalt at vi opprettholder en opptaksgrense på 15 studenter for 2014, men vurderer en økning til 20 studenter for 2015 dersom vi fortsetter denne positive utviklingen i søkermasse.

På den erfaringsbaserte masteren har søknaden vært litt varierende, og alle som har oppfylt minimumskravene har blitt tilbudt studieplass. Studiet krever kursavgift, som ofte arbeidsgiver betaler, noe som gir sårbarhet ved nedgangstider i bransjen. Vi ser at for noen kan et slikt masterstudium ved siden av ordinært arbeide være krevende, både tidsmessig og når det gjelder akademisk tilnærming til fagområdet.

Kapasitet

Koordinering av den erfaringsbaserte masteren skjer gjennom Senter for eiendomsutvikling og forvaltning, mens administrativ koordinering skjer i samarbeid med NTNU Videre. 4 av emnene drives av eksterne krefter som krever ekstra koordinering og oppfølging fra vår side. En vit.ass dekker både 2-årig master og den erfaringsbaserte masteren. Denne kapasiteten er for liten i forhold til behov. Spesielt gjelder dette høstsemesteret hvor undervisningsaktiviteten er spesielt stor på den 2-årige masteren, i tillegg til oppstartsaktiviteter for begge programmene.

Fakultetet har ikke tilstrekkelig intern fagkompetanse eller kapasitet til selv å fylle alle kurs på de to master-programmene med egne faglærere og vi har i dag for få ressurser til å håndtere omfanget av masterprogrammene. Utfordringer knyttes også til veilederkompetanse og –kapasitet når det gjelder masteroppgaver. Det hentes derfor inn ekstern ekspertise på flere kurs fra offentlig og privat sektor, som i tillegg til høy kvalitet gir nærhet til næringslivet. Det store antallet innleide faglærere og annen faglig bistand krever ekstra kapasitet i fast stab med hensyn til koordinering. Kapasiteten for den faste staben er blitt svekket etter Nils Olssons fratreden 2013, og er bare delvis oppveid ved Tore Haugens gjeninntreden etter dekanperioden (mesteparten av hans tid er i perioder allokert til Campusprosjektet). Det har vært god stabilitet i lærergruppen siden oppstart i 2005, men 2 faglærere er fra 2012 byttet ut grunnet alderspensjon. Det har lyktes oss å få nye faglærere som er høyt kvalifiserte.

Imidlertid er det en viss usikkerhet knyttet til kontinuitet og forutsigbarhet med innleide ressurser.

Romsituasjon

Situasjonen når det gjelder undervisningslokaler for den erfaringsbaserte masteren, som undervises samlingsbasert, har siden fjorårets rapportering ikke blitt bedre. Rombestilling skjer via NTNU Videre. Det er dessverre få, tilgjengelige undervisningslokaler for etterutdanning på Gløshaugen, som betyr at man må bestille rom veldig tidlig for å få plass, og noen rom har svært dårlig innelima. Dårlig kvalitet på luft og lyd påvirker læringsutbyttet, og blir dårlig tatt imot av studenter som betaler kursavgift og forventer høy kvalitet.

Planer kort sikt. Studieplan 2015/2016

Studieplan for masterprogrammene ble gjennomgått i møte i programråd i mai og november 2014, og vi foreslår i denne runden ingen nye endringer med hensyn til læringsmål, emneportefølje mv. for programmene som sådan. En viktig diskusjon i maimøtet var spørsmålet om rekkefølgen av emnene i den erfaringsbaserte masteren og da spesielt emnet Eiendomsutvikling, som vi ønsket flyttet lengre ut i master-programmet.

Programrådet fattet et vedtak om endret rekkefølge for flere av emnene for den erfaringsbaserte masteren, med forbehold om at endringen lot seg gjennomføre av praktiske og ressursmessige hensyn. Saken ble deretter tatt opp i et faglærermøte, hvor det (etter en lengre diskusjonsrunde) ble konkludert med at vi ønsket å beholde nåværende rekkefølge for høsten 2014. Foreslåtte endring vil gi noen uheldige konsekvenser for undervisningen i omleggingsfasen, og for å kunne minimere disse ulempene, bør en evt. endring planlegges med lang tidsmargin.

Siden det planlegges en større evaluering og vurdering av masterprogrammene og kursene, forhåpentlig med virkning fra 2016, vil en endring i 2015 kunne skape unødig uro. Det foreslås derfor at rekkefølgen beholdes som i dag, inntil det er gjennomført en større utredning av masterprogram i et framtidsrettet perspektiv.

Når det gjelder innhold, læringsmål og perspektiver i de ulike emnene, ønsker programrådet en kort rapport fra de ulike faglærerne når det gjelder hvordan følgende gjennomgående perspektiver blir ivaretatt gjennom undervisning og prosjektoppgave/eksamen i den erfaringsbaserte masteren;

- Bærekraft
- Livsløp
- Strategi og ledelse
- Teorigrunnlag og –krav

Dette vil også gi input til en videre diskusjon om profil og innhold i masterprogrammene.

Planer lengre sikt (5 – 10 år)

Planer for videre utvikling av masterprogrammene er blitt diskutert i programråd ved flere anledninger, sist i mai og november 2014. I år er det 10 år siden vi hadde første opptak av studenter på det erfaringsbaserte master-programmet i eiendomsutvikling og forvaltning.

Vi kan konstatere at masterprogrammene i eiendomsutvikling og forvaltning har vært en suksess med et ganske stabilt studenttall på den erfaringsbaserte og en veldig økende interesse for den 2-årige masteren på full tid. Et 10-årsjubileum er en meget god anledning til å løfte blikket for å avdekke hvilke utfordringer og behov samfunnet og næringen vil ha framover og hvordan våre

masterprogram i eiendomsutvikling og forvaltning kan fortsette å levere relevant kunnskap og kompetanse som samfunnet både etterspør og vil ha behov for.

Programråd vedtok derfor på siste møte i å sette i gang et arbeid med tanke på å utarbeide en strategisk utviklingsplan for masterprogrammene og med forslag til revisjon av eksisterende studieplaner og opplegg for de to masterprogrammene. En viktig begrunnelse for dette var å identifisere samfunnsendringer og –behov for å kunne tilby relevant undervisning også når man flytter blikket 8 – 10 år framover. Programrådsleder har sett på en mulig arbeidsform for utredningen, og foreslår en 6 trinns prosess for denne prosessen;

1. Sammenstilling datagrunnlag eksisterende undervisningsopplegg
2. Workshop 09. april 2015 med et større utvalg ressurspersoner som dekker et bredt spekter med hensyn til interesser, perspektiver og kompetanse.

Fokus for workshop:

- a) Status dagens undervisning
 - b) Identifisere viktige drivere når det gjelder endringer, krav og behov
 - c) Identifisere kompetansebehov og tjenester / leveranser som er relevant for dette
3. Bearbeiding av input fra workshop av en mindre arbeidsgruppe og forslag til reviderte masterprogram fulltids og erfaringsbasert deltids master.
 4. Behandling og vedtak i programråd
 5. Behandling og vedtak fakultet.
 6. Iverksettelse endringer

En videre konkretisering av strategisk plan for utvikling av masterprogrammene og svar på bestillingen fra prodekan for utdanning vil derfor forventes å foreligge høsten 2015.

Momenter til diskusjon om utvikling fagområde og program

Utgangspunkt

- Overordnede strategier for fakultet og NTNU
- Samfunns- og bransjebehov når det gjelder kompetanse og kapasitet
- Kvalifikasjonsrammeverk for program og for enkeltemner
- Undervisningsformer og rammer
- Prosess saksgang;
Programråd med faglig innstilling, utdanningsutvalg som koordinerende og innstillende til dekan, dekan som beslutningstaker, institutt som gjennomfører, emnansvarlig som utfører

Grunnlag fra NTNU - Kunnskap om en bedre verden

NTNU skal legge premisser for kunnskapsutviklingen og skape verdier – økonomisk, kulturelt og sosialt. Vi skal utnytte vår teknisk-naturvitenskapelige hovedprofil, faglige bredde og tverrfaglige kompetanse til å møte de store, sammensatte utfordringene Norge og verdenssamfunnet står overfor.

NTNU har fire strategiske satsingsområder for kommende periode;

- Energi
- Havromsvitenskap og teknologi
- Helse, velferd og teknolog
- Bærekraftig samfunnsutvikling

Fakultet for arkitektur og billedkunst

Kunnskap for en bedre verden, NTNUs strategi for 2011-2020, innledes med mål om å være internasjonalt fremragende og å legge premissene for kunnskapsutvikling og verdiskaping – økonomisk, kulturelt og sosialt. Fakultet for arkitektur og billedkunst skal følge opp ambisjonene og målene i NTNUs strategi. Dette kan vi bare oppnå om våre egne strategier er basert på fakultetets særpreg og identitet, og at vi står for egne valg og utvikling i kommende år. Her vil vi bygge videre på arbeidet med vårt forrige strategidokument "Kreativitet – Samspill – Kvalitet - 2006-2010".

Strategiarbeidet ved fakultetet har pågått siden våren 2011, og bygger på diskusjoner om mål og framtidig utvikling av våre fagområder de kommende ti år. Strategien er basert på interne diskusjoner mellom fakultetsledelse, institutt, faggrupper og enkeltpersoner, og den er drøftet med både NTNUs ledelse og vårt fakultetsstyre.

Strategidokumentet er et redskap på veien mot de overordnede målene fakultetet har satt seg for perioden 2011-2020. Strategien skal gjennom mål og veivalg gi oss retning og rammer for prioriteringer i de kommende år og være grunnlag for handlingsplaner.

Fakultetet skal arbeide for å få tildelt ressurser fra NTNU, departement og eksterne finansieringskilder til å iverksette de tiltak som er nødvendige for å nå målene som er satt. De store globale og nasjonale utfordringer knyttet til helse og velferd, energi og klima, miljø og ressurser representerer viktige fokusområder for våre utdannings-program, forskning og kunstneriske virksomhet. Våre fagområder er sentrale i arbeidet med komplekse og sammensatte

problemstillinger innen bærekraftig byutvikling, bygninger og infrastruktur. Vi har et stort ansvar for utvikling, transformasjon og forvaltning av våre bygde omgivelser i et ressursmessig perspektiv. Vi skal arbeide både nasjonalt og internasjonalt.

Strategidokumentet skal være grunnlag for videreutviklingen av vår kultur, særpreg og våre fag, i samsvar med vårt samfunnsoppdrag og NTNUs overordnede mål og strategier. Dokumentet skal også være en basis for en levende diskusjon mellom våre ansatte, doktorgradskandidater og studenter, med rom for å utvikle og justere kurs underveis. Fakultetet vil i kommende dekanperiode vektlegge følgende tre aspekter for virksomheten;

- Fakultetets/fagområdets innflytelse (impact) i samfunnet
- Fakultetets bidrag til en bærekraftig samfunnsutvikling når det gjelder energi og ressurser
- Fakultetets rolle når det gjelder formaspektet, dvs utvikling av våre omgivelser i bred forstand

Kommentarer til strategier for NTNU og Fakultetet

- ♥ Senter for eiendomsutvikling og forvaltning er av fakultetet anerkjent som et fagmiljø i internasjonal toppklasse.
- ♥ Fagområdet kan plassere seg inn i tre av de fire satsingsområdene til NTNU.
- ♥ Fagområdet kan svare på og bidra inn i alle de tre områdene som fakultetet vektlegger.

Aktuelle utviklingstrekk som har betydning for fagområdet / masterprogrammene

- **Demografi** - flere mennesker, flere blir eldre, større strekk mht folk i jobb fra unge til pensjonister. Ulike behov, kompetanse, ferdigheter etc. Påvirker utforming, arbeidsmiljø, tjenestebehov etc. Større press på oppgaver som krever hender, hjerter og hoder.
- **Urbanisering** - flere mennesker bor i byer. Fortetting. Tjenestetilbud/servicetilbud. Trafikk, kommunikasjon, infrastruktur. Botilbud. Arbeidsplasser etc.
- **Energi- og ressursituasjon**. Knapphet på ressurser. Bo og jobbe smartere og mer bærekraftig. Kunnskapsbehov. Ny teknologi. Nye levemåter etc
- **Teknologiutvikling**. Rivende utvikling på teknologi som påvirker alle sider ved livet. Nye tjenester. Nye arbeidsmåter. Nye nettverk. Den virtuelle verden utvider seg og blir mye mer en integrert del av den analoge og digitale verden. Økt robotisering, økt automatisering av varer, tjenester, prosesser.
- **Økt spesialisering** innenfor enkeltområder. Muligheter for spisskompetanse og fordypning.
- **Kompleksiteten øker**. Flere spesialister som tar hånd om spesialområder. Voksende behov for et helhetsperspektiv, kontekstuelle ferdigheter, se ting i sammenheng, koordinere, håndtere grensesnitt
- **Internasjonaliseringen** fortsetter. Engelsk globalt språk. Utdanningstilbud og tjenester på tvers av landegrenser, tidssoner og kulturer.
- **Større endringsfrekvens**. Endringer skaper endringer. Skifte av jobb. Ny teknologi, nye tjenester, nye krav, nye muligheter, kompetansebehov. Livslang læring og tilpasning. Etterutdanning.
- **Eksisterende bygningsmasse**. Større fokus på utvikling og transformasjon av eksisterende bygningsmasse. Håndtere funksjonelle, tekniske, økonomiske og arkitektoniske krav.
- **Verdensøkonomien** blir en enda større og viktigere påvirkningsfaktor lokalt og nasjonalt. Behov for mer robuste og bærekraftige løsninger. Nye økonomiske modeller presses fram.
- **Økt samhandling** på tvers av faggrenser, landegrenser, tidssoner krever større kompetanse på prosess og gjennomføring. Human relations får større betydning

- Større fokus på **kunnskapsutvikling og -deling**. Mer forskning og utvikling. Større krav om nytteverdi og samhandling med industri, næringsliv og offentlig sektor
- **Større konkurranse om de gode hodene** innenfor de fleste utdanningsområdene, både nasjonalt og internasjonalt.

Våre styrker/muligheter

- Etterspurt av offentlig og privat sektor.
- Relativt nytt fagområde, voksende marked
- Hittil unikt studietilbud på masternivå nasjonalt/internasjonalt
- Både 2-årig fulltids og 3-årig erfaringsbasert masterprogram. Rekrutterer bredt.
- Smitteeffekt mellom programmene
- Integrrert i virksomheten til Senter for eiendomsutvikling og forvaltning
- Del av Fakultet for arkitektur og billedkunst. Vært god forankring hos fakultets- og instituttledelse
- Samarbeid med IVT/BAT
- Del av NTNU
- Kobling forskning og utdanning
- Høy publiseringsgrad
- Bra nasjonalt og internasjonalt nettverk
- Gode relasjoner til eksterne fagpersoner og -miljø som bidrar inn i undervisningen
- Stabil interesse for erfaringsbasert mastertilbud
- Økende interesse/søknad for fulltids masterprogram
- Partnerbedrifter
- OK økonomi på erfaringsbasert masterprogram
- Etablering av Prosjekt Norge og Program Byggeprosess. Større tyngde, bredde og bedre forankring på større deler av fakultetet

Våre svakheter/trusler:

- ◆ Stor aktivitet som drives av en relativt liten gruppe.
Sårbar mht utskiftinger, endringer i staben
- ◆ For få støtteressurser
- ◆ Avhengig av eksterne ressurser på noen sentrale områder
- ◆ Økonomien på senteret avhengig av overskudd masterprogram og partneravtaler
- ◆ Ansettelse og prioriteringer avhengig av fakultetets ledelse
- ◆ Usikkerhet knyttet til interesse for erfaringsbasert masterprogram
- ◆ Mange initiativ som vi ikke får fulgt opp på en god nok måte
- ◆ Press utenfra (dekanat) mht strategisk utvikling og retning på fagområdet
- ◆

Masters programme Urban Development and Resilience (Formerly Urban Ecological Planning)

Strategy document

David Sanderson and Rolee Aranya, March 2015

This strategy document summarises the recent thematic development of the Masters degree programme Urban Development and Resilience (UDR) from Urban Ecological Planning (UEP), describes the current and planned programme identity, outlines profile and teaching strategy, and states the strategic and short term practical priorities needed - in particular the funding required to meet the needs of the over threefold increase in UDR students planned from this August.

Thematic development: UEP to UDR

The programme's renaming and relaunching from UEP to UDR was endorsed by the UEP programme committee on October 17, 2014 with a concept note submitted to the Dean for ratification.

Since its inauguration in 1999 UEP has educated successive years of predominantly planning students from around the world in approaches that consider practice as paramount and which are focused on poorer urban areas, primarily in Africa, Asia and Latin America. UDR builds on this ethos, namely to provide a community focus on lower income urban settlements and an engagement of practitioners from physical/spatial disciplines in both physical and non-physical aspects of development such as governance and livelihoods.

Recognising current and future issues, the new programme introduces resilience as a widely accepted concept that focuses on the effects of natural disaster as well as climate change. Resilience has increasing resonance in academic and practitioner circles, which is set to grow for the foreseeable future. This has considerable implications for urban practitioners from all disciplines (planning, humanitarian aid, development) to be more inclusive, considering both developmental and emergency concerns.

Programme identity

UDR addresses the challenge that, with city growth of some 180 000 people *per day*, mostly in Africa, Asia and Latin America, new interventions are required to both improve opportunities for sustainable development, and to build resilience among societies to withstand the increasing threat of disaster.

To these ends UDR is an international programme primarily focused on the complex interdependencies between people, institutions and the built environment in pursuit of equity, efficiency and sustainability. The programme is based in the following main theoretical domains:

- Livelihoods and entitlements approach to understanding poverty
- Concepts of territorialism and a focus on neighbourhoods as the scale of planning
- Informality in all its various dimensions – spatial, physical, economic (livelihoods) and political economy.

Profile

With its roots in planning and the built environment, UDR intends to build cohorts of students that engage in the following areas of enquiry:

- Urban development, including land use, urban planning, housing land and property rights, mapping and use of GIS, participatory approaches, community driven design
- Resilience, including roles of professionals, the effectiveness of humanitarian actors (governments, agencies and others), designing successful interventions, the use of innovation in resilience.

Students are drawn from across the world, with backgrounds in planning and the wider built environment. This August's intake of 20 students¹ are likely to be from Ethiopia, India, Uganda, Canada and Spain, while efforts are also underway to attract more Norwegian students (for example, current students have been visiting local colleges to speak to students about the programme). As the programme progresses and its reputation grows, those from wider areas of experience, eg from humanitarian agencies looking to build their knowledge and skills in urban areas, will hopefully apply.

Teaching strategy

The teaching approach for UDR is:

- Evidence-based, building on what is known in respective disciplines, and what can be asserted based on what is known
- Practice-focused, with an emphasis on 'so what?' in terms of approaches, theories, tools, areas and issues explored
- Collaborative: students learn from each other through the drawing out of experiences to formulate principles
- Up to date: tutors and visiting lecturers will use up to date approaches and understandings that address current and future issues and challenges.

Teaching approaches include lectures, seminars, reading groups and group and individual tutorials. Courses are run by NTNU staff as well as well-known visiting practitioners. UDR's new programme is illustrated in the table below, with new courses highlighted in red. Many of the courses are new, reflecting the logic provided in the rethink of UEP. Notable additions include:

- Practice internship (semester three), wherein students undertake study within a relevant organisation
- New short course led by visiting practitioners, namely in housing land and property rights, innovations in digital mapping and social media, and building effective partnerships between actors. The intent is that these short course can be marketed to external organisations for attendance.

Student exchanges will also be developed. Discussions are currently underway with the Asian Institute of Technology (AIT) in Bangkok, School of Planning and Architecture (SPA) in Delhi and North-West University in South Africa. Links with practice will also be established. As well as the long-standing link with Slum Dwellers International (SDI) and UN HABITAT, links have been established with Norwegian Refugee Council (NRC) and the

¹ Based on offers made; the deadline for Norwegian applicants has yet to happen

Indian NGO SEEDS India. activities will include research, placements and joint collaborations.

UDR timetable – new courses highlighted in red

Modules and credits				
Semester 1	Theory and method, 7.5	Building resilience through innovation: Dehradun urban lab, 2015 (fieldwork, six weeks), 15		Reflections and implications, 7.5
	Compulsory	Compulsory		Compulsory
Semester 2	Critical challenges in practice: partnerships and housing, land and property rights (HLP), 7.5	Research Methods, 7.5	Innovations in digital mapping and social media, 7.5	Urban resilience (including Experts in Teamwork), 7.5
	Compulsory	Compulsory	Elective	Compulsory
Summer break	Field work (optional)			
Semester 3	Designing effective programmes, 7.5	Globalisation and urban development, 7.5	Planning theory and politics, 7.5	Humanitarianism, 7.5 (new to UDR; course taught by Geography)
	Compulsory	Compulsory	Compulsory	Elective
				Practice Internship (Dec – Jan) 7.5 Elective
Semester 4	Thesis, 30			

Semester one field trip: Dehradun urban lab 2015

To reinforce the community and practice oriented nature of the programme, in semester one students will undertake six weeks of fieldwork² (October to mid-November). This year's field trip will be to Dehradun, India, and is called 'Building resilience through innovation: Dehradun urban lab, 2015'. The fieldwork is in collaboration with the Indian disaster/planning NGO SEEDS India, with discussions underway for students from SPA to attend part of the fieldtrip. Activities comprise participatory appraisal, research, meetings

² UEP fieldwork used to be eight weeks. Six weeks reduces budget pressures and allows for more time for students to become established in Trondheim at the beginning of the programme, as well as preparing for the fieldwork

with key actors and developing initiatives. The lab will include two five-day short courses led by visiting practitioners. These are: digital mapping of vulnerable locations; and understanding markets and cash.

The lab will engage with preparations for the World Humanitarian Summit (WHS) to be held in Istanbul in 2016. Findings and research will align to themes of the WHS, namely managing risk, effectiveness and innovation. The lab is a compulsory course for NTNU UDR students who will be awarded 15 credits for successful completion. Students (up to ten) from a partner university can earn 15 credits for full successful completion, or 3.75 for successful completion of each of the short courses.

Strategic and practical priorities

Given that this is a relaunched programme, there are a number of both strategic and practical priorities. Strategic priorities are as follows:

Increase student intake: UEP took 12 students every two years. UDR will take up to 20 students every year. This increase represents a growth in student numbers of 330%, representing both an increase in income and of staffing resources UDR will need for this to work.

Build reputation: as a new programme UDR needs to establish itself as the programme of choice for prospective students. This will be achieved through a combination of excellent teaching, high profile links to practice-based organisations, use of networks, the reputations of the teaching staff, a clear and readily-understandable curriculum, and an excellent website as well as use of other social media.

Strengthen external strategic linkages and networks. UDR already has an existing network through its staff, which include SDI, SPA, SEEDS India and NRC. The intent is to build links for research, teaching collaboration, staff and student exchanges and for conferences and workshops.

Strengthen internal collaborations within NTNU. UDR has the opportunity to strengthen its teaching and research with other Departments and initiatives. These include TRANSARK, Live Studio, Department of Geography (in the forming the current 'urban innovations initiative' and shared courses) and work across the university concerning 'innovations in humanitarian action'.

Practical priorities – between April and August – are as follows:

Final sign off of the transition of UEP to UDR

Finalise update of the UDR website, eg to match new modules with the timetable, add logos of collaborators, staff profiles

Increase staffing and resources for UDR. Current staffing comprises one full time professor, one fractional Associate Professor and one fractional Teaching Assistant. The October 17 UDR relaunch document states that the programme requirement for the option of student increase from 12 to 20 students per year (40 over two years) is for one additional full time position at Associate Professor level, as well as flexible resources (adding up to the equivalent of one half time lecturer staff position) to hire expert external tutors to deliver the new modules developed. Resources are also required in three other areas:

1. For increased dissertation supervision
2. For the October field trip, as per the budget submitted to the Dean 16 March 2015 following consultations with the Department Head and Vice Dean
3. For maternity leave of Rolee Aranya for the autumn 2015 Semester.

Marketing: this in particular means ensuring a vibrant, up to date UDR website, on which social media can be used. This may mean providing a link from the current website to a site that can be quickly updated by UDR staff. This is an essential element if UDR is to be seen as relevant and up to date.

MSc in Sustainable Architecture

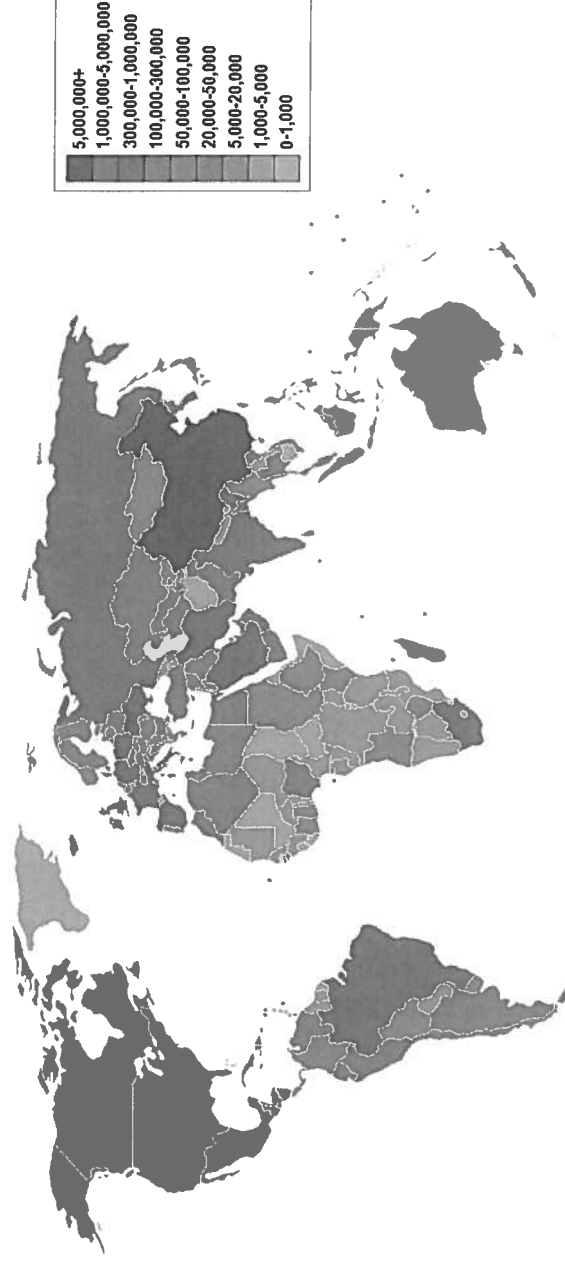
ab_ faculty of architecture and fine art

- MSc background
- Vision
- Values
- Development targets
- Action plan timeline and measures
- Responsibility
- Needs

MSc background and motivation.

In the last century the anthropization of the natural environment together with the human interference with the climatic system have determined a significant rise in global temperatures. Scientists seem to agree that most of **global warming** is caused by increasing concentrations of greenhouse gases emissions and other anthropogenic activities. More than 90% of the energy is stored into ocean whose warming contribute to the ice melting and increase temperature of atmosphere and continents. Climatic changes observed in the last decades do not have any precedent in history and arise a high degree of **uncertainty** in relation to the challenges the human kind will face already in the near future. Food production and human habitat might for instance be dramatically conditioned if effective strategies for climate change mitigation by emissions reduction are not soon implemented.

In 2002, the United Nations Framework Convention on Climate Change defined thus a shared target of limiting greenhouse gas concentrations in the atmosphere at a level that would “**prevent dangerous anthropogenic interference with the climate system**” within a time-frame sufficient to allow ecosystems to adapt naturally to climate change. The level of interference with the climatic systems should be limited in order to limit the temperature increase within 2 degrees if compared with pre-industrial age temperature ranges.

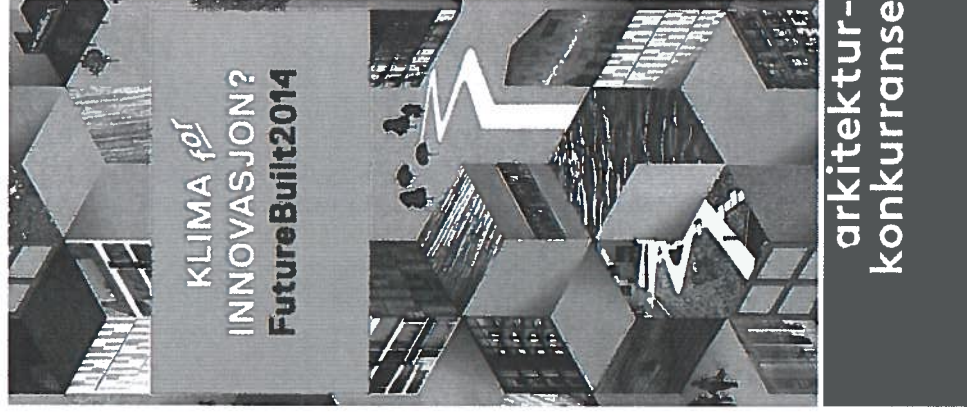

MSC SA _ Scope and profile

Throughout their entire life cycle buildings are responsible for more than 40% of global energy use and one third of global greenhouse gas emissions. In order to reach the target of limiting global warming to 2°C over pre-industrial times temperature range, according to EU commission, emissions produced by buildings should be cut by 90% within 2050. The Intergovernmental Panel on Climate Change pointed at **measures on the built environment as being the most effective** when compared with other important sectors.

In order to minimize the interference with the natural climatic system nowadays architects need to be able to **design buildings able to enter in the natural ecosystem as a sort of new species**, establishing a symbiotic relation with natural environment. An architectural design process cannot any longer prescind from a deep comprehension of the natural environment limits and resources both in qualitative and quantitative terms. Scientific principles and laws governing nature become thus a meaningful platform for imaging a new generation of buildings able to compensate, as organic forms do, the environmental impact related to their construction, operation and demolition. In a sort of total environmental functionalism form environmental enclosures tectonics and aesthetics of these buildings become a one.

The MSc in Sustainable Architecture at NTNU, developed in connection to the interdisciplinary **Research Centre on Zero Emission Buildings**, aim at educate and train building professionals in the use and development of competitive methods and solutions for lowering GHG emissions of the built environment in a **life-cycle perspective**.

MSC SA _ curriculum

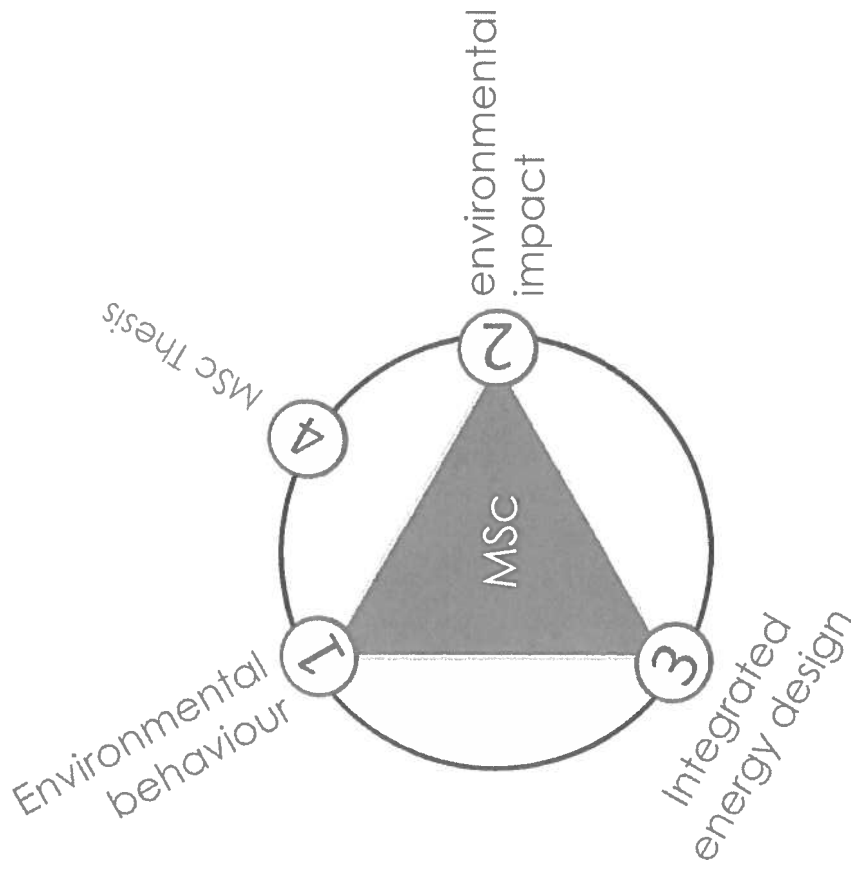
The curriculum of MSC in sustainable Architecture has been structured around a set of three concerns related to environmental impact the built environment. To each semester correspond the acquisition of specific skills and competence for lowering GHG emissions of the construction sector.

Semester I. Environmental performance. architectural design of climate adapted buildings / high-comfort / passive strategies / Energy efficiency.

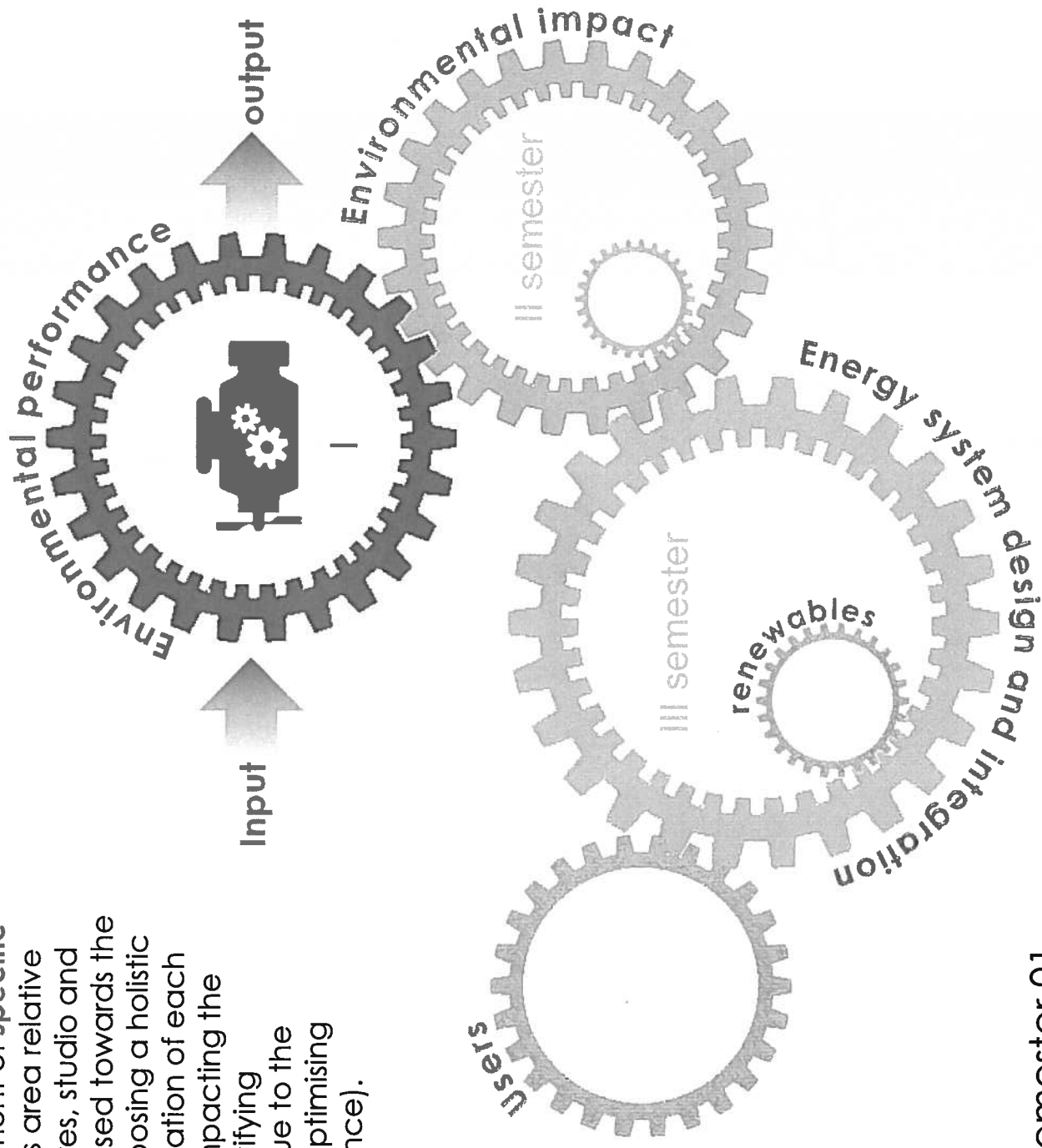
Semester II. Environmental impact. Emissions as design drivers / Life cycle assessment / Embodied energy and emissions in materials.

Semester III. Integrated Energy design. Energy systems design and integration / renewable energy systems / Advanced envelopes.

Semester IV. Thesis.

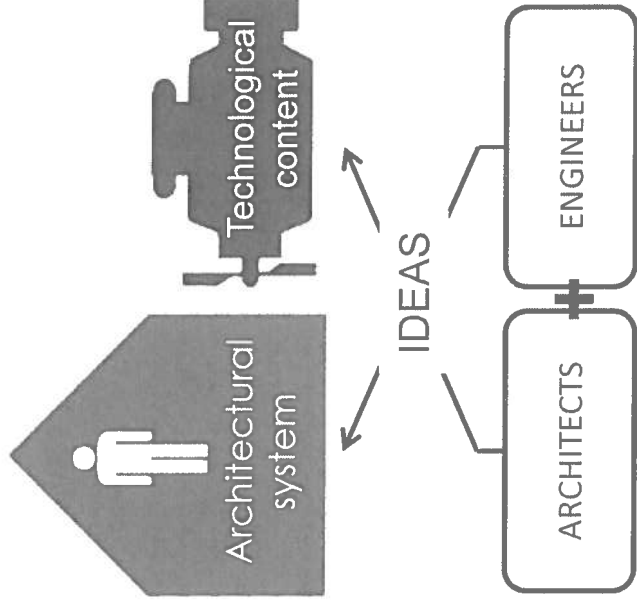
In each semester particular attention will be given to the achievement of **specific competence** in the focus area relative to each semester. Lectures, studio and laboratories will be addressed towards the semester focus without losing a holistic perspective of the implication of each optimization process is impacting the other (for instance quantifying environmental impact due to the increased insulation for optimising environmental performance).

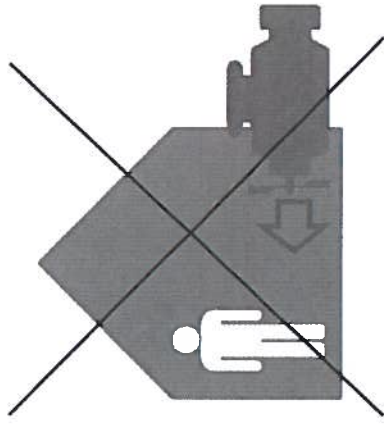

Focus vs holistic _ Semester 01.

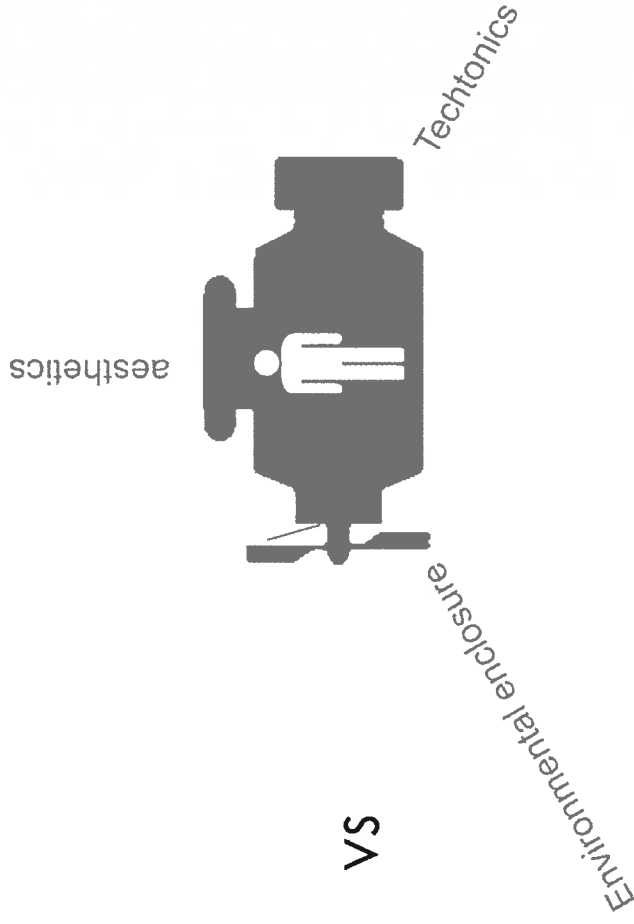
MSc SA _ multidisciplinary nature of the program >> design teams and studio.

Architects and engineers will be balanced in numbers and competence since the beginning of the program. Throughout the three semesters students will be trained in **interdisciplinary cooperation** in the design of both new and existing buildings. The program aim at enhancing the potential deriving from a systemic cooperation where engineers contribute to the architectural system of the building as much as architects to its technological content.

VS

In order to achieve the highest level of performance, strategies for reducing environmental impact of built forms will be implemented already from the early concept stage of the design process thanks to the use of simulation tools able to give a direct feedback regarding environmental performance (sem.I), life cycle assessment (sem.II) and energy systems design and optimization (sem.III).

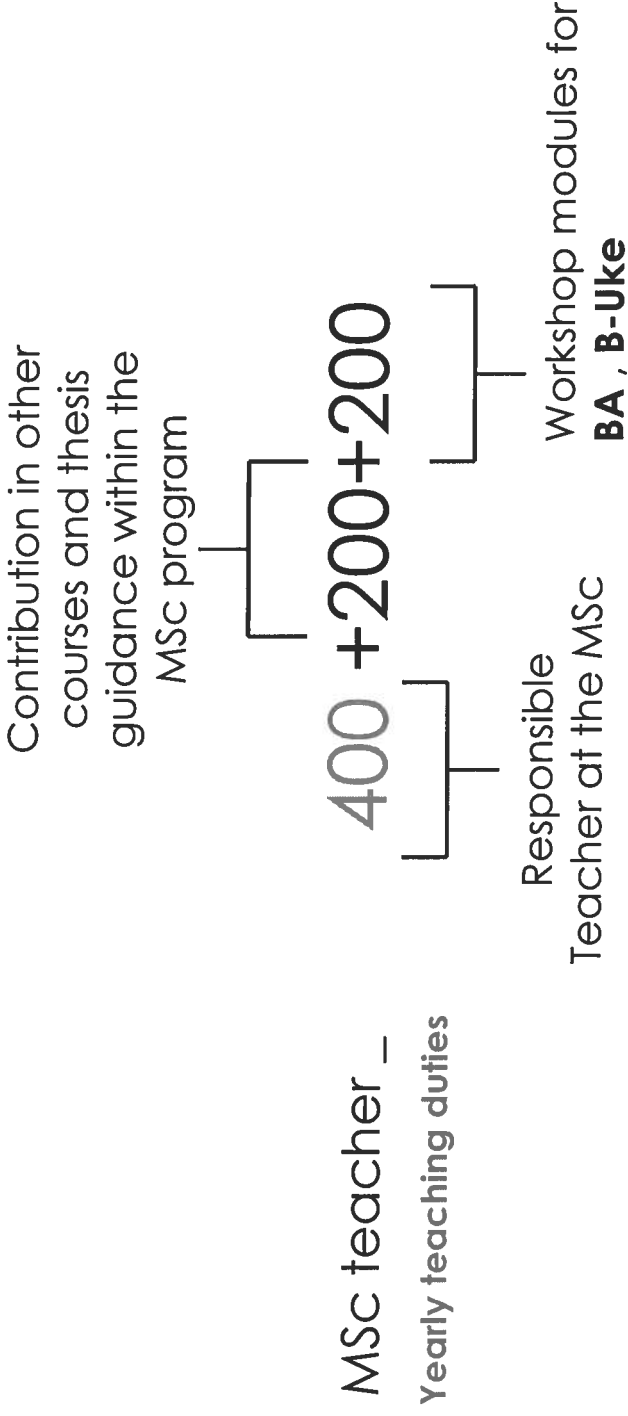
The program is based on a tight connection between teaching and research activities at NTNU. Beside the acquisition of the basic principles and competences for architectural design, students will be in their third semester actively involved in ongoing research projects in ZEB, developing their ability to contextualize the acquired know how in broader frameworks at national and international scale.

Action plan is based on 6 main points

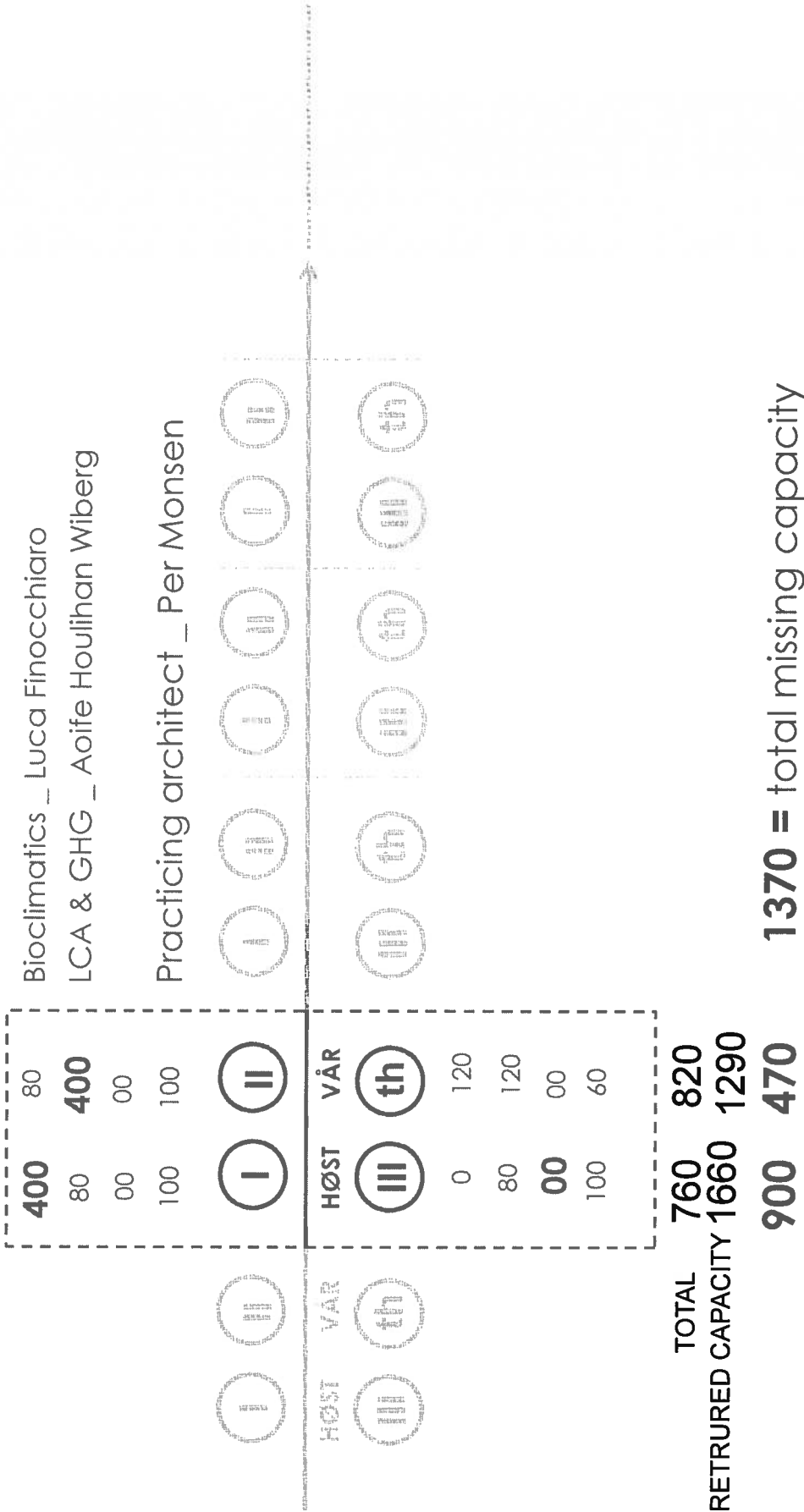
1. Increased contribution of the MSc teaching team to **MA+BA** courses
2. Increasing **robustness** teaching team capacity and expertise variety.
3. Tighter connection with **ZEB** and IVT/NTNU (research reports library / zebinars / zeb conference / key presentations throughout the program's calendar).
4. **Visibility** and communication >> new website (also used for organising the program content, lectures and organising state of the art research / connection with ZEB – point 3 / under development but we more resources could speed up the process).
5. International **networks** and strategic partnerships.
6. **Alignment** of program profile, content, learning outcome and teaching activity.

1. Increased contribution of the MSc teaching team to **MA+BA** courses

MSc>BA. According to the proposed plan each teacher within the master program will divide his/her own yearly working ours according to the following model _ Regular MA students will be able to join singular courses in limited number of 10 per semester.

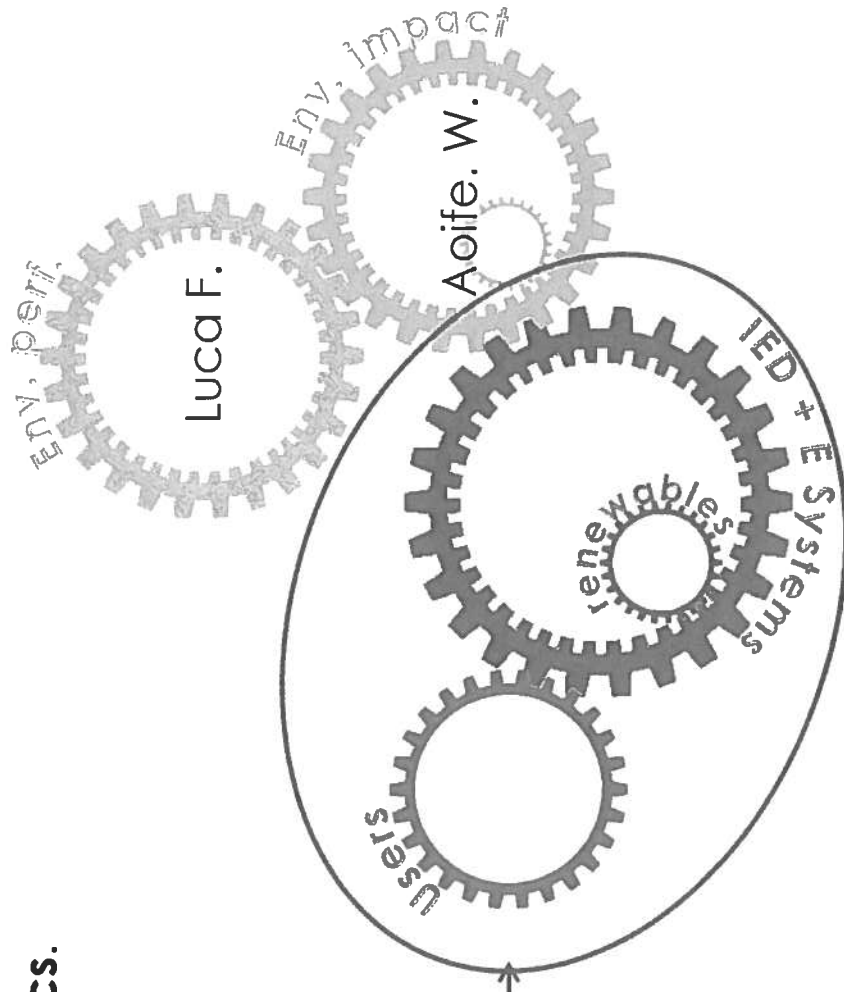

2. Increasing program robustness _ in order to run a robust program every year assuming an intake of 15 new students per year.

2. Teaching team capacity and expertises' rose. The 1370 hours of capacity should be filled balancing teaching team expertises in order to reflect the program content and scope. The teaching team should cover all the competences that would be required for the architecture design of a Zero Emission Building.

- **100% position** in Integrated Energy design / Energy systems
- **50% position** in Renewable energy systems design and integration
- Involvement of **PhD+Postdocs**.

- Lack of competence in the teaching team:
- Energy systems design and integration
 - Integrated Energy design
 - Renewable energy systems

5. International **networks** and strategic partnerships.

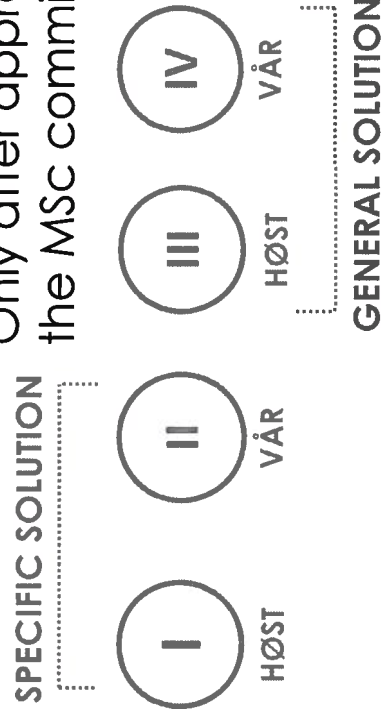
Identified potential EU Partners:

MSc in Sustainable Design _ Technische Universitat Braunschweig, contact: Norbert Fisch
MSc/MA in Energy and Environment, AA London, contact: Simos Yannas
MSc in Energy-efficient and Environmental Building Design, University of Lund _ Contact: Maria Wall
MSc in Indoor Environmental and Energy Engineering, University of Aalborg _ Contact: Per Heiselberg
MA in Design Innovation & Environmental Design", Glasgow school of Art
MA in Sustainability, Science and Technology , UPC Etsab, Barcelona

Identified potential noEU Partners:

MA in Environmental Design _ Harvard School of Design _ contact: Matthias Schuler
MA in Eugene / Portland (still to check)

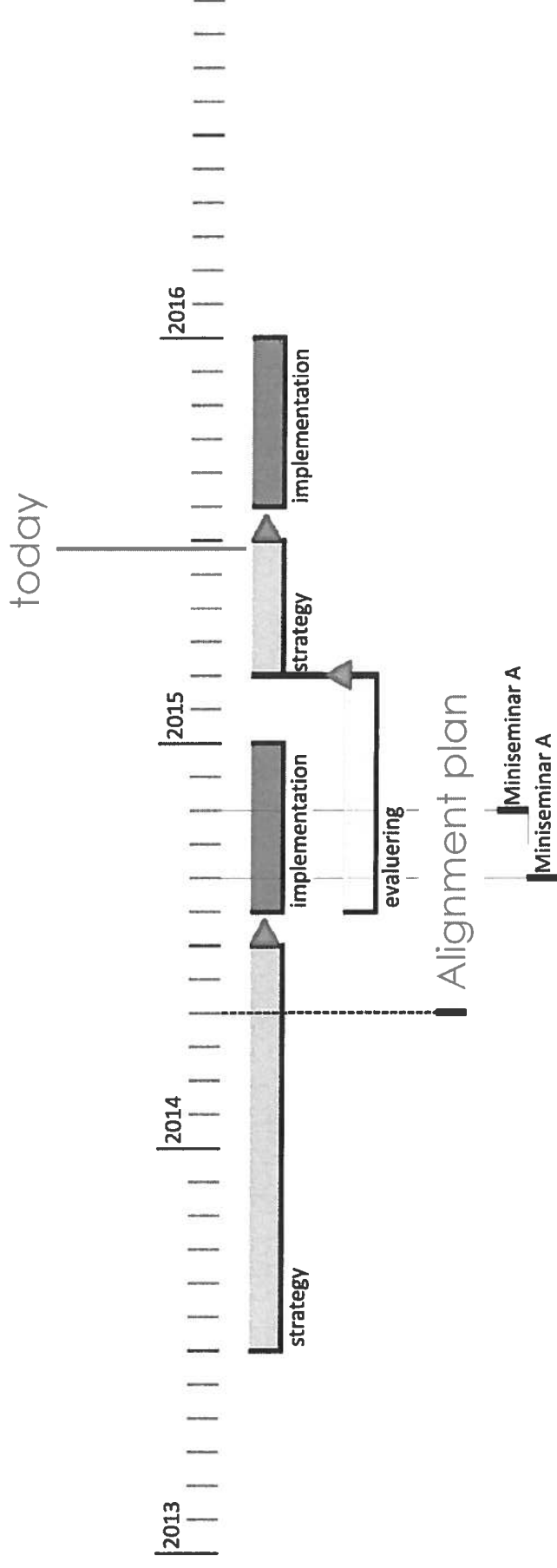
Only after approval by
the MSc committee

Key exchange period _

Action Plan _ short term

- Required capacity for running the program every year has been calculated using the bemanningsplan method generally in use at the faculty.
- According to the calculation in order to run the program every year we will need an extra capacity of 1370 hours.
- Because of the interdisciplinary nature of both program and courses, we often use more hours than generally accounted.
- New position have been defined in order to cover all the basic expertise that would be required in the architectural design of a ZEB building.

Action Plan _ long term. scope

1. The short term action plan has been planned joining forces at NTNU. Every semester one course is run externally (students are sent out to other teaching team). Barbara M,'s Light and Lighting course is a viable solution also in the long term. But in the second and third semester it might be advisable to further increase capacity and internalize an EIT course with users perspective focus (collaboration with Dragvoll) + 1 course in Advanced simulation tools and parametric modeling for sustainable design (to run in parallel with the Integrated Energy design course).
2. MSc/MA in Sustainable Architecture. Explore the possibility of running two parallel programs (joint in the first year, and split in the second _ MSc more research oriented + MA more architectural design oriented / reflected in the thesis work and different third semesters – Such a model is already in use at the AA in London / the increased number of application this year (almost 300) might justify such a solution. Also we feel that smart architecture students often do not apply the program because simply interested to achieve an MA and not an MSc (more students / more resources / new positions in point 1).

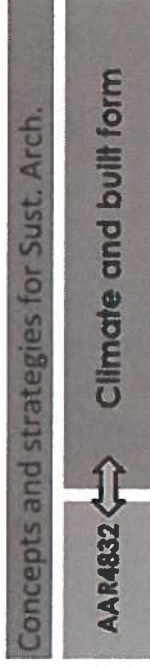
6. Alignment
profile / content / learning outcome and teaching activities

The following tuning method was developed in order to stress the different semesters focus and align both theory and design course content and expertise

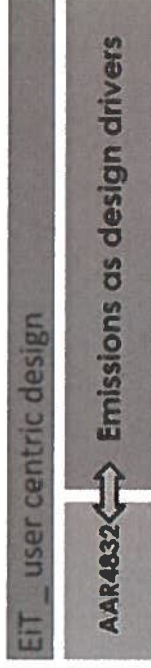
I semester

MSc in Sustainable Architecture

towards a zero emission built environment

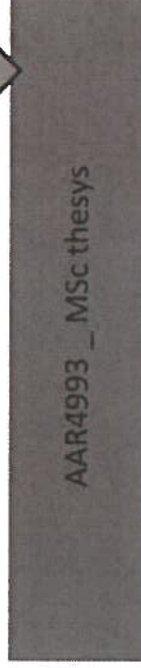
II semester

III semester

IV semester

(lecturing hours on the left side / teaching capacity on the right side of each semester diagram).

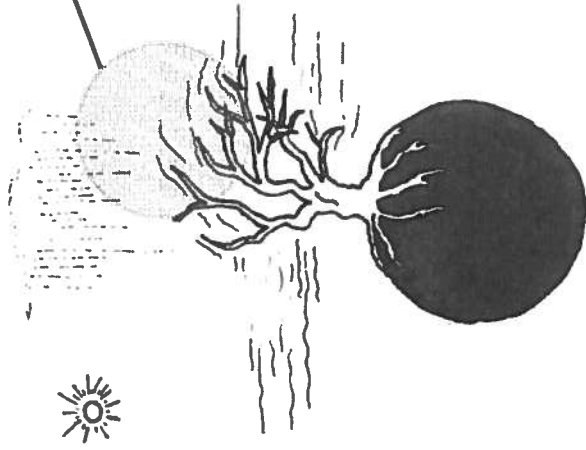
01

knowledge / skills / values

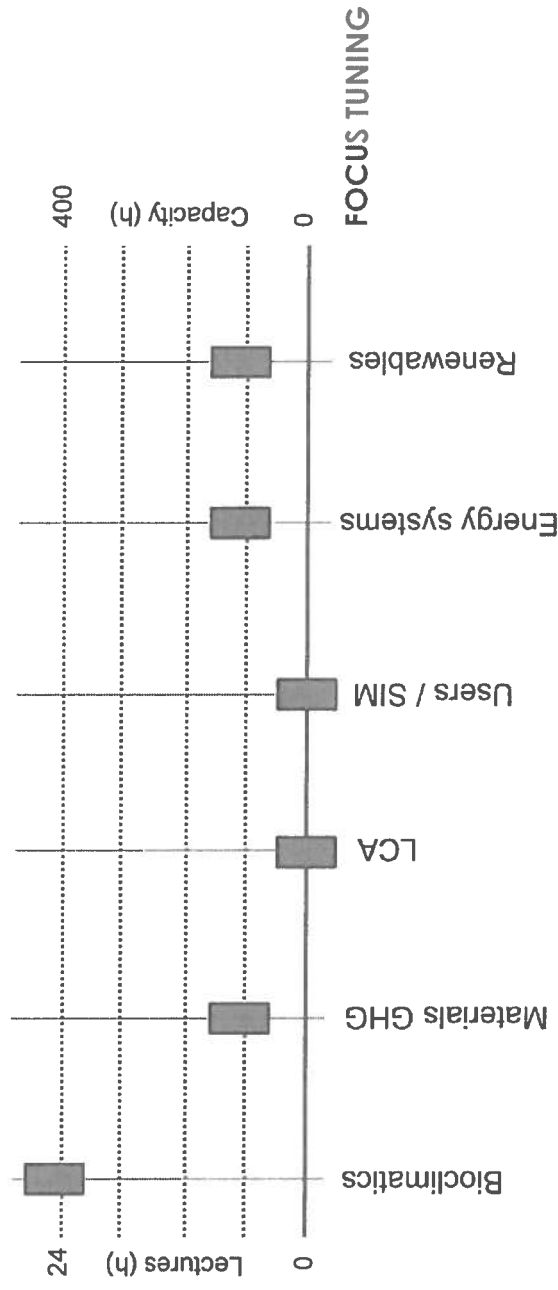
Responsibility

Environmental behaviour

Climate and built form / Daylight

Focus: Climate adaptability >> towards energy efficiency.

Units of measure

T,w,air speed

Modules

Climate analysis, Daylight, Morphology, Building physics I, Simulation

Methods and tools

T,w,air speed

Strategic Cooperations

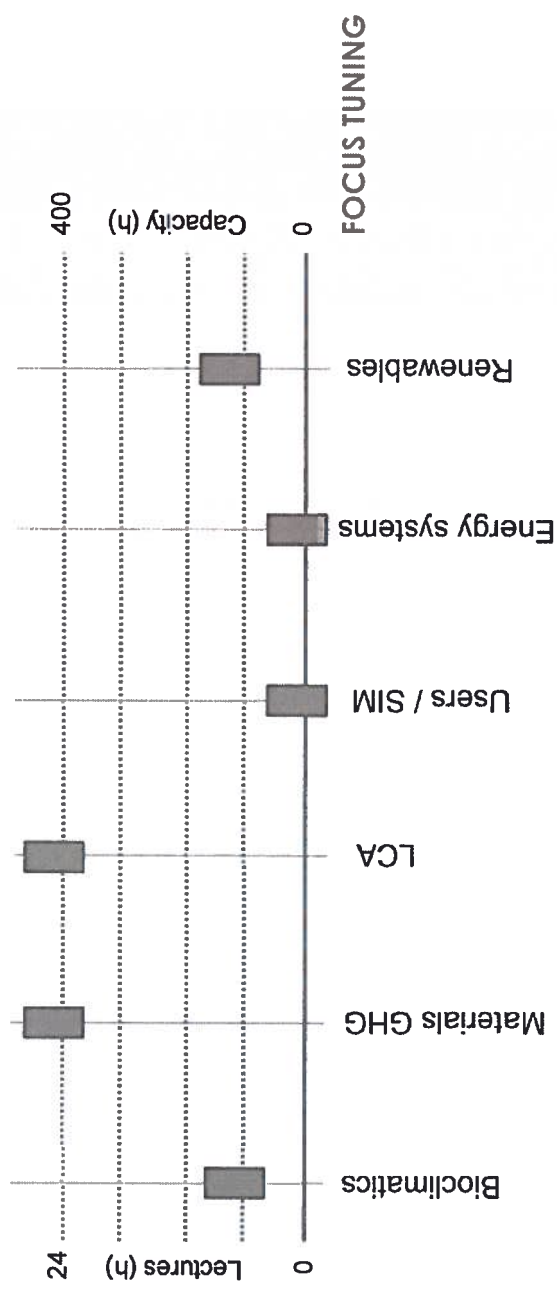
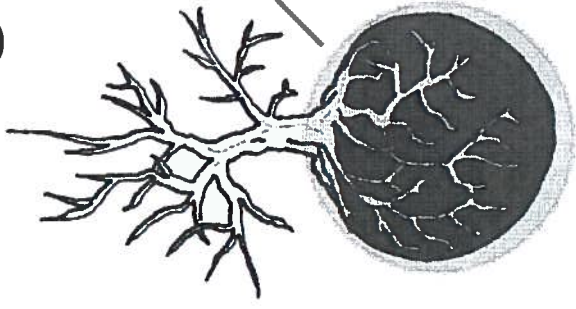
Light and Colour group and skylab, wind tunnel, ZEB

02

Environmental impact

Emissions as design drivers.

Focus: Lowering environmental impact of built forms in a life cycle perspective.

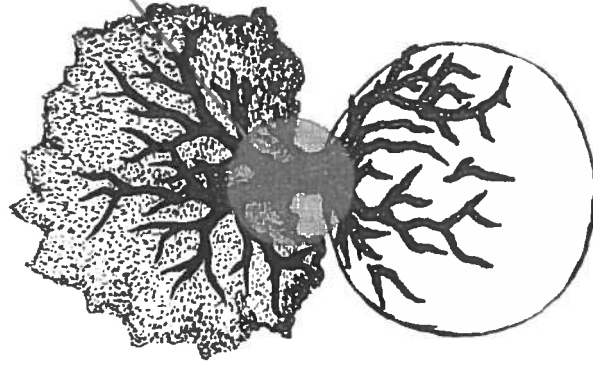

- Units of measure: CO 2 eq. , GHG emissions embodied, Kg.
- Modules: Sust. materials and components, Building processes, ...
- Methods and tools: BIM, ZEB balance, ...
- Strategic Cooperations: BAT, industrial ecology, ZEB, SINTEF byggforsk ...

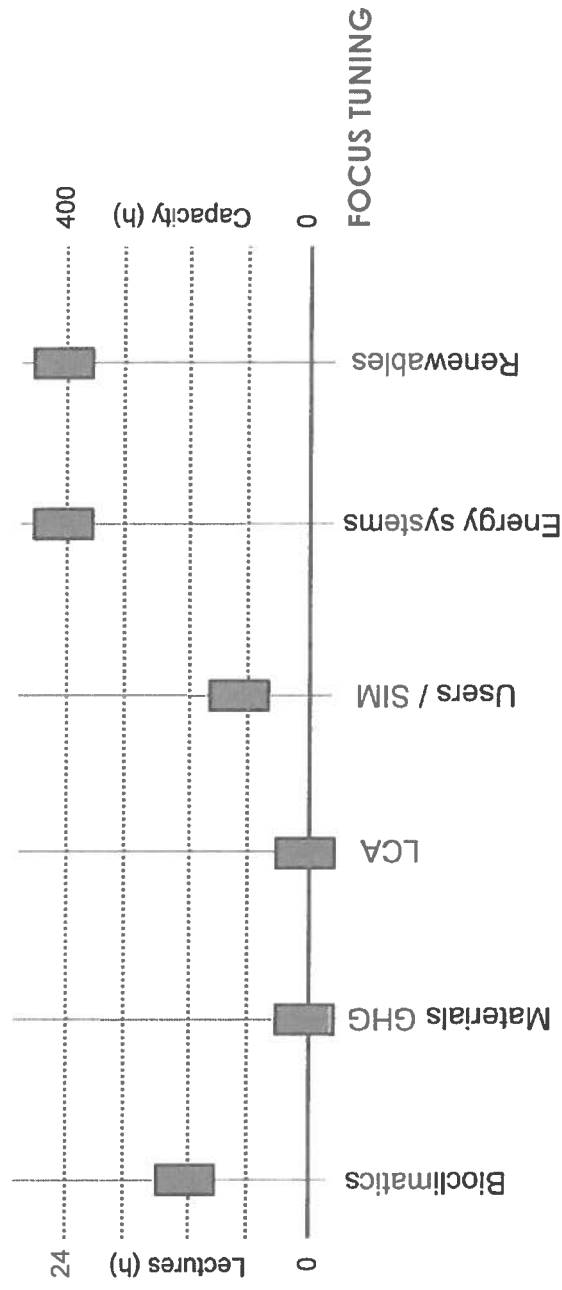
03

Integrated Energy design

Energy and buildings / Integrated energy design (with IVT)

Focus: Energy systems design and integration.

Units of measure

Modules

Methods and tools

Strategic Cooperations

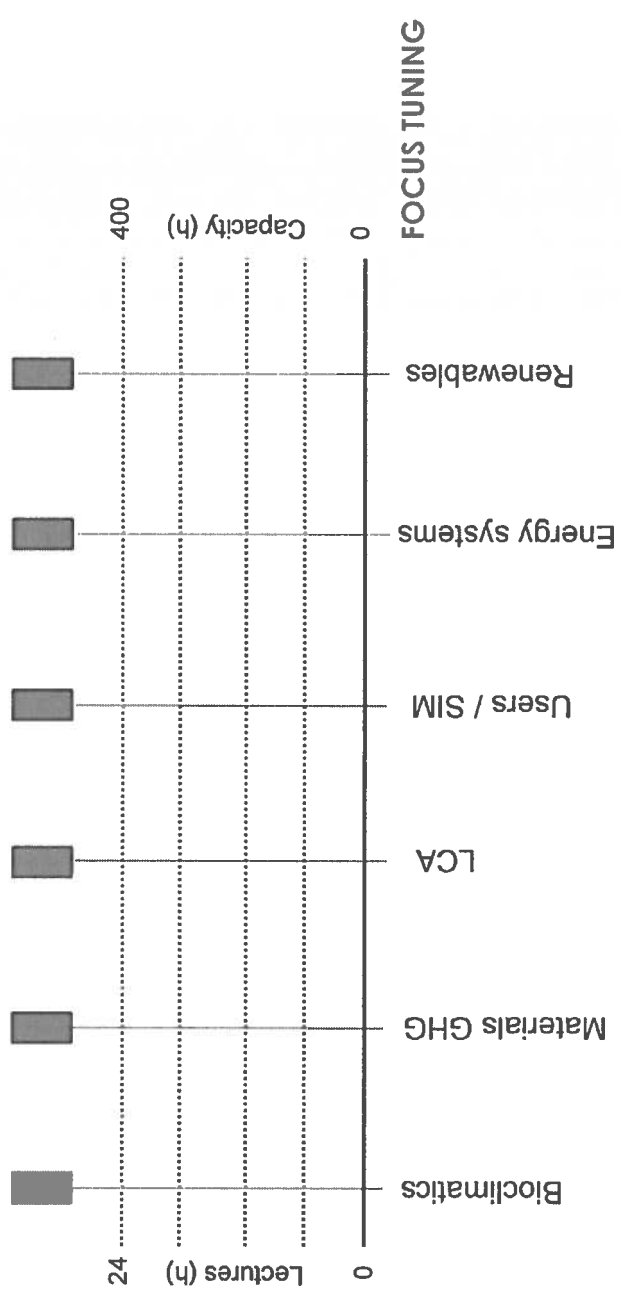
COP, T, w, CO2 air content, air quality, ETC

Building physics II, energy systems, HVAC, renewables, ...

SIM, maths, ...

IVT, ZEB, SINTEF byggforsk

MSC scope – Throughout the two years a holistic and equal understanding of the three focus areas of the program

Action Plan _ short term / summary

- Required capacity for running the program every year has been calculated using the **bemanningsplan** method generally in use at the faculty.
- According to the calculation in order to run the program every year we will need an **extra capacity of 1370 hours**.
- This will be used to ensure the right rise of expertise:
- **100% position in integrated energy design** and energy systems (III semester responsible)
- **50% position in Renewable energy systems** design and integration (remaining hours will be covered involving PhD and Postdocs at ZEB and NTNU)
- On a longer term plan together with the possibility of initiating a MSc/MA parallel programs, one experts in **parametric modeling / advanced simulations / BIM for sustainable design** that can be transversal to all the courses would give a valuable support to the program.

Programstrategi for Master i Fysisk Planlegging

Bakgrunn og mål for programmet

NTNU arbeider hardt for å forbedre undervisningen. Forbedringene har tre siktemål:

- Bedre innhold (kvalitet)
- Bedre undervisningsmetoder/læringsformer
- Relevant for brukerne (ha samfunnsnytte).

I tillegg skal undervisningen basere seg på forskning og gi bidrag i forskning, men det er «utilstrekkelig å se på undervisningsstrategien som en følgevariabel av rene forskningsprioriteringer» (Parelius, 14.01.15 møte i Undervisningsutvalget ved FAB).

Vår strategi for å utvikle MiFP bør derfor ha to siktemål:

- Forbedre undervisningen (jfr. de tre målene ovenfor)
- Rekruttere bedre studenter (jfr. det første og tredje målet ovenfor).

Strategiske tiltak

Forbedring av det toårige programmet

MiFP skårer godt i NOKUTs studiebarometer for 2014. Framgangen fra tidligere kan sannsynligvis forklares med en økning i bemanningen med 25 %. Dette gjør at veiledningen i AAR4874 Teori og metode for masteroppgaven og FP 4400 Masteroppgaven er fordelt på flere lærere enn tidligere. Veileder for dermed bedre tid til den enkelte student. Flere lærere gjør også arbeidspresset i de øvrige emnene noe mindre. Bemanningen er imidlertid fortsatt for liten i forhold til FoU-målsettingene ved FAB.

Ved instituttet og programmet er dagens situasjon preget av at antall ansatte og antall emner så vidt «går opp». Vi trenger sårt en nyansatt innen landskapsanalyse/landskapsplanlegging. Dersom Institutt for byggekunst, prosjektering og forvaltning kunne ta hele ansvaret for AAR4874 Teori og metode for masteroppgaven ville undervisningsbelastningen bli bedre tilpasset bemanningen. På kort sikt fremmes følgende forslag for å forbedre det toårige programmet Master i fysisk planlegging.

Som en følge av nyetableringen og overbelastning på bemanningen bør dagens FP4100 Arkitektur og stedsforming og AAR 4845 Landskapsanalyse slås sammen til et nytt emne AAR 4845 Steds- og landskapsanalyse.

For å forbedre programmets innhold og ikke minst kople det tett opp til fakultetets «veikart» og tema 1 der, Smarte og bærekraftige byer, foreslås det å utarbeide et nytt emne FP4100 Bærekraftig byutvikling der elementer mht bærekraftig byplanlegging fra AAR 4115, AAR 4220 og AAR 4225

legges til det nye emnet. I tillegg må dette emnet være aktuelt mht internasjonal og nasjonal politikk på området (jfr. FNs Klimapanel, Stortingets utredninger og politikk (eks.: Klimameldingen).

Tabell V5.1: Utkast til ny emnesammensetning i MiFPs toårige program

Semester	Emne			
4 Vår	FP4400 Masteroppgave			
3 Høst	AAR4874 Teori og metode for masteroppgaven	AAR 4815 Plan- og byggeprosess	FP 4350 Planleggingsteori	Valgemne*
2 Vår	AAR4225 Samordnet areal- og transportplanlegging	AAR4215 Regulerings- planlegging	Eksperter i team	Valgemne**
1 Høst	<i>AAR 4845 Steds- og landskapsanalyse</i>	AAR 4220 Region- og kommune- planlegging	<i>FP4100 Bærekraftig byplanlegging</i>	AAR 4841 GIS som planverktøy

5-årig program i fysisk planlegging

Det er i hovedsak to grunner til å opprette et femårig masterprogram;

- Å få bedre kontroll på emnesammensetningen for kandidatene de tre første årene i forhold til den spredte faglige bakgrunn på de kandidatene vi uteksaminerer på det toårige programmet har.
- Å få tak i bedre kandidater enn de vi tar opp i dag.

For å ta det siste først. Opptakskravene i fysisk planlegging har økt over tid. I 2013 var gjennomsnittlig inntaksnivå 3,7. Det laveste nivå har imidlertid ligget på 3,1 de siste tre årene. Opptakskravet er høyere på sivilarkitekt- og teknologistudiene. For å få tak i bedre studenter kan det å opprette et eget femårig profesjonsprogram med en blandet profil kanskje være det som skal til for oppnå noenlunde lik status for masteren i fysisk planlegging som master i arkitektur og master i teknologi har.

I tabell V5.2 er det foreslått en emneportefølje basert på eksisterende emner ved NTNU. Et slikt forslag har en betydelig utfordring og det er å unngå innbyrdes kollisjoner mht undervisnings- og eksamensplanene. I tillegg må de respektive fakultet og institutt akseptere å undervise denne studentgruppen som bare ikke vil uteksamineres som bachelorkandidater.

Institutt for byforming og planlegging
Fakultet for arkitektur og billedkunst

Dato
27.03.2015

Referanse tm

For FAB vil utfordringen være at en må ta seg av en studentgruppe (les ha en del administrative kostnader) uten å få inntekter fra deres gjennomføring av emner all den stund disse ikke er våre egne emner (med et unntak).

Utvexling

IBP har tidligere antydnet hvilke institusjoner vi gjerne samarbeider med hensyn til FoU blant annet University of Amsterdam og KTH. MiFP har vært involvert i undervisningen for Sustainable Urban Transition (SUT). (Dette medførte merarbeid på kort varsel, noe vi fant uheldig. Det førte også med seg at en KTH student trivdes så godt i Trondheim at han mot «reglene» for SUT også ble veiledet av oss på sin masteroppgave. Når studentene er gode er slike ikke-programmerede merbelastninger positive.)

Når det gjelder utvexling i forbindelse med studier har dette ikke vært drøftet i programrådet, men over tid har følgende signal blitt gitt våre studenter og potensielle søkere til programmet, med hensyn til det å dra utenlands; vi godkjenner at tredje semester tas andre steder, men ønsker sterkt at studentene da får tatt et emne innen forskningsmetoder, og henstiller også til at de tar et emne innen planleggingsteori uten at vi krever noen av delene.

Studenter som ønsker utvexling hos oss forstått som MiFP, vil ikke ha tilgang til andre emner på engelsk enn FP4350 Planleggingsteori og byteori. Dette går på høsten. Emneansvarlige ved MiFP har diskutert en omlegging til engelsk slik det har skjedd ved IVT-fakultetet og institutt for bygg, anlegg og transport. Konklusjonen vår er at dette må planlegges nøye og trolig vil det også kreve økt bemanning fordi enkelte emner vil kunne få mange studenter, f.eks. AAR4225 Samordnet areal- og transportplanlegging.

Institutt for byforming og planlegging
 Fakultet for arkitektur og billedkunst

 Dato
 27.03.2015

Referanse tm

Tabell V5.2: Utkast til nytt 5-årig masterprogram i fysisk planlegging

Sem.	Emne			
10 Vår	FP4400 Masteroppgave			
9 Høst	AAR4874 Teori og metode for masteroppgaven	AAR 4815 Plan- og byggeprosess	FP 4350 Planleggingsteori	Valgemne
8 Vår	AAR4225 Samordnet areal- og transportplanlegging	AAR4215 Regulerings- planlegging	Valgemne	Valgemne
7 Høst	AAR 4841 GIS som planverktøy	AAR 4220 Region- og kommune- planlegging	AAR 4845 Steds- og landskapsanalyse	Valgemne
6 Vår	POL 1002 Innføring i statsvitenskap: Offentlig politikk og administrasjon		Ekspert i team	Valgemne
5 Høst	GEOG2005 Regionale endringer – bosetting og flytting		TIØ4116 Mikroøkonomi og investeringsanalyse	TBA4350 Kost/nytte ved samferdselsanlegg
4 Vår	GEOG1002 Befolkning, ressurser og miljø		TPK4115 Prosjektplanlegging og styring	SOS3003 Anvendt statistisk dataanalyse i samfunnsvitenskap
3 Høst	TIØ 4195 Miljøledelse og bedriftsstrategi	EXPH 0001 Ex. Phil	BI2050 Biologiske ressurser	TMA4245 Statistikk
2 Vår	AAR4360 Byplanhistorie	GEOG2009 Vector based GIS	TVM4101 BM2 Vann og miljø	IT1102 Informasjons- teknologi
1 Høst	<i>FP4100 Bærekraftig byplanlegging (nytt emne)</i>	GEOG 1003 Geografi i praksis – kvalitative metoder	TBA4202 BM1 Infrastruktur	TMA4100 Matematikk 1

Institutt for byforming og planlegging
Fakultet for arkitektur og billedkunst

Dato
27.03.2015

Referanse tm

O-sak 5/15

Status analyser ressurser/resultat og støtteverktøy
bemanningsplanlegging

NOTAT

Fra: Dekan

Til: Fakultetsstyret

Om: o-sak 5/15 Status analyser ressurser/resultat og støtteverktøy bemanningsplanlegging

Tilråding: Styret tar de fremlagte dokumentene til etterretning med eventuelle kommentarer til utvikling

Formål med saken: Styret skal være orientert om fakultetets pågående arbeid med utvikling av ledergruppens støtteverktøy i ressursplanlegging. Fakultetet ønsker samtidig at styret kan komme med innspill som kan bidra til ytterligere utvikling på området.

1. Strategisk bemanningsplan

Styret ble i o-sak 2/15 presentert en strategisk bemanningsplan og en prognose for inntektsøkning i budsjett 2016. Foreløpig budsjetttramme for 2016 viser en økning på ca. 1,6 mill. i forhold til det som lå inne for 2016 i langtidsplanen 2015-18.(jf. o-sak 6/15) Dette gir fakultetet mulighet til å opprettholde bemanningsnivået fra 2015 også videre inn i perioden 2016-2019. Dette betyr at alle avganger i perioden kan brukes til strategisk bemanningsplanlegging.

Revidert bemanningsplan til styremøte 2/15

	Rest 2015	2016	2017	2018	
Kostnad ansatte, dagens forpliktelser	80 507	85 825	88 829	91 938	1)
Oversikt over type stillinger med tentativ avgang i perioden (Danner grunnlag for strategisk tenking)					
Professor	0,8	2,0		1,0	2)
1 Amanuensis	1,0	2,0			
Prof 2		0,2	0,2	0,4	
Am 2					
Universitetslektor		0,5			
Vit.ass		3,0			
Administrative støttestillinger	1,0	2,0			
Lederstillinger			2,0	1,0	
Frigjorte lønnsmidler ved avgang foregående år					
Vitenskaplige stillinger		1,8 mill.	6 mill.	0,1 mill	3)
Administrative støttestillinger		0,6 mill.	1,2 mill.	-	
Lederstillinger				2,2 mill.	

1) *Bemanningsnivå for 2015 videreført i hele perioden, forutsetter at planlagt avsetning for 2019 blir 7,3 mill.*

2) *Avganger ved kontraktsslutt + pensjon ved 70 år eller ved signal fra ansatt om pensjon*

3) *Helårseffekt av avgåtte stillinger foregående år. (avganger i 2015 står som lønnsmidler i 2016 osv.)*

Økning antall studenter på masterprogrammene

Hvis NTNU-styret godkjenner ABs ønskede økning i studieprogrammer i styremøte desember 2015, vil fakultetets studieportefølje øke og bemanningen kan økes som følge av dette. Gjennom NTNUs inntektsfordelingsmodell(IFM) får fakultetet tildelt midler etter produksjon med 2 års etterslep, det vil si at økt studiepoengproduksjon fra 2016 gir utslag i økt bevilgning i 2018.

Gitt at økningen i studieprogrammene godkjennes vil fakultetet kunne øke antall ansatte allerede høst 2016, vel vitende om at de økte inntektene til stillingene kommer først i 2018.

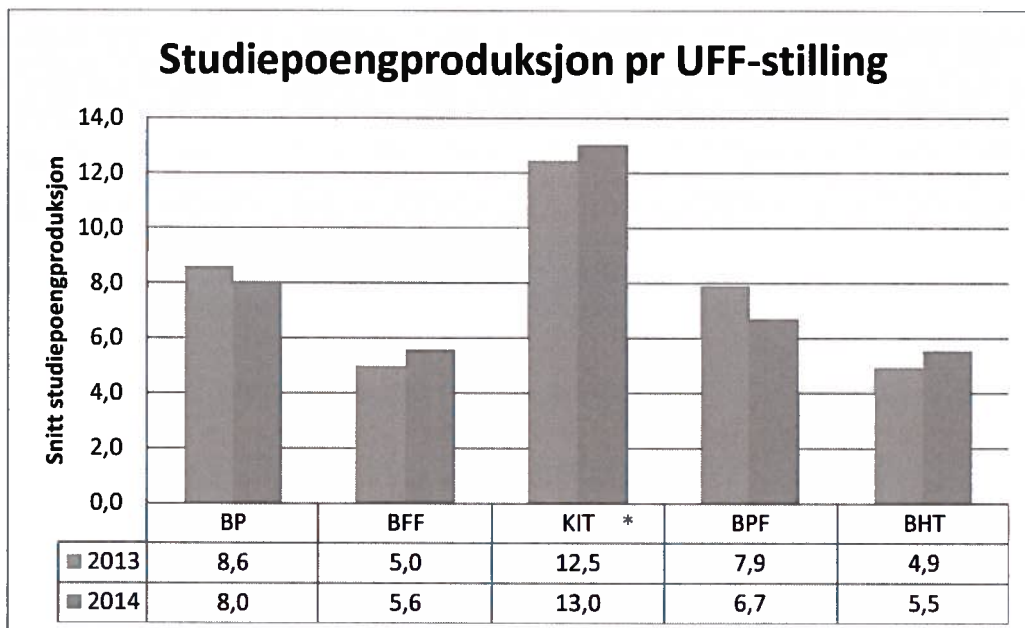
Økningen vil gi følgende handlingsrom:

	Minimum antall nye stillinger
2-årig master i Sustainable architecture fra 15- 20 studenter med opptak hvert år	1
2-årig master i Urban design and resilience fra 15-20 studenter med opptak hvert år	1
2-årig master i kunstproduksjon: nytt masterprogram med opptak 10	0,5
Øke 2-årig master i fysisk planlegging til 5-årig med opptak 20 studenter	2

2. Status utvikling av støtteverktøy til ressursplanlegging

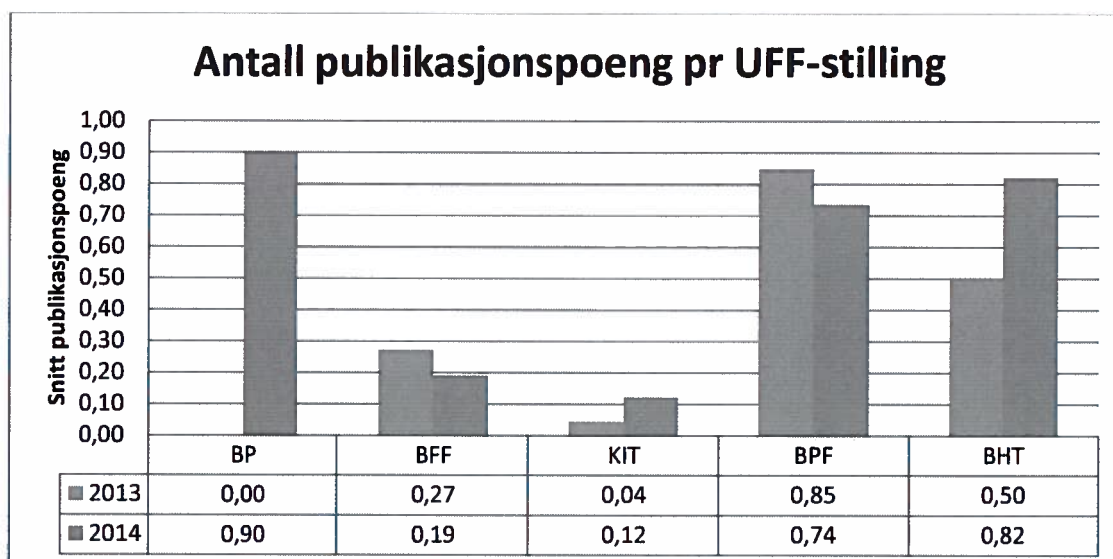
Fakultetet jobber med å utvikle et bedre styringsverktøy for ledergruppen i forbindelse med bemanningsplanlegging. Dette vil gi ledergruppen et relevant bedre grunnlag for diskusjon av strategisk bemanning. Studiepoengproduksjon og publikasjon pr. undervisnings-, forsknings- og formidlings-stilling. (UFF-stilling), samt antall ferdige ph.d. pr. førstestilling

(Professor og førsteamanuensis) viser hvordan instituttene utnytter sine ressurser. Resultatet fra dette vises i diagrammene under:

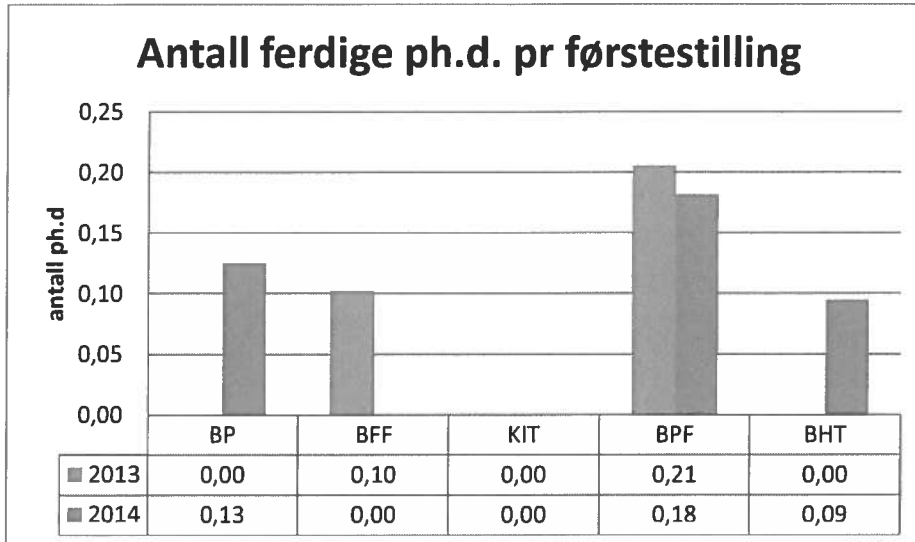

* Den reelle undervisningskapasiteten ved KIT er i realiteten større i og med at undervisningsplikten til det tekniske personale er medregnet i antall stillinger her. Denne gruppen utgjør en betydelig andel av undervisningskapasiteten ved KIT, og det reelle nivået for KIT i dette diagrammet vil være lavere. Normtall for undervisning er ikke avklart p.t.

For 2014 var snittet ved fakultetet 6,41 studiepoeng/UFF-stilling mens det samme tallet på NTNU-nivå var 6,02 studiepoeng/UFF-stilling.

For 2014 var snittet ved fakultetet 0,68 publikasjonspoeng/UFF-stilling mens det samme tallet på NTNU-nivå var 1,04 publikasjonspoeng /UFF-stilling.

For 2014 var snittet ved fakultetet 0,1 ph.d./førstestilling mens det samme tallet på NTNU-nivå var 0,23 ph.d./førstestilling.

Bemanningsplanen er bygd opp slik at ledelsen får se en oversikt over de ansattes fordeling av arbeidstiden på undervisning- og forskningsbaserte oppgaver. Ledelsesstøtten ved instituttene får ansvaret for å legge inn opplysninger på detaljnivå, slik at ledelsen hele tiden kan ha den overordnede oversikten.

Vedlagt er den oversikten som ledelsen får se over de ansattes fordeling av arbeidstiden.

Dette støtteverktøyet vil, når det blir implementert, gi fakultetsledelsen et godt grunnlag for strategiske diskusjoner internt og med styret.

O-sak 6/15

Planleggingsrammer 2016-19 og 1. tertialrapport

NOTAT

Fra: Dekan

Til: Fakultetsstyret

Om: o-sak 6/15 Planleggingsrammer 2016-19 og 1. tertialrapport

Tilråding: Styret tar planleggingsrammen og 1.tertialrapport til etterretning med eventuelle kommentarer til utvikling/oppfølging

Formål med saken:

- 1. Styret skal ta framlagte langtidsbudsjett til etterretning og komme med innspill til eventuelt endringer. AB ber styret fokusere på hovedtrekkene i budsjettet og ta stilling til fakultetets avsetningsnivå i slutten av perioden.**
- 2. Styret skal være orientert om fakultetets rapport til rektor for 1.tertial.**

1. Langtidsbudsjett (LTB) for 2016-2019

Fakultetene ved NTNU jobber med 4-årige planleggingsrammer for økonomi. Foreløpige driftsrammer for 2016 foreligger nå, slik at tildelingen for 2016 er fastsatt med forbehold om at det kan komme noen små korrigeringer før endelig tildeling blir klar august/september 2015. Dette betyr at AB begynner planleggingen av perioden 2016-19 nå. Tildelingen for perioden 2017 til 2019 baserer seg på tentative prognoser satt av NTNU sentralt, og kan avvike noe som følge av eventuelle endringer i fakultetets produksjonstill innenfor forskning og utdanning.

Fakultetets driftsramme for 2016 er økt med 1,6 mill. i forhold til prognosen som lå inne i LTB 2015-18. Denne økningen skyldes at AB hadde større produksjon på inntektsvariablene enn det som lå inn i prognosen for 2016 jf. o-sak 2/15. Denne økningen gir AB muligheten til å gjøre alle avganger i 2015 og fremover om til strategisk disponering innenfor budsjettammen. (jf. o-sak 4/15) Under følger fakultetets foreløpige LTB 2016-19.

LTB 2016-2019 - Totalt Ramme

(Tall i hele 1000)	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Prognose 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019
Art							
Inngående balanse (Avsetning)	8 593	13 400	13 400	10 801	10 909	9 680	8 165
Bevilgning	118 344	117 029	118 139	123 683	127 087	129 295	132 593 1)
Omfordelt bevilgning	86	1 275	1 555	0	0	0	0
Dekning indirekte kostnader fra BOA	6 704	8 000	7 259	8 000	8 000	8 000	8 000 2)
Andre eksterne og interne inntekter	2 099	1 000	1 000	1 500	1 500	1 500	1 500 3)
Sum Inntekt	127 233	127 304	127 953	133 183	136 587	138 795	142 093
Investering	482	1 700	1 700	500	500	500	500 4)
Lønn	82 578	86 127	88 308	91 000	95 335	98 269	100 306 5)
Drift	13 847	15 027	15 647	15 100	15 000	15 000	15 000 6)
Internhusleie	18 776	19 000	19 000	19 475	19 981	20 541	21 116 7)
Egenfinansiering BOA	8 411	7 102	5 897	7 000	7 000	6 000	6 000 8)
Avslutning bidragsprosjekter	-1 668	0	0	0	0	0	0
Sum Kostnader	122 425	128 956	130 552	133 075	137 816	140 310	142 922
Resultat	4 808	-1 652	-2 599	108	-1 230	-1 515	-829
Utgående balanse (Avsetning)	13 400	11 748	10 801	10 909	9 680	8 165	7 336 9)

- 1) Bevilgning gjennom NTNUs inntektsfordelingsmodell
- 2) Inntekt fra eksterntfinansiert virksomhet
- 3) Egenbetalinger studenter, andre eksterne inntekter
- 4) Kun IKT-utstyr for perioden 2016-19. For 2015 - investering ZEB
- 5) Fakultetets totale lønnskostnader
- 6) Totale kostnader driftskostnader. Både til stipendiater og driftskostnader fakultet
- 7) Husleie belastet internt av NTNU sentralt. Tildeling etter arealbehov.
- 8) Kostnader til eksterntfinansiert virksomhet
- 9) Fakultetets reserver ved utgangen av gjeldende år.

LTB 2016-2019 - Ramme Drift

(Tall i hele 1000)	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Prognose 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019
Art							
Inngående balanse (Avsetning)	3 043	6 859	6 859	4 397	4 505	4 275	3 760
Bevilgning	105 160	106 048	106 048	111 683	114 587	117 795	121 093
Omfordelt bevilgning	-36	-300	-300	0	0	0	0
Dekning indirekte kostnader fra BOA	6 704	8 000	7 259	8 000	8 000	8 000	8 000
Andre eksterne og interne inntekter	1 714	1 000	1 000	1 500	1 500	1 500	1 500
Sum Inntekt	113 542	114 748	114 007	121 183	124 087	127 295	130 593
Investering	482	500	500	500	500	500	500
Lønn	74 421	76 800	78 139	81 000	83 835	86 769	89 806
Drift	12 736	14 100	14 100	14 100	14 000	14 000	14 000
Internhusleie	18 776	19 000	19 000	19 475	19 981	20 541	21 116
Egenfinansiering BOA	4 979	6 000	4 730	6 000	6 000	6 000	6 000
Avslutning bidragsprosjekter	-1 668	0	0	0	0	0	0
Sum Kostnader	109 726	116 400	116 469	121 075	124 316	127 810	131 422
Resultat	3 816	-1 652	-2 462	108	-230	-515	-829
Utgående balanse (Avsetning)	6 859	5 207	4 397	4 505	4 275	3 760	2 932

LTB 2016-2019 - Ramme strategi og oppfølging (ph.d.-midler og andre strategiske midler fra rektor)

(Tall i hele 1000)	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Prognose 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019
Art							
Inngående balanse (Avsetning)	5 550	6 541	6 541	6 404	6 404	5 404	4 404
Bevilgning	13 184	10 981	12 091	12 000	12 500	11 500	11 500
Omfordelt bevilgning	122	1 575	1 855	0	0	0	0
Dekning indirekte kostnader fra BOA	0	0	0	0	0	0	0
Andre eksterne og interne inntekter	385	0	0	0	0	0	0
Sum Inntekt	13 691	12 556	13 946	12 000	12 500	11 500	11 500
Investering	0	1 200	1 200	0	0	0	0
Lønn	8 157	9 327	10 169	10 000	11 500	11 500	10 500
Drift	1 111	927	1 547	1 000	1 000	1 000	1 000
Egenfinansiering BOA	3 432	1 102	1 167	1 000	1 000	0	0
Sum Kostnader	12 700	12 556	14 083	12 000	13 500	12 500	11 500
Resultat	992	0	-137	0	-1 000	-1 000	0
Utgående balanse (Avsetning)	6 541	6 541	6 404	6 404	5 404	4 404	4 404

Dette LTB tar utgangspunkt i dagens forpliktelser, og har ikke tatt høyde for noen uttelling av s-sak 6/15 «Studieprogramportefølje: Strategisk vekst». Hvis AB får godkjenning for forslaget om utvidet programportefølje av NTNU-styret vil dette medføre muligheter for å øke bemanningen basert på fremtidige inntekter. Dette vil da bli presentert i egen på et senere styremøte hvis dette godkjennes av NTNU styret.

2. ABs rapport til rektor ved 1.tertial

Underlaget for 1.tertial-rapporten vil bli ettersendt styret fredag 22. mai, etter at denne er levert til rektor.

S-sak 9/15

Bemanning Ark 1 - 6

Bemanning i emnene Arkitektur 1 – 6

Vi har over lengre tid erfart bemanningen av i Arkitekturemnene har vært preget av liten kontinuitet og mange improvisasjoner. Da undervisningsansvaret er delt mellom flere institutt har identifisering av bemanningsbehovet gjerne falt mellom stoler (og under bord).

Basert på en henvendelse til instituttene fant vi at det umiddelbare behovet krevde en rask løsning basert på midlertidige tilsetninger i 2015/2016 - som følger:

- Form og Farge
 - August Schmidt - 100% engasjement studieåret 2015/2016
 - Yashar Hanstad - 50% engasjement studieåret 2015/2016
 - Andreas Gjertsen - 50% engasjement studieåret 2015/2016For de to siste betyr dette at dere ll'er stilling ved BP avsluttes
- Byggekunst, historie og teknologi
 - Geir Brendeland - 100% engasjement studieåret 2015/2016

For å kunne sikre en mer varig god bemanningssituasjon har vi så i undervisningsutvalg og ledergruppe funnet at følgende prinsipp bør legges til grunn:

- Det må etableres team pr emne
 - Minimum 2 faglærere gis et fast ansvar pr emne for en 3 – 5 års periode
 - Disse må begge kunne være emneansvarlig, slik at den andre ett semester kan være fraværende
 - Før en av disse får andre faste oppgaver, må en ny faglærer inn for å overta opparbeidede erfaringer
 - I kjerneteamet inngår i tillegg en full tids faglærer (250 – 400 timer) og en Vit.ass.
 - I tillegg kommer faglærere med spesialkompetanse for spesielle oppgaver

Med utgangspunkt i dette har vi sett på Alle Arkitekturemnene. Vi har også sett på hvordan ansvarsfordelingen er mellom de ulike instituttene. Med utgangspunkt i studieplanbeskrivelsene (som angir de ulike instituttens bidrag dette prosentvis) har vi estimert hvor store bemanningsressurser de ulike instituttene i utgangspunkt skal bidra med. Dette er vist i første rad i tabellene under hvor en finne samlet timetall hvert institutt skal bidra med. Timetallene er konservativt estimert basert på historiske tall. Fargekoden viser så institutt-tilhørighet for faglærerne.

Vi har også satt inn en linje for «rullering» for å undersøke om vi har kompetanse til å fylle undervisningsoppgavene om noen av det faste teamet får andre oppgaver ett semester.

Arkitektur 1

BHT	300	BP	BPF	BFF	2100
Kjerneteam					
Ansvarl.	August S Nina H	Lyses ut 2016			
Team	Andreas /Yashar	Lyses ut 2016			
Rullering	Gro R	etter TransArk			
Vit Ass	1 fast				
Ulike bidrag					
	Eivind Kasa Dag Nilsen	Arnstein Gilberg Eileen Garmann Johnsen			

Arkitektur 2

BHT	700	BP	BPF	BFF	1650
Kjerneteam					
Ansvarl.	Nina H August S	Lyses ut 2016			
Team	Andreas /Yashar	Lyses ut 2016			
Rullering	Gro	etter TransArk			
Vit Ass	1 fast				
Ulike bidrag					
	Eivind Kasa Dag Nilsen Anne Grete Hestnes	Arnstein Gilberg Jan Siem			

Arkitektur 3

BHT	1900	BP	BPF	BFF	
Kjerneteam					
Ansvarl.	Finn Hakonsen Gir Brendeland	Lyses ut ved avgang Under utlysning			
Team	Arnstein Gilberg				
Rullering	timelærermidler?				
Vit Ass	1 fast				
Ulike bidrag					
	Aalto, Pasi Olav				

Arkitektur 4

BHT	500	BP	250	BPF	1750	BFF
Kjerneteam						
Ansvarl.	Olav Kristoffersen Eli Støa					
Team	Ny stilling		Under utlysning			
Rullering	Prof II/Timelærer					
Vit Ass	1 fast					
Ulike bidrag						
	Timelærer					

Arkitektur 5

BHT	BP	2700	BPF	BFF	
Kjerneteam					
Ansvarl.	Markus timelærermidler				
Team	Prof II/timelærer				
Rullering	Sverre Flack				
	Lyses ut ved avgang				
Vit Ass	1 fast				
Ulike bidrag					
	Karl Yngve Frøyen Jakob Tigges				

Arkitektur 6

BHT	800	BP	450	BPF	1350	BFF	300
Kjerneteam							
Ansvarl.	Ny professor Steffen Wellinger		Lyses ut 2016				
Team	timelærer						
Rullering	Jan Støring						
Vit Ass	1 fast						
Ulike bidrag							
	Jostein Kirkerud		Ole Jørgen Bendik				

Dette kan danne ett av flere underlag for en strategisk bemanningsplan.

Bemanningsplanen skal da :

- Sikre at en til enhver tid har ansatte med riktig kompetanse og egenskaper til å inngå i slike kjerneteam
 - 6-12 fast ansatte faglærere som er satt opp som (mulig alternerende) emneansvarlig
 - 3-6 fulltids faglærere som 3dje teamster (kan også være ledige lønnsmidler)
 - 3-6 Vit.ass.er

Det trengs med andre ord til enhver tid minimum 9 (+ 3 vit.ass.) fulltids ansatte med slik kompetanse. Om disse skal kunne gjøre noe mer enn å gi grunnkurs trengs det selvsagt mer - opptil 18 (+ 6 vit.ass.) stillinger

- Dette skjer gjennom analyser av fakultetets og instituttens kompetanseprofil, ved prioritering/framdriftsplan framtidige utlysninger og det må inngå som et krav ved utarbeidelse av betenkning/stillingsbeskrivelser
 - Når emneansvarlige (inkl alternerende) planlegges overført til nye oppgaver må en samtidig finne hvordan vedkommende skal erstattes – ved at en allerede ansatt har/får ledig kapasitet – eller ved at det utlyses en stilling.
 - Om en reduserer antallet ansatte med kompetanse til å gå inn som tredje teammedlem, må vurdere enten å sette av lønnsmidler eller lyse ut en stilling.
 -
- Det er ikke på forhånd gitt hvordan disse stillingene skal fordeles på institutt. Om flere institutt kan inngå i / bidrar til grunnteamet ved det enkelte emne gir dette større muligheter for faglig strategisk dynamikk og utvikling
 - Om et institutt ønsker å vektlegge andre faktorer enn «grunnkurskompetanse» - må oppgaven da overføres til et annet institutt - evt gjennom en ny stilling

Under følger en oversikt over behovene for kompetanse i grunnundervisningen. Behovene er i seg selv absolutte i den forstand at vi enten må ha ansatte med kompetanse til å dekke disse behovene eller vi må ha tilgjengelige timelærermidler til å kjøpe inn slik kompetanse. Det er derfor viktig at vi ikke foretar ansettelse eller på annen måte binder midler som setter oss ute av stand til å fylle disse forpliktelsene i undervisningen. Disse tabellene må derfor inngå i analysegrunnlaget når langtidsbudsjettet settes opp.

Fargekodingen av de estimerte timetallene er som følger Rødt: 2 Emneansvarlige – Gult: ett teammedlem – Orange: vit ass – Lyst blått: spesielle oppgaver – Lys gammelrosa: Tilgjengelig for «rullering».

BHT	Ark 1	Ark 2	Ark 3	Ark 4	Ark 5	Ark 6
timetall	300	700	1900	500		800
Finn Hakonsen			500			
Geir Brendeland			400			
Arnstein Gilberg	100	200	400			
Vit Ass			600			
andre	200	500		500		400
timelærermidler						400

Konklusjon: Behov for å slutføre ansettelse etter Finn og Are (nå Geir), videre må en se på hvordan en skal få til rulling i Ark 3 (finnes det tilstrekkelig med timelærermidler eller må stillinger dedikeres dette). En må og se på kompetansebehovet til den en setter inn som teammedlem i Ark4.

BP	Ark 1	Ark 2	Ark 3	Ark 4	Ark 5	Ark 6
timetall				250	2700	450
Markus Schwai					500	
Vit ass					600	
Prof Byform og Struktur						
andre					400	
Timelærermidler				250	800	
Timelærermidler					400	450

Konklusjon: Det er behov for bemanning i to stillinger som kan inngå som basisbemanning i Ark 5 og 6 - i tillegg til undervisning i Ark 4. Noe av dette kan - kanskje med fordel - dekkes av timelærermidler om disse stilles til rådighet. Ut over dette er det behov for kompetanse som ved rulling kan benyttes i Ark fagene. Dette er her satt på det utlyste professoratet i byform og struktur.

BPF	Ark 1	Ark 2	Ark 3	Ark 4	Ark 5	Ark 6
timetall				1750		1350
Olav Kristoffersen				550		
Eli Støa				300		
Steffen Wellinger						550
Utløst Professorat						300
Prof II/timelærermidler						
Vit Ass				600		500
andre						
timelærermidler				300		

Konklusjon: Det er vesentlig at en får tilsatt utlyst professorat. Det er uklart om det finnestilgjengelig kompetanse/kapasitet til å sikre rulling av lærere i Ark 6 (i Ark 4 kan Prof II tre inn). BP og BHT har store undervisningsoppgaver i Ark 4 og 6, men det er ikke klart hvordan de kan stille med stabile teammedlemmer (ikke kun timelærermidler). uten rullingsmuligheter kan dette bli underkritisk. Det er derfor nødvendig å identifisere hvor en finner kompetanse og kapasitet som sikrer muligheten for rulling

BFF	Ark 1	Ark 2	Ark 3	Ark 4	Ark 5	Ark 6
timetall	2100	1650				300
August Smidt	550	200				
Nina Haarsaker	300	500				
Andreas Giertsen	300	20				
Yashar Hanstad	300	200				
Gro Rødne						
Vit.ass	600	500				
Andre	50	50				300

Konklusjon: August, Andreas og Yashar sitter i midlertidige stillinger. Det er nødvendig å lyse ut nye stillinger for å fylle de oppgavene disse nå ivaretar. Behov for å rullering kan ivaretas ved Gro Rødne - om Transark aktivitetene trappes ned ellerselv rullerer.

O-sak 10/15

Status KIT: Muntlig orientering fra studentene

NOTAT

Fra: Dekan

Til: Fakultetsstyret

Om: s-sak 10/15 Retningslinjer for forskningstermin ved Fakultet for arkitektur og billedkunst.

Tilråding:

RETNINGSLINJER FOR FORSKNINGSTERMIN FAKULTET FOR ARKITEKTUR OG BILLEDKUNST

1 Jfr. Universitetslovens § 1.

2 Internasjonal handlingsplan vedtatt av NTNU-styret 25.08.2011, delmål 2 under Internasjonal mobilitet: «Planer for internasjonalisering skal være et kriterium ved vurdering av søknad om forskningstermin».

3 Jfr. NTNUs lokale lønnspolitikkrevidert våren 2010 og godkjent i SESAM-møte 23.06.2010, s.17:

«Forskningsterminer er en mulighet den vitenskapelig ansatte har til å drive forskning på heltidsbasis og til faglig oppdatering. Denne holdes utenfor fordelingen av normalarbeidstiden.»

1. Formål

Ordningen med forskningstermin har som formål å stimulere forskning og kunstnerisk virksomhet ved Fakultet for arkitektur og billedkunst. Hovedmålet med forskningstermin er å gi fritak for timeplanfestet undervisning og administrasjon slik at hoveddelen av stillingen kan benyttes til forskning-, kunstnerisk-, pedagogisk- eller arkitektonisk utviklingsarbeid. (ref. nasjonal komite kunstnerisk utviklingsarbeid, ref. merittering i NTNU «Toppteach») Forskningstermin skal stimulere til internasjonalisering i form av flytting av arbeidssted og utenlandsopphold².

2. Grunnlag for å søke om forskningstermin

2.1 Generelt om grunnlag for å søke

Forskningstermin skal normalt tildeles ansatte som kan dokumentere aktivitet på høyt nivå innen forskning, kunstnerisk utviklingsarbeid og pedagogisk utviklingsarbeid. For ansatte i administrativt faglige roller må forsknings- og publiseringsaktiviteten sees i forhold til lederoppgavenes omfang. Under forskningstermin opprettholder den ansatte sin lønn, men den anses som stipend og inngår ikke i normalfordelingen i individuell arbeidsplan³. Veiledning som utføres under forskningstermin, gir normalt ikke uttelling i arbeidsplanen. Normalt skal en ikke kunne pålegges bedømmelsesoppdrag for doktorgrader og stillingsansettelser ved egen enhet i forskningsterminen. Ansatte i hovedstillinger har anledning til å søke forskningstermin. Ansatte i stillinger uten forskningsplikt

(universitetslektorstillinger) opparbeider vanligvis ikke rett til å søke om forskningstermin, dette gjelder også ansatte i stillingsandeler mindre enn 50 %.

2.2 Ansiennitetsgrunnlag og forskningsterminenes lengde

Ansiennitetsgrunnlag: Ansatte kan normalt søke om seks måneder forskningstermin etter tre års tjeneste, eller 12 måneder etter seks års tjeneste. Unntatt for dette kravet er ansatte som har hatt lederoppgaver som dekan, prodekan og instituttleder og kan søke forskningstermin etter lederperiodens utløp. Forskningstermin inngår ikke i ansiennitetsgrunnlaget. Permisjon eller annet frikjøp fra hele eller deler av ordinær stilling, regnes heller ikke med unntak av barsel og foreldrepermisjon. Frikjøp fra ordinær stilling i kraft av å ha vært prosjektledere for større eksterntfinansierte prosjekter inngår også i ansiennitetsgrunnlaget. Etter avviklet forskningstermin starter ansiennitetsberegningen på nytt. Man kan ikke påberope seg overskudd av tjenestetid.⁶ Den som tildeles forskningstermin må normalt forplikte seg til å tjenestegjøre ved institusjonen i et tidsrom som tilsvarer forskningsterminens lengde etter avviklet termin.

⁶ Eksempel: Hvis man får innvilget 12 måneder forskningstermin etter sju års tjeneste, regnes ikke «overskuddet» på ett år med ved neste søknad om FoU.

3. Saksbehandling

Instituttleder prioriterer og anbefaler søknadene. Instituttleder skal i sitt anbefalelsesbrev beskrive hvordan tjenestens tarv ivaretas, herunder at tilfredsstillende vikarordning kan etableres innen gitte budsjett- og kapasitetsrammer. Dekanus fatter beslutning om forskningstermin med utgangspunkt i søknadene, instituttledernes anbefalinger, vedtatte retningslinjer og budsjettsituasjonen. Ekstraavgiftene knyttet til å dekke undervisning der det ikke ligger eksterntfinansiering til å dekke dette deles mellom institutt og fakultet..

4. Kriterier for prioritering

Søkerne må legge fram en tilfredsstillende plan for søknadsperioden. En prosjektbeskrivelse på inntil 3 sider skal følge søknaden. Her skal det redegjøres nærmere for prosjektet som skal gjennomføres, samt tidsplan, plan for publisering av resultatene og plan for internasjonalisering⁷. Instituttleder skal i vurderingen og prioriteringen av søkerne som fyller minimumskravene (jfr. punkt 2.1-2.2.), særlig legge vekt på følgende forhold:

- Strategisk forankring
- Egenfinansiering og behov for finansiell støtte (samfinansiering)
- Faglig og strategisk vurdering av prosjektbeskrivelse med tidsplan, publiseringsplan og plan for internasjonalisering.
- Tidligere forskningstermin og resultat av denne
- Publikasjonspoeng og/eller kunstneriske, arkitektoniske, pedagogiske aktiviteter i ansiennitetsgrunnlaget.
- Prosjektutvikling- og ledelse av større eksterntfinansierte prosjekter i ansiennitetsgrunnlaget
- Administrative oppgaver ved institusjonen i ansiennitetsgrunnlaget
- Faglige bedømmelsesoppgaver ved egen institusjon i ansiennitetsgrunnlaget
- Allmennrettet formidlingsarbeid i ansiennitetsgrunnlaget
- En helhetsvurdering i forhold til hva som gagnar instituttets planlagte virksomhet, ikke minst innen undervisningen, i den aktuelle perioden

⁷ Jfr. fotnote 1.

5. Søknad og søknadsfrist

Søknad stiles til fakultetet og leveres eget institutt innen 20. april for neste vårsemester og 20 september for neste høstsemester for det etterfølgende studieår (høst/vår), dersom instituttet ikke har annen frist. Instituttene prioriterer søknadene og sender dem til fakultetet innen 20. mai/oktober.⁸

⁸ Utlysningen legges ut tidlig i mai.

Forhåndstilsagn anvendes kun for søknader der forskningsterminen starter i det år utlysningen gjelder for. Søknadsskjemaet til Fakultet for arkitektur og billedkunst skal benyttes. Maks behandlingstid fra mottak ved dekan er 1 måned.

6. Rapport

Den som har hatt forskningstermin, skal innen en måned etter avsluttet termin levere en rapport på inntil en side til instituttleder med kopi til fakultetet. Rapporten skal gjøre rede for resultatene av forskningsterminen og planer for publisering. Rapporten skal følges opp i medarbeidersamtaler og faglig utviklingsplan for den ansatte inklusive senere vurdering av søknad om forskningstermin.

S-sak 11/15

**Fusjon fagdokument-Charter. Ettersendes pr mail
22.05**

NOTAT

Fra: Dekan

Til: Fakultetsstyret

Om: Fusjon: fagdokument

Tilråding: Styret gir innspill til utvikling av dokumentet

Formål med saken: invitere styret til en diskusjon om hvordan AB-fakultetet kan utvikle gode muligheter for våre fagområder i fusjons- og reorganiseringsprosessen ved NTNU.

Saken diskuteres under strategisamlingen 28.mai.

Dokumentet er et foreløpig utkast til et selvstendig notat som er planlagt brukt som idé-innspill til arbeidsgruppene i fusjons-prosessen, spesielt arbeidsgruppen for ny faglig organisering av NTNU.

Etter at styret har diskutert og gitt innspill til dokumentet vil det bli sendt til intern høring ved fakultetet før det ferdigstilles til ekstern bruk.

Posisjonsnotat til fusjonsprosessen fra fakultet for Arkitektur og Billedkunst, første utkast 26.05.2015

Dette dokumentet er et foreløpig utkast til AB-fakultetets idé-innspill til fusjonsprosessen. Dokumentet er ikke bestilt av fusjonsprosjektet og må betraktes som et uavhengig innspill direkte fra fakultetet. Vi ønsker å tydeliggjøre fakultetets egenart og flagge hvilke muligheter vi ser i fusjonsprosessen. Dette utkastet legges frem som diskusjonsunderlag og vi ber om fakultetsstyrets råd til videre bearbeiding av dokumentet. Utkastet revideres etter styrets diskusjon og sendes på intern høring ved fakultetet med ca en ukes høringsfrist. Saken er diskutert i dialogmøter med alle instituttene. Dokumentet må være kortfattet: ferdig redigert max to sider.

Tittel (ulike tittelforslag til samarbeid eventuelt ny eller utvidet organisasjonsenhet):

Fakultet for /school of / samarbeid om:

arkitektur og samfunns-utvikling/-bygging

Kunst, arkitektur og samfunn

Samfunnsbygging

Visjon:

Kunnskap for en bedre verden:

Vi vil samarbeide for å utvikle fremtidens bygg, byer og samfunn.

Basert på skapende arbeid, kritisk tenking og kunnskap om arkitektur, teknologi, samfunn og kultur.

Bygget på verdiene bærekraft, likeverd, livskvalitet og fellesskap.

Samfunnsoppdraget:

Store globale utfordringer er knyttet til klimaforandringer, energi, helse og velferd, ressurser og økende urbanisering. Gode byer, bygningsmiljø og sosiale kulturer skaper rammene for et godt liv og er effektive nøkkelfaktorer for å bidra til et grønt skifte og en bærekraftig fremtid. Men det kreves at vi tenker nytt, tverrfaglig og helhetlig på disse komplekse problemstillingene. Ulike fagkulturer må utfordre hverandre og samarbeide for å bidra til utforming av morgendagens samfunn.

Mål:

AB-fakultetets egenart er definert av skapende disipliner innen billedkunst, arkitektur og byplanlegging som bidrar til bærekraftig samfunnsutvikling. NTNU har flere fremragende fagmiljø

som hver for seg bidrar til teknologisk, samfunnsvitenskapelig, kulturell og estetisk utvikling av samfunnets omgivelser. Med et tettere samspill mellom disse miljøene vil NTNU kunne bli en internasjonalt slagkraftig endringsagent for et bedre samfunn.

Strategi:

Vi ønsker å styrke kvalitet og gjennomslagskraft for fakultetets fagområder.

En reorganisering av NTNU i forbindelse med fusjonsprosessen bør ha som delmål å etablere tettere samspill mellom tre tverrfaglige tema:

- bærekraftig arkitektur og bygde omgivelser: fra idé, analyse og design til materialer, produksjon, forvaltning og gjenbruk. Samfunnet har bruk for effektive, miljøriktige, ressursvennlige, vakre og brukbare bygninger og konstruksjoner. NTNU har gode fagmiljø innen arkitektur, engineering, design, humanisme og kultur som sammen vil kunne løfte NTNU til å bli en enda sterkere aktør innen bærekraftig arkitektur og bygde omgivelser.

- smarte og bærekraftige byer: fra demokratisk mobiliserende planprosesser til kultur- og samfunnsforståelse til idé, analyse, design og prosjekt til samordnet areal og transportplanlegging. NTNU har gode fagmiljø innen by-forming og – planlegging, transportinfrastruktur, vann- og energi-systemer, IKT, geografi, sosiologi, antropologi, helse og tverrfaglige kulturstudier som sammen vil kunne løfte NTNU til å bli en vesentlig aktør innen smarte og bærekraftige byer.

- skapende prosesser: i spennet fra fri kunst til design-thinking. Arbeidsformen innen skapende disipliner utvikler evnen til kritisk tenkning, til å navigere i kompleksitet, og til å skape helhetlige formsvar på problemstillinger i spenningsfeltet mellom kunst, samfunn og teknologi. Nye problemstillinger og løsninger utvikles i skjæringspunktet mellom kunstnerisk og vitenskapelig metode. De nye løsningene er ikke nødvendigvis foreskrevet i det gitte kunnskapsunderlaget, men dannes som skapende verk med potensielt disruptivt redefinerende og revitaliserende effekt på etablerte sannheter. NTNU har gode skapende fagmiljø innen billedkunst, arkitektur, industri- og produktdesign, film, dans, teater, litteratur og musikk som sammen vil kunne løfte NTNU til å bli en enda sterkere aktør innen skapende disipliner og knytte disse opp til tverrfaglig samarbeid.

Organisasjon:

Fakultet: Et tett samarbeid mellom fagmiljøene innen bærekraftig arkitektur og bygde omgivelser, smarte og bærekraftige byer og skapende disipliner vil kunne organiseres som et utvidet tematisk orientert fakultet for *samfunnsbygging* (navn ennå ikke på plass). Suksessen for et slikt fakultet vil være avhengig av en tverrfaglig balanse mellom teknologi, kultur- og samfunnsforståelse, og skapende disipliner, innrettet for å løse samfunnsutfordringene.

Matrise: Det vil også være mulig å forsterke tverrfaglig samarbeid uavhengig av etableringen av et nytt fakultet, men sannsynligvis med svakere effekt. Samarbeidet må i tilfelle organiseres som

forpliktende satsinger, eventuelt med egne forvaltningsorgan i «horisontalt» samarbeid mellom fakulteter.

AB-fakultetets ønsker til fusjonsprosessen og reorganisering av NTNU:

Prioritet 1: AB-fakultetet ønsker å etablere et sterkere og bredere tverrfaglig samarbeid om *bærekraftig samfunnsbygging (navn ikke definert)* ved NTNU.

Prioritet 2: AB-fakultetet å opprettholde dagens organisering supplert med relevante faggrupper for å utvide dagens profil.

Det er ikke ønskelig for AB-fakultetet å bli organisert inn i et større fakultet med hovedprofil innen teknologi. Det er heller ikke ønskelig at AB-fakultetet blir delt og spredd på andre fakultet.

O-sak 7/15

Kina/internasjonalt strategi

NOTAT

Fra: Dekan

Til: Fakultetsstyret

Om: o-sak 7/15 Kina/internasjonalt strategi

Tilråding: Styret tar orientering til etterretning

AB-FAKULTETETS AKTIVITETER I KINA

1. Bakgrunn

Siden 1989 har fakultetet kontinuerlig samarbeidet med kinesiske kolleger om mastergradsundervisning, EEU-kurs, konferanser, forskningsprosjekter og konsulentoppdrag rundt temaer som har stått og står høyt blant våre prioriterte fagområder. (Konservering og modernisering av historiske bygningsmiljøer, steds- og kulturtilknyttede boliger, energi- og ressursvennlig arkitektur og byutvikling, karbonutslipp-frie bygninger). Over tid har dette utviklet seg til å bli et godt og aktivt nettverk med toneangivende kinesiske akademiske miljøer: China Academy of Urban Planning and Design, (CAUPD), Tsing Hua University i Beijing, Shanghai Jiaotong University, South-East University i Nanjing, og Xi'an University of Architecture and Technology (XAUAT). Førstnevnte er en enhet under Ministry of Construction. Universitetenes arkitekturfakulteter rangerer blant topp 8 i Kina – bortsett fra Shanghai Jiaotong University – som på sin side rangerer i toppsjiktet av tekniske universiteter. Ved vår hovedsamarbeidspartner de siste 15 årene, XAUAT, har vi etablert et avdelingskontor med permanent sekretær, nå bemannet av lektor Su Jing.

Et miniseminar ved fakultetet tok for seg aktivitetene knyttet til Kina, der det ble konkludert med at

1. en bør søke å samordne aktivitetene og søke etter flere samarbeidspartnere utenfor fakultetet for å kunne gi større tyngde i fremtidig samhandling med Kina
2. en bør tydeliggjøre aktivitetenes forhold til NTNUs tematiske strategiske satsingsområder, (TSO), til fakultetets satsingsområder, og til nasjonale og internasjonale forskningsprogrammer

3. en bør tydeliggjøre hvorfor et fortsatt samarbeid med kinesiske akademiske institusjoner har verdi og relevans for fakultetet

En arbeidsgruppe ble etablert, bestående av Annemie Wyckmans, Ole Møystad, Lisbet Sauarlia og Harald Høyem, som i vårsemesteret arbeidet med dette for øye. Dette notatet er resultat av gruppens arbeid.

2. Gruppens konklusjoner

- Aktiviteter, opprinnelig sterkest knyttet til XAUAT, men som etter hvert har kommet til med samarbeidspartnere med flere universiteter i Kina, gjør at vårt «Kinakart» bør restruktureres og vurderes tegnet om igjen med et 5-års perspektiv som ramme.
- Aktiviteter som pågår og som det planlegges for, kan ved fakultetet samles inn under overskriften «Smart, sustainable cities and communities», noe som direkte kan relateres til NTNUs TSOer og fakultetets egne satsinger
- En bør søke blant eksisterende partnere og eventuelt nye partnere å finne miljøer der det er aktiviteter på høyt, vitenskapelig nivå innenfor et slikt område, med et langsiktig mål å etablere et Joint Research Centre for Smart, Sustainable Cities and Communities
- For å komme videre med dette trengs en tilføring av midler for å lønne en innsatskoordinator

Noen argumenter for og imot utvidet satsing i Kina kan leses i *Vedlegg 2*

3. Kort oversikt– Fakultetets aktiviteter i Kina

Fakultetets tidligere aktiviteter – se *Vedlegg 3*.

Pr. i dag har fakultetet følgende prosjekter på gang eller under planlegging:

- I samarbeid med Shanghai Jiaotong University
 - Sommerkurs «Sustainable energy in cities» (Juli 2015)
 - 8 joint PhD-kandidater
 - Etablert Double Master-studier
 - Felles søknader om forskningsmidler og utveksling av forskere
- I samarbeid med South-East University, Nanjing
 - Forskningsprosjektet “Energy efficient up-grading of historical villages in Ping Yao area, Shanxi Province, China”. (NFR-finansiert) (2014-2016)
- I samarbeid med XAUAT og Tsing Hua University
 - Sino-Norwegian Architecture Forum. Finansiert av UD-Den norske ambassaden i Beijing) (årlig arrangement med konferanse, møter, workshop og eget særnummer av Community Design Magazin, Tsing Hua. Arrangeres for 5. gang September 2015

- Etablere Living Lab plattform på Tsing Hua for temaer knyttet til innovation/research possibilities on most urgent problems about human behavior, demands and design: a joint-hub for industries and universities. Tilknytning mot THU-NTNU-MIT diskuteres Kontakt på THU: prodekan prof. Liu Jian, prof. Shao Lei og dekan prof. Liu Nianxiong (stiller på Forum 2015 i Xi'an.)
- Både XAUAT og Tsing Hua ønsker å etablere aktive utvekslingsprogrammer med NTNU for master- og PhD studenter.
- I samarbeid med XAUAT
 - Joint Master-kurs i Research on systems- and project-based urban development in Xi'an (høstsemesteret 2015)
 - Joint Masterkurs i Arkitektur og Antropologi (høstsemesteret 2015)
 - Forskningsprosjektet «Involvement of local stakeholders, Han Chang'an City National Archaeological Park, Xi'an» (Finansiert av UD-Den norske ambassaden i Beijing)(2011-2016)
 - Bokprosjektet «The development of Han Chang'an City National Archaeological Park», i samarbeid med Xi'an Jiaotong University, North-West University, Xi'an, og XAUAT.
 - Forskningsprosjektet "Welfare for the elderly integrated in urban development. Case White Deer Shore Project" (Under utvikling. Forutsettes finansiert av utbygger).
 - Bokprosjektet "Experiences and Paradigms of Xi'an Urban Development since 1990ies".
- Kina-relaterte PhD-studier ved fakultetet:
 - Wang Yu - A Study of the Post-Earthquake Reconstruction of Taoping Village, a Traditional Qiang Settlement in Sichuan, China
 - Dong Ming - A comparative study of Chinese and North European site museums
 - Wang Yi - Quality of physical environment, quality of life. A study of transformations in lived-in historic housing areas
 - -Clara Good – Hybrid PV/T systems for energy-efficient buildings
 - En PhD gjestestudent fra Tsing Hua for tre måneder

4 .Potensiale for finansiering og videre utvikling

Forhold til eksterne, internasjonale programmer

- *EU-China innovation platform on sustainable urbanisation:*
 Dette er et tema i EU's Horizon 2020 Work Programme 2016-2017. AB-fakultetet har en god posisjon i Kina og ønsker å danne en paraply-aktivitet rundt dette sammen med NTNU's tematiske Strategiske Områder (TSO) «Bærekraft», «Energi» og «Helse». Vi har en god posisjon i EU joint

programmene «Urban Europe» og «Smart Cities», som vil bli den viktigste drivkraft for EU-Kina-samarbeide.

Den aktuelle skisse av temaet sikter på – sitat:

"To define and implement a joint EU-China strategic development and implementation plan for intelligent solutions for sustainable urbanization. Scope: Establish platform bringing together industry, academia and other stakeholders in sectors important for sustainable urbanization. Develop joint strategic research and innovation agenda. Organise competition for limited number of demonstration sites in the EU and in China. Promote co-investment by EU and Chinese partners in intelligent solutions for sustainable urbanization. Impact: Critical mass for tackling sustainable urbanization. More rapid development, demonstration and deployment of effective innovative solutions"

- *Collaborative practices for dynamic urban futures*
Dette er også foreslått som tema i Horizon2020 work programme 2016-2017. En tiltagende urbanisering av EU's befolkning (83% i 2015) gir behov for å tilpasse livsstil for å møte konsentrasjon og samtidig sikre livskvalitet, og for å utforske nye måter til å dreie individuelt konsum mot delte funksjonelle løsninger i urban sammenheng.
- *ERA-NET Cofund programme on Smart Cities and Communities*
har nå en åpen invitasjon rettet mot bare europeiske partnere. Programmet har bygget inn en intensjon om en lignende åpen post for samarbeid med Kina i kommende år. Det er ennå ikke klargjort om Norge vil delta i den Kina-orienterte invitasjonen. Det Tematisk Strategiske Området «Bærekraft» har definert et pilotprosjekt om «Smart Sustainable Cities, Communities and Regions». Hovedvekten er her lagt på å bidra til å utvikle indikatorer, bedømmelses-metoder og standarder i Norge og Europa (i verden?), og å teste ut disse i Trondheim, Sør-Trøndelag, Norge, EU og Tanzania. Vi foreslår å legge til Kina i denne listen, basert på AB-fakultetets erfaringer og prosjektaktiviteter i Kina.
I juli 2015 organiserer vi et sommerkurs rundt «Sustainable energy in cities» i Shanghai, hvor dette kan bli et tema (med hovedvekt på energi og greenhouse gas emissions i byer). Vi har også et EU-prosjekt med lignende tema og navn hvor det er muligheter for utveksling av forskere og PhD-kandidater.
- Under "Horizon 2020 Work Programme 2016-2017" går 1.200 millioner euro til prosjekter innenfor temaet "Health, Demographic Change and Wellbeing". En underkategori her er "Active health aging", et tema som går igjen flere steder.

Forhold til NFR-programmer

Det kan søkes innenfor ulike programmer. Her nevnes de som er aktuelle med søknadsfrister i 2015:

- Partnerstøtte for deltakelse i EUs Horisont 2020 innenfor helse- og omsorgsforskning. Se siste punkt over

- INTPART – partnerskap for utdanning og forskning med institusjoner i bl.a. Kina. (Krever kobling mot FME-, SFI-, NCE- eller GCE-sentre)
- FRIPRO – mobilitetsstipend – utveksling av forskere
- IKTPLUSS – fyrtårnsprosjekt - IKT - innenfor helse, omsorg og velferd
- INT-BILAT - Spesialiststipend til Kina
- Arrangementsstøtte for internasjonale konferanser

5.Kort- og langsiktige strategier.

Fakultetet er bemannet med forholdsvis få vitenskapelig ansatte, noe om begrenser aktivitetsnivået i samarbeid med kinesiske partnere. Skal dette kunne utvides og utvikles ut over det som skjer i dag, kan en søke å alliere seg med andre miljøer ved NTNU, i Norge, i utlandet. (Se *Vedlegg 4*). Med dette for øye kan flg. strategiske grep være en ambisjon:

Forsterke samarbeidet med våre kinesiske partnere under paraplyen «Smart sustainable cities and communities» - med referanse til NTNU's tre tematiske strategiske satsingsområder Energi, Helse og Bærekraft ved å

- Utvikle og utvide nåværende prosjekter
- Forbinde og formatere nåværende prosjekter for å lage robuste programmer
- Utvikle og samarbeide med eksterne, nasjonale og europeiske partnere i forsknings- og undervisnings-programmer og prosjekter
- Utvikle samarbeid om laboratorier og infrastruktur
- Etablere et Joint Research Center on Sustainable Urban Development med kinesiske partnere

Vedlegg 1 – informasjons-folder – en sammenfatning

Vedlegg 2. Argumenter for og imot å samarbeide med Kina – 12.04.2015. HH

GJELDER GENERELT FOR INTERNASJONALT SAMARBEID – OGSÅ FOR KINA:

- *Kulturforskjeller og egeninnsikt.*- Ved å operere i en fremmed kultur, blir også egne verdisett, konvensjoner, prioriteringer, etc. utfordret og klargjort. Kontrastene i forhold til Kina presser fram grundig refleksjon rundt kulturforskjellene og hva dette impliserer.
- *Test på og kritikk av metoders generelle gyldighet.* - Arbeidsmåter og metoder man kanskje tar for gitt i eget miljø, kan prøves ut under andre omstendigheter. Har de generell gyldighet, eller er de spesielle, fundert i egne forhold?
- *Kulturell påvirkning* - Vestlig/norsk verdisyn, menneskerettigheter, internasjonale, faglige doktrinære tekster, etc. konfronteres med kinesiske tenkemåter og aktuelle situasjoner. Gjennom samarbeid tvinger refleksjoner rundt dette seg fram, gjerne med det resultat at begge parter revurderer og reviderer sine egne oppfatninger.
- *Fascinasjon.* - Rikdommen ved gjennom internasjonalt samarbeid å få dyp innsikt i en annen kultur – her Kinas kultur og utvikling, den lange historien og den raske moderniseringen i vår tid.

- *Faglig utvikling og hevet kunnskapsnivå* ved at ovenfor nevnte argumenter ligger i bunn for samarbeidet. Ikke bare i kraft av kulturutveksling, men også som regulær kunnskapsoverføring som går begge veier.

SPESIELT FOR KINA:

- *Kina – et viktig land i verden*
 - *Generell innsikt.* - Kinas posisjon - størrelse, innflytelse og utvikling – tilsier at opprettholdelse og utvikling av våre aktiviteter i Kina har relevans for å holde oss oppdatert på den internasjonale, faglige arena
- *Det kinesiske samfunnet*
 - *Utviklings-tempo.* - Veksten i kinesisk økonomi og de utfordringer dette har medført, er godt kjent. Spesielle forhold, som f. eks. miljø-problemer, sosiale endringer, urbaniseringstakten og rasering av kulturarv, fordrer umiddelbar innsats innen forskning og utvikling (FoU). Behovene er så vidt påtrengende og åpenbare at de kinesiske myndigheter er nødt til å ta tak i dette – og det gjør de også. Den økonomiske veksten ser ut til å svekkes, noe som faktisk gir rom og ikke minst tid til grundigere refleksjon rundt hvordan man skal møte fremtiden.
 - *Kinesisk dynamikk.* - Den korte avstanden mellom politisk vedtak og gjennomføring som kjennetegner kineserne, (på godt og vondt!), gjør at implementeringsprosesser skjer på helt ulike premisser i Kina og i Norge. Dette gjør at konsekvensene av vedtak blir tydeliggjort i løpet av et begrenset tidsrom, og at klargjøring av konsekvensene av prosesser blir tilgjengelige og forskbare for involverte forskere og planleggere.
- *Nasjonal interesse*
 - Bidrag til utvikling av et godt forhold mellom Norge og Kina. I diplomatisk sett vanskelige tider – etter Tien An Men-affæren i 1989, og nå i skyggen av Fredsprisen til Liu Xiaobo, har Utenriksdepartementet støttet vår aktivitet i Kina. Vi har vært omhyggelig med å informere den norske ambassaden i Beijing om våre aktiviteter gjennom tidene og har fått god støtte derfra der det i den politiske situasjon har vært mulig.
- *NTNU-nivå*
 - Prosjekter og fagområder som lett forholder seg til NTNUs tematiske satsingsområder (TSO)
 - Områdene Energi og Bærekraft.* - Tidligere og pågående prosjekter har vært og er innenfor energiøkonomisering, fornybar energi, bærekraftig byutvikling og bærekraftig restaurering og bruk av historiske byområder.
 - Området Helse, Velferd og Teknologi (HEVET).* - Det er etablert kontakter gjennom besøk av og seminarer med delegasjon fra forskningsenheter i Kina rundt tema eldreomsorg, et problemområde som er like aktuelt i Norge, (eldrebølgen), som i Kina, (ettbarns-politikken kombinert med eldrebølgen). Samarbeidet er under utvikling ved ny kontakt med partnere i Xi'an som gjennomfører det store White Deer Shore-området.
 - Oppfølging av EU-programmer og nasjonale programmer som har forhold til Kina på agendaen. Det vises til programmer der samarbeid med Kina er en del av kriteriene for finansiell støtte.

- Trekantsamarbeid Norge/Kina/tredjeland. Gjennom aktiviteter i Kina har fakultetet tidligere utviklet et trekantsamarbeid med franske kolleger, (IPRAUS i Paris og École Nationale d'Architecture et du Paysage, Bordeaux). Erfaringene derfra viser et potensiale for et bredt, internasjonalt samarbeid.
- *Fakultetsnivå*
 - I takt med den teknologiske utviklingen i Kina, finner også en rask akademisk utvikling sted i veletablerte institusjoner med god akademisk forankring bakover. Med våre kontakter på høyt nivå i de kinesiske forsknings- og utdannelseshierarkiene, vil vi kunne få et solid, faglig utbytte ved å utvikle samarbeidet med dem.
 - Masterkursene ved fakultetet har tiltrukket seg mange Erasmus-studenter ved rykter om mulighetene for å arbeide sammen med norske studenter i Kina.
 - Tilgang til interessante, faglige utfordringer gjennom undervisnings- og forsknings-samarbeid og konsulentoppdrag. - Våre kontakter pr. i dag får interessante oppdrag fra myndighetene slik at et samarbeid vil gi muligheter for å delta i viktige prosjekter og innsikt i prosessene som ligger under.
- *Basis-ressurser*
 - Fakultetet har – som andre fakulteter ved NTNU – hatt et langvarig samarbeid med kinesiske universiteter, planleggings- og forsknings-institusjoner. For vårt vedkommende siden 1989 med Xi'an University of Architecture and Technology, Xi'an Jiaotong University, South-East University i Nanjing, Tsing Hua University, Tibet University, Byplanmyndigheter i Xi'an, Ping Yao, She Xian, og Lan Zhong i Sichuan Province, og China Academy of Urban Planning and Design. Siden 2010 med Shanghai Jiaotong University. – Det opparbeidete nettverket har vært aktivt og i kraft sin lange historie ført til tillitsforhold og vennskaps forhold ut over det rent faglige. Tidligere PhD-studenter ved fakultetet sitter nå i gode posisjoner ved South-East og Tsing Hua-universitetene.
- *Pragmatiske forhold*
 - Rimelige oppholdsutgifter – selv om valutasituasjonen nå går i norsk disfavør
 - Rimelig arbeidskraft – i form av samarbeidende studenter og vitenskapelig stab

ARGUMENTER MOT Å SAMARBEIDE MED KINA:

- *Språkproblemer* – lost in translation. Det er ingen tvil om at språkproblemer gjør seg gjeldende. Engelsk som arbeidsspråk er nødvendig, og det er ikke alle studenter (og lærere) som behersker engelsk like godt. Mot kinesere er det ofte nødvendig å bruke tolk.
- *Kulturforskjeller* som vanskeliggjør god kommunikasjon og samhandling. Dette på godt og ondt: Dette fører også til misforståelser, ikke bare språklige. Det kan virke forstyrrende, men det kan på den annen side også virke berikende.
- *Geografiske avstander.* – dyre flyreiser. Flyprisene mellom Norge og Kina har holdt seg noenlunde konstant dersom man bestiller billettene i rett tid. Innenriksfly i Kina, derimot har doblet/tredoblet seg de siste par årene. Høyhastighetstog utvikler seg imidlertid til å kunne overta for flyene, og da til en langt rimeligere penge.

- *Diplomatiske komplikasjoner* (Fredsprisen til Liu Xiaobo). Vi er fremdeles noe hemmet av den diplomatiske istiden. (Spesielt har dette gått ut over vårt forhold til CAUPD som holdes varmt på gammelt vennskap, men ikke på offisielt nivå). Et tøvær lar vente på seg, og vil nok ikke komme over natta. Det reduserer våre muligheter til å samarbeide med kinesere på høyt nivå, noe som ellers vil være mulig i og med at vi har nettverkskontakter som er uvirksomme pr. i dag. Foreløpig må vi nøye oss med å holde kontaktene varme på vennskapsbasis.
- *Langt fravær hjemmefra* – jobb/familie. For de fleste lærere fra NTNU er det problematisk å være hjemmefra over en lengre periode ad gangen. Dette fordrer undervisnings- og feltarbeid-opplegg som har tilstrekkelig fleksibilitet til å fungere.
- *Ofte komplisert å samordne partneres avvikende agendaer, timeplaner, økonomi.* Erfaring viser at våre kinesiske partnere har egne plikter som kan kullkaste felles arrangementer. Her kreves det også fleksibilitet for å få ting til å fungere. Og av og til fungerer det dårlig.

Vedlegg 3 - Tidligere aktiviteter

- *Undervisning*
 - Master-kurs i perioden 1990-2013 med tema Arkitektur og Antropologi, Konservering og modernisering i historiske byområder og landsbyer, Urban Villages, Klimatilpasset arkitektur. Samarbeid NTNU/XAUAT, Tsing Hua University, CAUPD, South East University. Oppgaveområder i Xi'an, Beijing, Nanjing, Langzhong i Sichuan Province, Feng Huang Town og Chenlu Pottery village i Shaanxi Province.
 - I perioden 2009-2013 kurs i stedstilknyttet boligarkitektur og konservering for Bachelor- og Masterstudenter ved XAUAT
- *EEU-kurs*
Arrangør av to runder med postgraduate courses, 5 kurs i parallell, (2003 og 2004), under overskriften "Sustainability – case Xi'an", et samarbeid mellom XUAUT og flere fakulteter ved NTNU
- *PhD kandidater uteksaminert*
 - Dong Wei – nå professor og prodekan ved South East University i Nanjing
 - Wang Tao – nå tidsskriftredaktør og forsker ved Tsing Hua University
- *Konferanser*
Arrangør av to internasjonale konferanser, (1995 og 1996), under overskriften "Urban Renewal in Housing Areas of Traditional Chinese and European Cities", i samarbeid med Tsing Hua University og École d'Architecture et de Paysage de Bordeaux
- *Bøker*
 - *The Horizontal Skyscraper*, Erring, Høyem og Vinsrygg (red.)– artikler i samme– Tapir Akademisk Forlag, 2002

- *Xi'an – an ancient city in a modern world. Evolution of urban form 1949-2000*, Fayolle Lussac, Høyem, Clemment, (red.) – artikler i samme - Éditions Recherches, Paris, 2007
- *Permanence and Change – theory and practice of urban conservation in China and Europe*, Wang Jing Hui, Zhang Jie, Høyem (red.) – artikler i samme - Tong Ji University Press, 2014
- **Forskningsprosjekt**
 - *Involvement of stakeholders in development of an inhabited historic site. Case The Han Chang'an City national archaeological park, Xi'an*. Cooperating with Xi'an University of Architecture and Technology. Finansierte av UD/Den norske ambassaden i Beijing. 2011-2014.
- **Konsulentoppdrag**
 - *1997-2002 – Conservation and Development of the Drum Tower Muslim District, Xi'an*. Finansierte av NORAD
- **Konkurransen**
 - Internasjonal konkurranse om utviklingen av Tangdynastiets Da Ming Palace-området i Xi'an i samarbeid med AGRAFF og BARK arkitekter. Premierte som Project of Excellence. 2007.

ORIENTERINGSSAK.

AB-FAKULTETETS AKTIVITETER I KINA

1. Bakgrunn

Siden 1989 har fakultetet kontinuerlig samarbeidet med kinesiske kolleger om mastergradsundervisning, EEU-kurs, konferanser, forskningsprosjekter og konsulentoppdrag rundt temaer som har stått og står høyt blant våre prioriterte fagområder. (Konservering og modernisering av historiske bygningsmiljøer, steds- og kulturtilknyttede boliger, energi- og ressursvennlig arkitektur og byutvikling, karbonutslipp-frie bygninger). Over tid har dette utviklet seg til å bli et godt og aktivt nettverk med toneangivende kinesiske akademiske miljøer: China Academy of Urban Planning and Design, (CAUPD), Tsing Hua University i Beijing, Shanghai Jiaotong University, South-East University i Nanjing, og Xi' an University of Architecture and Technology (XAUAT). Førstnevnte er en enhet under Ministry of Construction. Universitetenes arkitekturfakulteter rangerer blant topp 8 i Kina – bortsett fra Shanghai Jiaotong University – som på sin side rangerer i toppsjiktet av tekniske universiteter. Ved vår hovedsamarbeidspartner de siste 15 årene, XAUAT, har vi etablert et avdelingskontor med permanent sekretær, nå bemannet av lektor Su Jing.

Et miniseminar ved fakultetet tok for seg aktivitetene knyttet til Kina, der det ble konkludert med at

1. en bør søke å samordne aktivitetene og søke etter flere samarbeidspartnere utenfor fakultetet for å kunne gi større tyngde i fremtidig samhandling med Kina
2. en bør tydeliggjøre aktivitetenes forhold til NTNUs tematiske strategiske satsingsområder, (TSO), til fakultetets satsingsområder, og til nasjonale og internasjonale forskningsprogrammer
3. en bør tydeliggjøre hvorfor et fortsatt samarbeid med kinesiske akademiske institusjoner har verdi og relevans for fakultetet

En arbeidsgruppe ble etablert, bestående av Annemie Wyckmans, Ole Møystad, Lisbet Sauarlia og Harald Høyem, som i vårsemesteret arbeidet med dette for øye. Dette notatet er resultat av gruppens arbeid.

2. Gruppens konklusjoner

- Aktiviteter, opprinnelig sterkest knyttet til XAUAT, men som etter hvert har kommet til med samarbeidspartnere med flere universiteter i Kina, gjør at vårt «Kinakart» bør restruktureres og vurderes tegnet om igjen med et 5-års perspektiv som ramme.
- Aktiviteter som pågår og som det planlegges for, kan ved fakultetet samles inn under overskriften «Smart, sustainable cities and communities», noe som direkte kan relateres til NTNUs TSOer og fakultetets egne satsinger
- En bør søke blant eksisterende partnere og eventuelt nye partnere å finne miljøer der det er aktiviteter på høyt, vitenskapelig nivå innenfor et slikt område, med et langsiktig mål å etablere et Joint Research Centre for Smart, Sustainable Cities and Communities
- For å komme videre med dette trengs en tilføring av midler for å lønne en innsatskoordinator

Noen argumenter for og imot utvidet satsing i Kina kan leses i *Vedlegg 2*

3. Kort oversikt– Fakultetets aktiviteter i Kina

Fakultetets tidligere aktiviteter – se *Vedlegg 3*.

Pr. i dag har fakultetet følgende prosjekter på gang eller under planlegging:

- I samarbeid med Shanghai Jiaotong University
 - Sommerkurs «Sustainable energy in cities» (Juli 2015)
 - 8 joint PhD-kandidater
 - Etablert Double Master-studier
 - Felles søknader om forskningsmidler og utveksling av forskere
- I samarbeid med South-East University, Nanjing
 - Forskningsprosjektet “Energy efficient up-grading of historical villages in Ping Yao area, Shanxi Province, China”. (NFR-finansiert) (2014-2016)
- I samarbeid med XAUAT og Tsing Hua University
 - Sino-Norwegian Architecture Forum. Finansiert av UD-Den norske ambassaden i Beijing) (årlig arrangement med konferanse, møter, workshop og eget særnummer av Community Design Magazin, Tsing Hua. Arrangeres for 5. gang September 2015
 - Etablere Living Lab plattform på Tsing Hua for temaer knyttet til innovation/research possibilities on most urgent problems about human behavior, demands and design: a joint-hub for industries and universities. Tilknytning mot THU-NTNU-MIT diskuteres Kontakt på

- THU: prodekan prof. Liu Jian, prof. Shao Lei og dekan prof. Liu Nianxiong (stiller på Forum 2015 i Xi'an.)
- Både XAUAT og Tsing Hua ønsker å etablere aktive utvekslingsprogrammer med NTNU for master- og PhD studenter.
 - I samarbeid med XAUAT
 - Joint Master-kurs i Research on systems- and project-based urban development in Xi'an (høstsemesteret 2015)
 - Joint Masterkurs i Arkitektur og Antropologi (høstsemesteret 2015)
 - Forskningsprosjektet «Involvement of local stakeholders, Han Chang'an City National Archaeological Park, Xi'an» (Finansiert av UD-Den norske ambassaden i Beijing)(2011-2016)
 - Bokprosjektet «The development of Han Chang'an City National Archaeological Park», i samarbeid med Xi'an Jiaotong University, North-West University, Xi'an, og XAUAT.
 - Forskningsprosjektet "Welfare for the elderly integrated in urban development. Case White Deer Shore Project" (Under utvikling. Forutsettes finansiert av utbygger).
 - Bokprosjektet "Experiences and Paradigms of Xi'an Urban Development since 1990ies".
 - Kina-relaterte PhD-studier ved fakultetet:
 - Wang Yu - A Study of the Post-Earthquake Reconstruction of Taoping Village, a Traditional Qiang Settlement in Sichuan, China
 - Dong Ming - A comparative study of Chinese and North European site museums
 - Wang Yi - Quality of physical environment, quality of life. A study of transformations in lived-in historic housing areas
 - -Clara Good – Hybrid PV/T systems for energy-efficient buildings
 - En PhD gjestestudent fra Tsing Hua for tre måneder

4 .Potensiale for finansiering og videre utvikling

Forhold til eksterne, internasjonale programmer

- *EU-China innovation platform on sustainable urbanisation:*
 Dette er et tema i EU's Horizon 2020 Work Programme 2016-2017. AB-fakultetet har en god posisjon i Kina og ønsker å danne en paraply-aktivitet rundt dette sammen med NTNU's tematiske Strategiske Områder (TSO) «Bærekraft», «Energi» og «Helse». Vi har en god posisjon i EU joint programmene «Urban Europe» og «Smart Cities», som vil bli den viktigste drivkraft for EU-Kina-samarbeide.
 Den aktuelle skisse av temaet sikter på – sitat:

"To define and implement a joint EU-China strategic development and implementation plan for intelligent solutions for sustainable urbanization. Scope: Establish platform bringing together industry, academia and other stakeholders in sectors important for sustainable urbanization. Develop joint strategic research and innovation agenda. Organise competition for limited number of demonstration sites in the EU and in China. Promote co-investment by EU and Chinese partners in intelligent solutions for sustainable urbanization. Impact: Critical mass for tackling sustainable urbanization. More rapid development, demonstration and deployment of effective innovative solutions"

- *Collaborative practices for dynamic urban futures*
 Dette er også foreslått som tema i Horizon2020 work programme 2016-2017. En tiltagende urbanisering av EU's befolkning (83% i 2015) gir behov for å tilpasse livsstil for å møte konsentrasjon og samtidig sikre livskvalitet, og for å utforske nye måter til å dreie individuelt konsum mot delte funksjonelle løsninger i urban sammenheng.
- *ERA-NET Cofund programme on Smart Cities and Communities*
 har nå en åpen invitasjon rettet mot bare europeiske partnere. Programmet har bygget inn en intensjon om en lignende åpen post for samarbeid med Kina i kommende år. Det er ennå ikke klargjort om Norge vil delta i den Kina-orienterte invitasjonen. Det Tematisk Strategiske Området «Bærekraft» har definert et pilotprosjekt om «Smart Sustainable Cities, Communities and Regions». Hovedvekten er her lagt på å bidra til å utvikle indikatorer, bedømmelses-metoder og standarder i Norge og Europa (i verden?), og å teste ut disse i Trondheim, Sør-Trøndelag, Norge, EU og Tanzania. Vi foreslår å legge til Kina i denne listen, basert på AB-fakultetets erfaringer og prosjektaktiviteter i Kina.
 I juli 2015 organiserer vi et sommerkurs rundt «Sustainable energy in cities» i Shanghai, hvor dette kan bli et tema (med hovedvekt på energi og greenhouse gas emissions i byer). Vi har også et EU-prosjekt med lignende tema og navn hvor det er muligheter for utveksling av forskere og PhD-kandidater.
- Under "Horizon 2020 Work Programme 2016-2017" går 1.200 millioner euro til prosjekter innenfor temaet "Health, Demographic Change and Wellbeing". En underkategori her er "Active health aging", et tema som går igjen flere steder.

Forhold til NFR-programmer

Det kan søkes innenfor ulike programmer. Her nevnes de som er aktuelle med søknadsfrister i 2015:

- Partnerstøtte for deltakelse i EUs Horisont 2020 innenfor helse- og omsorgsforskning. Se siste punkt over
- INTPART – partnerskap for utdanning og forskning med institusjoner i bl.a. Kina. (Krever kobling mot FME-, SFI-, NCE- eller GCE-sentre)
- FRIPRO – mobilitetsstipend – utveksling av forskere

- IKTPLUSS – fyrtårnsprosjekt - IKT - innenfor helse, omsorg og velferd
- INT-BILAT - Spesialiststipend til Kina
- Arrangementsstøtte for internasjonale konferanser

5.Kort- og langsiktige strategier.

Fakultetet er bemannet med forholdsvis få vitenskapelig ansatte, noe om begrenser aktivitetsnivået i samarbeid med kinesiske partnere. Skal dette kunne utvides og utvikles ut over det som skjer i dag, kan en søke å alliere seg med andre miljøer ved NTNU, i Norge, i utlandet. (Se *Vedlegg 4*). Med dette for øye kan flg. strategiske grep være en ambisjon:

Forsterke samarbeidet med våre kinesiske partnere under paraplyen «Smart sustainable cities and communities» - med referanse til NTNU's tre tematiske strategiske satsingsområder Energi, Helse og Bærekraft ved å

- Utvikle og utvide nåværende prosjekter
- Forbinde og formatere nåværende prosjekter for å lage robuste programmer
- Utvikle og samarbeide med eksterne, nasjonale og europeiske partnere i forsknings- og undervisnings-programmer og prosjekter
- Utvikle samarbeid om laboratorier og infrastruktur
- Etablere et Joint Research Center on Sustainable Urban Development med kinesiske partnere

Vedlegg 1 – informasjons-folder – en sammenfatning.

Vedlegg 2. Argumenter for og imot å samarbeide med Kina – 12.04.2015. HH

GJELDER GENERELT FOR INTERNASJONALT SAMARBEID – OGSÅ FOR KINA:

- *Kulturforskjeller og egeninnsikt.*- Ved å operere i en fremmed kultur, blir også egne verdsett, konvensjoner, prioriteringer, etc. utfordret og klargjort. Kontrastene i forhold til Kina presser fram grundig refleksjon rundt kulturforskjellene og hva dette impliserer.
- *Test på og kritikk av metoders generelle gyldighet.* - Arbeidsmåter og metoder man kanskje tar for gitt i eget miljø, kan prøves ut under andre omstendigheter. Har de generell gyldighet, eller er de spesielle, fundert i egne forhold?
- *Kulturell påvirkning* - Vestlig/norsk verdisyn, menneskerettigheter, internasjonale, faglige doktrinære tekster, etc. konfronteres med kinesiske tenkemåter og aktuelle situasjoner. Gjennom samarbeid tvinger refleksjoner rundt dette seg fram, gjerne med det resultat at begge parter revurderer og reviderer sine egne oppfatninger.
- *Fascinasjon.* - Rikdommen ved gjennom internasjonalt samarbeid å få dyp innsikt i en annen kultur – her Kinas kultur og utvikling, den lange historien og den raske moderniseringen i vår tid.
- *Faglig utvikling og hevet kunnskapsnivå* ved at ovenfor nevnte argumenter ligger i bunn for samarbeidet. Ikke bare i kraft av kulturutveksling, men også som regulær kunnskapsoverføring som går begge veier.

SPESIELT FOR KINA:

- *Kina – et viktig land i verden*
 - *Generell innsikt.* - Kinas posisjon - størrelse, innflytelse og utvikling – tilsier at opprettholdelse og utvikling av våre aktiviteter i Kina har relevans for å holde oss oppdatert på den internasjonale, faglige arena
- *Det kinesiske samfunnet*
 - *Utviklings-tempo.* - Veksten i kinesisk økonomi og de utfordringer dette har medført, er godt kjent. Spesielle forhold, som f. eks. miljø-problemer, sosiale endringer, urbaniseringstakten og rasering av kulturarv, fordrer umiddelbar innsats innen forskning og utvikling (FoU). Behovene er så vidt påtrengende og åpenbare at de kinesiske myndigheter er nødt til å ta tak i dette – og det gjør de også. Den økonomiske veksten ser ut til å svekkes, noe som faktisk gir rom og ikke minst tid til grundigere refleksjon rundt hvordan man skal møte fremtiden.
 - *Kinesisk dynamikk.* - Den korte avstanden mellom politisk vedtak og gjennomføring som kjennetegner kineserne, (på godt og vondt!), gjør at implementeringsprosesser skjer på helt ulike premisser i Kina og i Norge. Dette gjør at konsekvensene av vedtak blir tydeliggjort i løpet av et begrenset tidsrom, og at klargjøring av konsekvensene av prosesser blir tilgjengelige og forskbare for involverte forskere og planleggere.
- *Nasjonal interesse*
 - Bidrag til utvikling av et godt forhold mellom Norge og Kina.

I diplomatisk sett vanskelige tider – etter Tien An Men-affæren i 1989, og nå i skyggen av Fredsprisen til Liu Xiaobo, har Utenriksdepartementet støttet vår aktivitet i Kina. Vi har vært omhyggelig med å informere den norske ambassaden i Beijing om våre aktiviteter gjennom tidene og har fått god støtte derfra der det i den politiske situasjon har vært mulig.

- **NTNU-nivå**
 - Prosjekter og fagområder som lett forholder seg til NTNUs tematiske satsingsområder (TSO)
Områdene Energi og Bærekraft. - Tidligere og pågående prosjekter har vært og er innenfor energiøkonomisering, fornybar energi, bærekraftig byutvikling og bærekraftig restaurering og bruk av historiske byområder.
Området Helse, Velferd og Teknologi (HEVET). - Det er etablert kontakter gjennom besøk av og seminarer med delegasjon fra forskningsenheter i Kina rundt tema eldreomsorg, et problemområde som er like aktuelt i Norge, (eldrebølgen), som i Kina, (ettbarns-politikken kombinert med eldrebølgen). Samarbeidet er under utvikling ved ny kontakt med partnere i Xi'an som gjennomfører det store White Deer Shore-området.
 - Oppfølging av EU-programmer og nasjonale programmer som har forhold til Kina på agendaen. Det vises til programmer der samarbeid med Kina er en del av kriteriene for finansiell støtte.
 - Trekantsamarbeid Norge/Kina/tredjeland. Gjennom aktiviteter i Kina har fakultetet tidligere utviklet et trekantsamarbeid med franske kolleger, (IPRAUS i Paris og École Nationale d'Architecture et du Paysage, Bordeaux). Erfaringene derfra viser et potensiale for et bredt, internasjonalt samarbeid.
- **Fakultetsnivå**
 - I takt med den teknologiske utviklingen i Kina, finner også en rask akademisk utvikling sted i veletablerte institusjoner med god akademisk forankring bakover. Med våre kontakter på høyt nivå i de kinesiske forsknings- og utdannelseshierarkiene, vil vi kunne få et solid, faglig utbytte ved å utvikle samarbeidet med dem.
 - Masterkursene ved fakultetet har tiltrukket seg mange Erasmus-studenter ved rykter om mulighetene for å arbeide sammen med norske studenter i Kina.
 - Tilgang til interessante, faglige utfordringer gjennom undervisnings- og forsknings-samarbeid og konsulentoppdrag. - Våre kontakter pr. i dag får interessante oppdrag fra myndighetene slik at et samarbeid vil gi muligheter for å delta i viktige prosjekter og innsikt i prosessene som ligger under.
- **Basis-ressurser**
 - Fakultetet har – som andre fakulteter ved NTNU – hatt et langvarig samarbeid med kinesiske universiteter, planleggings- og forsknings-institusjoner. For vårt vedkommende siden 1989 med Xi'an University of Architecture and Technology, Xi'an Jiaotong University, South-East University i Nanjing, Tsing Hua University, Tibet University, Byplanmyndigheter i Xi'an, Ping Yao, She Xian, og Lan Zhong i Sichuan Province, og China Academy of Urban Planning and Design. Siden 2010 med Shanghai Jiaotong University. – Det opparbeidete nettverket har vært aktivt og i kraft sin lange historie ført til tillitsforhold og

vennskaps forhold ut over det rent faglige. Tidligere PhD-studenter ved fakultetet sitter nå i gode posisjoner ved South-East og Tsing Hua-universitetene.

- *Pragmatiske forhold*
 - Rimelige oppholdsutgifter – selv om valutasisuasjonen nå går i norsk disfavør
 - Rimelig arbeidskraft – i form av samarbeidende studenter og vitenskapelig stab

ARGUMENTER MOT Å SAMARBEIDE MED KINA:

- *Språkproblemer* – lost in translation. Det er ingen tvil om at språkproblemer gjør seg gjeldende. Engelsk som arbeidsspråk er nødvendig, og det er ikke alle studenter (og lærere) som behersker engelsk like godt. Mot kinesere er det ofte nødvendig å bruke tolk.
- *Kulturforskjeller* som vanskeliggjør god kommunikasjon og samhandling. Dette på godt og ondt: Dette fører også til misforståelser, ikke bare språklige. Det kan virke forstyrrende, men det kan på den annenside også virke berikende.
- *Geografiske avstander.*– dyre flyreiser. Flyprisene mellom Norge og Kina har holdt seg noenlunde konstant dersom man bestiller billettene i rett tid. Innenriksfly i Kina, derimot har doblet/tredoblet seg de siste par årene. Høyhastighetstog utvikler seg imidlertid til å kunne overta for flyene, og da til en langt rimeligere penge.
- *Diplomatiske komplikasjoner* (Fredsprisen til Liu Xiaobo). Vi er fremdeles noe hemmet av den diplomatiske istiden. (Spesielt har dette gått ut over vårt forhold til CAUPD som holdes varmt på gammelt vennskap, men ikke på offisielt nivå). Et tøvær lar vente på seg, og vil nok ikke komme over natta. Det reduserer våre muligheter til å samarbeide med kinesere på høyt nivå, noe som ellers vil være mulig i og med at vi har nettverkskontakter som er uvirksomme pr. i dag. Foreløpig må vi nøye oss med å holde kontaktene varme på vennskapsbasis.
- *Langt fravær hjemmefra* – jobb/familie. For de fleste lærere fra NTNU er det problematisk å være hjemmefra over en lengre periode ad gangen. Dette fordrer undervisnings- og feltarbeid-opplegg som har tilstrekkelig fleksibilitet til å fungere.
- *Ofte komplisert å samordne partners avvikende agendaer, timeplaner, økonomi.* Erfaring viser at våre kinesiske partnere har egne plikter som kan kullkaste felles arrangementer. Her kreves det også fleksibilitet for å få ting til å fungere. Og av og til fungerer det dårlig.

Vedlegg 3 - Tidligere aktiviteter

- **Undervisning**
 - Master-kurs i perioden 1990-2013 med tema Arkitektur og Antropologi, Konservering og modernisering i historiske byområder og landsbyer, Urban Villages, Klimatilpasset arkitektur. Samarbeid NTNU/XAUAT, Tsing Hua University, CAUPD, South East University. Oppgaveområder i Xi'an, Beijing, Nanjing, Langzhong i Sichuan Province, Feng Huang Town og Chenlu Pottery village i Shaanxi Province.
 - I perioden 2009-2013 kurs i stedstilknyttet boligarkitektur og konservering for Bachelor- og Masterstudenter ved XAUAT
- **EEU-kurs**
Arrangør av to runder med postgraduate courses, 5 kurs i parallell, (2003 og 2004), under overskriften "Sustainability – case Xi'an", et samarbeid mellom XAUAT og flere fakulteter ved NTNU
- **PhD kandidater uteksaminert**
 - Dong Wei – nå professor og prodekan ved South East University i Nanjing
 - Wang Tao – nå tidsskriftredaktør og forsker ved Tsing Hua University
- **Konferanser**
Arrangør av to internasjonale konferanser, (1995 og 1996), under overskriften "Urban Renewal in Housing Areas of Traditional Chinese and European Cities", i samarbeid med Tsing Hua University og École d'Architecture et de Paysage de Bordeaux
- **Bøker**
 - *The Horizontal Skyscraper*, Erring, Høyem og Vinsrygg (red.)– artikler i samme– Tapir Akademisk Forlag, 2002
 - *Xi'an – an ancient city in a modern world. Evolution of urban form 1949-2000*, Fayolle Lussac, Høyem, Clemment, (red.) – artikler i samme - Éditions Recherches, Paris, 2007
 - *Permanence and Change – theory and practice of urban conservation in China and Europe*, Wang Jing Hui, Zhang Jie, Høyem (red.) – artikler i samme - Tong Ji University Press, 2014
- **Forskningsprosjekt**
 - *Involvement of stakeholders in development of an inhabited historic site. Case The Han Chang'an City national archaeological park, Xi'an*. Cooperating with Xi'an University of Architecture and Technology. Finansiert av UD/Den norske ambassaden i Beijing. 2011-2014.

- *Konsulentoppdrag*
 - *1997-2002 – Conservation and Development of the Drum Tower Muslim District, Xi'an.* Finansiert av NORAD
- *Konkurranse*
 - Internasjonal konkurranse om utviklingen av Tangdynastiets Da Ming Palace-området i Xi'an i samarbeid med AGRAFF og BARK arkitekter. Premiert som Project of Excellence. 2007.

It is people that matters.....

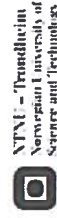
SMART SUSTAINABLE CITIES AND COMMUNITIES

Joint activities China – Norway Faculty of Architecture and Fine Art

China is well known for its dynamic and fast development towards being a leading economic, global power. From the status of an underdeveloped society, it now is a nation where life-standard for a big number of the population is substantially improved within a short span of time. The turbulent urbanization and advanced technical development, paired with poverty for

another part of the population give serious challenges for professionals and decision-makers; like environmental problems, water shortage, energy needs, cultural contradictions, infrastructural shortcomings, threatened built cultural heritage, etc. Chinese experts have to face all those problems to find adequate solutions, pressing and urgent to another extent than we know in Norway.

On this background a collaboration with Chinese colleagues gives profit, partly by working with problems common for both countries, partly by sharing new scientific and artistic findings. After 25 years of practicing joint research, consultancy work and teaching in China, one particular experience should be emphasized: Chinese and Norwegian conditions have so many conspicuous differences that working with Chinese colleagues implicates unavoidable needs to reflect on and sometimes revise one's own set of values, work methods and approach to problems. Inestimable for professionals and scholars.

Garden in Shanghai

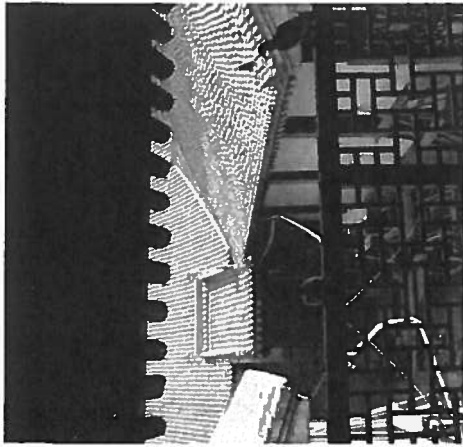
Short- and long-term strategies

Enforcing the collaboration with our Chinese partners under the common umbrella **Smart Sustainable Cities** referring to NTNU's three strategic thematic areas Energy, Health and Sustainability - by

- Developing and extending on-going projects
- Linking and formatting on-going projects to create robust programs
- Cooperating with external, national and European partners for research and teaching programs and projects
- Development of cooperation on laboratories and infrastructure
- Establishing a Joint Research Center on Sustainable Urban development with Chinese partners

Contact address:

Faculty of Architecture and Fine Art, Alfred Getz vei 3, 7491 Trondheim, Norway
Tel. 73 55 02 75
e-mail: fak-adm@ab.ntnu.no

Courtyard – Xi'an - Traditional China

NTNU's 4 Thematic Strategic Areas 2014-2023 (TSA)

NTNU has given priority to 4 strategic areas, among them 3 of special interest and relevance for our faculty:

TSAA1. Energy

- Zero emission buildings and neighbourhoods
- Smart sustainable cities
- Energy in society

TSAA3. Health, welfare and technology

- Health promotion, disease prevention and empowerment
- ICT systems, welfare technology and organization of health services

TSAA4. Sustainability

- Resilience
- Sustainable urban development

Ring-road, Beijing – Modern China

Co-operation with Chinese partners

The faculty has had a continuous collaboration with Chinese, academic units in Beijing, Shanghai, Xi'an and Nanjing since 1989. The initiating activity was joint master courses with Chinese and European students. Later consultancy work and research projects were brought in, partly supplying the teaching activities, partly as separate work. This has further developed into institutional cooperation such as Joint Research centers.

The status today:

Active network-partners

- China Academy of Urban Planning and Design (CAUPD)
- Shanghai Jiaotong University (SJTU)
- Xi'an University of Architecture and Technology (XAUAT)
- South East University (SEU), Nanjing
- Tsing Hua University (THU), Beijing

Thematic foci today

- Sustainable urban development
- Urban transformation and management of HUBs (
- Architecture and Anthropology
- Sustainable energy in buildings and cities
- Energy efficient transformation of historic buildings
- Sustainable housing design
- Conservation of built heritage
- User participation

Chinese and Norwegian Master-students in The Great Mosque, Drum Tower Muslim district in Xi'an

On-going activities

Referring to the main topical umbrella: **Smart Sustainable Cities**, the following on-going projects are relevant.

Pudong – Shanghai

Project: Joint research Center in Sustainable Energy Shanghai (TSA1/ TSA4)

Partner: SJTU

- 8 Joint PhD candidates
- Double degree Master studies
- Joint research applications and exchange of researchers
- Summer course 2: Sustainable energy in cities

Project: Participation in JPI Urban Europe/Urban Europe Research Alliance

Partner: China Center for Urban Development

- Established framework for cooperation on Sustainable Urban Innovation

New metro station in Xi'an

Project – HUB (STSA4)

Partner: THU, XAUAT

- Joint Master course
- Established network for joint research

Fieldwork – Chen Lu Pottery town

Project: Joint Master-courses – Architecture, Conservation and Anthropology (TSA4)

Partner: XAUAT

- Joint master courses

Project: NTNU PhD studies:

- Wang Yu - A Study of the Post-Earthquake Reconstruction of Taoping Village, a Traditional Qiang Settlement in Sichuan, China
- Dong Ming - A comparative study of Chinese and North European site museums
- Wang Yi - Quality of physical environment, quality of life. A study of transformations in lived-in historic housing areas
- Clara Good – Hybrid PV/T systems for energy-efficient buildings

Conference in Xi'an – October 2014

SINO-Norwegian Architectural Forum

Partners: THU and XAUAT

- Annual arrangement – presentation of contemporary, Chinese and Norwegian Architecture

Project: Research on systems- and project-based urban development in Xi'an (TSA4)

Partners: XAUAT

Old man outside the Temple of eight immortals, Xi'an

Project: Welfare for the elderly integrated in urban development (TSA3)

Partners: THU, XAUAT, CAUPD

- Established network for joint research

Traditional courtyard–Hou Ji village, Ping Yao district

Project Ping Yao (TSA4)

Partner: SEU

- Energy-efficient up-grading of historic villages. Ping Yao district

Project Han Chang'an (TSA 4)

Partner: XAUAT

- Involvement of local stakeholders in a development and conservation of a historic site.
- Han Chang'an City, Xi'an

O-sak 8/15

Veikart: Kriterier – status – SO-midler/tiltak

NOTAT

Fra: Dekan

Til: Fakultetsstyret

Om: o-sak 8/15 Veikart: Kriterier – status – SO – midler/tiltak.

Tilråding:

Hensikten med saken er å orientere styret om vårt arbeide med å konsentrere fakultetets satsinger til færre samarbeidstema, noe som vil tydeliggjøre fakultetets profil og styrke den faglige utviklingen.

Styret gav sin tilslutning til fakultetets fem samarbeidsområder i styremøte 12. februar:

- *Fremtidens byer*
- *Bærekraftige arkitektur og bygde omgivelser*
- *Helsefremmende arkitektur*
- *Art and culture as pillars of society*
- *Innovative læringsformer*

Temaene tar utgangspunkt i fakultetets «verdikompass»: **FORM, KLIMA, GJENNOMSLAGSKRAFT** og utnytter mulighetsrommet ved å støtte fakultetets tverrfaglige aktivitet i de Tematiske Satsings Områdene (TSO) ved NTNU.

- 1) Fakultetet har denne våren jobbet målrettet med å konsentrere fakultetets satsinger til disse samarbeidsområdene gjennom en veikartprosess. Målet med prosessen er å konkretisere samarbeidstemaene gjennom veikart som legger gjennomførbare og konkrete arbeidsplaner med målbare resultat. Veikartet for hvert samarbeidstema gir tydelige målbare indikatorer som senere skal rapporteres til dekan og fakultetsstyret. Målet med veikart prosessen er:
 - a) **Konsentrere færre tema for fakultetets hovedmål.**
 - b) **Skape åpne inviterende nettverk for samarbeid med alle eksisterende kompetansefelt/grupper/tidl. Satsingsområder.**
 - c) **Etablere en tydelig profil utad (synlighet).**

- d) **Øke arbeidsmotivasjon, høyere kvalitet i beslutninger, høyere aksept for beslutninger, bedre kompetanse.**
 - e) **Motivere enda flere til å delta i fakultetets fellesskap og synliggjøre faglige gevinster ved å delta.**
 - f) **Å hevde oss bedre i en nasjonal og internasjonal sammenheng, basert på vår faglige kompetanse.**
 - g) **Utnytte fakultetets egenart inn i NTNUs strategiske satsinger.**
 - h) **Øke deltagelse i EUs virkemiddelapparat, spesielt H2020.**
- 2) **Hvordan:** Fakultetet har denne våren jobbet aktivt med å samle de fagansatte i grupper som inngår i nettverksbaserte samarbeid underordnet de fem samarbeidstemaene. Gruppene som dannes under samarbeidstemaene skal ha en faglig spesifikk tydelighet med eksplisitte operasjonelle mål. Vi har lagt opp til en bred involvering og forankring blant alle ansatte, både i form av en serie med workshops for utvikling av de enkelte samarbeidstemaene og i form av allmøter med informasjon og diskusjon. Fakultet har gjennomført en idélab i hvert av de fem samarbeidstemaene styrt av ekstern prosessleder Haakon Skar fra T:Lab. Idélab er en involverende workshop utviklet av Forskningsrådet der man gjennom en åpen arena inviterer de fagansatte til selv å diskutere hva som kan være interessante områder å samarbeide på i hvert tema. Alle ansatte ble invitert og oppfordret til å delta, og eksterne aktører ble invitert inn for å berike samtalene. Det ble gjennomført en idélab pr tema i løpet av mars og april. Den konkrete formen på idélab har variert noe og de tre første (Fremtidens byer, bærekraftig arkitektur og bygde omgivelser og helsefremmende arkitektur) hadde en mer reflekterende form der deltakerne identifiserte interessante problemstillinger for samarbeid. De to siste (Art and culture as pillars of society og innovative læringsformer) var mer målrettede med en kortere identifikasjonsfase og større fokus på å starte dannelsen av konkrete samarbeidsgrupper.

En opptelling gjennomført etter hver idélab gav et øyeblikksbilde av status for hvert veikart:

Helsefremmende arkitektur:

-En samarbeidsgruppe med deltema (sosiale møteplasser, aktivitetsfremmende arkitektur, lys).

Fremtidens byer:

-Det ble identifisert 11 tema som er interessante for samarbeid og flere grupper er under dannelses deriblant:

«Contested Space»,

«Smart sustainable cities and communities – China»,

«Sustainable City Systems – ClimateKIC».

Bærekraftig arkitektur og bygde omgivelser:

- Flere samarbeidsgrupper dannet under og etter idélaben, deriblant:
 - «Bygningsvernssenter / Transformasjon, bruk og vern av historiske omgivelser»,
 - «Tresenter»,
 - «ZEB + Arkitektur»,
 - Change the consumption of space,
 - Architecture that empowers og BRIDGE tools.

Art and culture as pillars of society:

- En samarbeidsgruppe med ulike deltema (Art but not as entertainment, Space lab, Art and common space, Ethics of Making/Agency).

Innovative læringsformer:

- Tre samarbeidsgrupper dannet, Complexity and depth, Live studios, making is thinking

Flere av gruppene har arrangert oppfølgingsmøter i ukene etter idélaben. Noen av gruppene kan ha forandret form/navn og nye har trolig kommet til. De fagansatte oppfordres til å danne grupper og søke om strategiske midler ved fakultetet med frist 22. mai. Retningslinjene for strategiske forskningsmidler og skjema for samarbeidsgrupper (vedlegg x og y) har blitt utformet slik at gruppene må definere og forplikte seg ved søknad knyttet til et tema. Slik får fakultetet en beskrivelse av gruppene og planene for utvikling samtidig som de søker om midler. Det vil etter søknadsrunden krystallisere seg hvilke grupper som har den nødvendige konsentrasjon og masse til å bli langsiktige og robuste grupper.

- 3) **Veien videre:** Etter søknadsfrist for SO midler 22. mai og 25. september vil gruppene ha økonomisk handlerom til å gjennomføre planene som er beskrevet i søknaden og fakultetet vil ha en god oversikt over grupper som har dannet seg med tidsplan og mål. Disse midlene er ment som stimuleringsmidler/såkorntmidler og det forventes at gruppene søker andre eksterne midler i tillegg. Det forventes at gruppene på sikt får inn ekstern finansiering til sine egne aktiviteter. Det bør vurderes om fakultetet skal sette av midler til disse satsningsområdene også på fremtidige budsjett.

Retningslinjer Søknader til strategiske forskningsmidler

Fakultet for Arkitektur og Billedkunst

De strategiske forskningsmidlene i 2015 ved AB er ment å støtte dannelsen av forskningsgrupper utviklet under fakultetets fem idélabs. Midlene tildeles i to søknadsrunder med søknadsfrist 22. mai og 25. september. Den totale tildelingen vil fordeles jevnt over de to fristene gitt at det kommer nok søknader av god kvalitet til å tildele midlene. Hvis noe av pengene ikke tildeles i første utlysning overføres disse til neste. Midlene er ment som stimuleringsmidler/såkorpsmidler og det forventes at gruppene søker andre eksterne midler i tillegg. Den overordnede hensikten med de strategiske forskningsmidlene er å stimulere oppstart av grupper rundt faglig tilsatte til forskning av høy kvalitet. Gruppene skal være knyttet til de fem definerte samarbeidsområdene; Art and culture as pillars of society, bærekraftige bygninger, city of the future, innovative læringsformer og helsebringende arkitektur.

Som hovedregel støttes følgende aktiviteter:

- Kurs i metode, skrivning, søknadsutvikling, publisering og veiledning
- Støtte til store sentersøknader eller andre tunge søknadsløp til NFR/EU
- Forskeropphold ved internasjonale toppmiljø
- Posisjonering på vesentlige arenaer, nasjonalt og internasjonalt

Formelle krav til søknaden:

- Gruppene skal bestå av minst tre faste faglige ansatte, åremålsstillinger kan også telle. Phd/Post doc oppfordres til å delta i gruppene, men teller ikke mot dette minstekravet.
- Ansatte har ikke anledning til å være aktive i mer enn to grupper
- Gruppene skal ha signert en konfidensialitetsavtale der medlemmenes immaterielle rettigheter inn i prosjektet og gruppens immaterielle rettigheter ivaretas.
- Gruppene skal ha en klar utforming med en navngitt koordinator
- Det bevilges inntil 100.000 NOK per søknad.
- Deltakerne skal anslå % andel av stilling som brukes innen tema.

Søknaden omfang er en til to sider der aktiviteten det søkes midler til beskrives og målene for aktiviteten og budsjett klarlegges. Gruppen skal beskrives i skjema for samarbeidsgupper ved AB fakultetet.

Vurderingskriterier:

- Prosjektets målsetning og fremdriftsplan
- Effekt på gruppens faglige utvikling
- Budsjett
- Koblingen til samarbeidstema og NTNU sine TSO
- Internasjonalt perspektiv, grad av samarbeid internt og eksternt
- Potensial for fremtidige søknader, publisering eller potensial for fremtidig publisering

Søknadene sendes til fakultetets administrative ledelse ved Håvard Wibe (havard.wibe@ntnu.no) innen fristen og vedtas av dekan innen to uker.

Skjema for samarbeidsgrupper fra idélab ved fakultet for arkitektur og billedkunst

Tittel:

Koordinator og % av stilling som legges inn i gruppen:

Deltakere og % av stilling som legges inn i gruppen:

Beskrivelse av tema og faglig-, strategisk- og internasjonal relevans:

Dette tema gjør NTNU synlig fordi:

Femårig tentativ plan med mål og særlig fokus på aktiviteter i 2015:

O-sak 9/15
Synlighetsprosjektet

NOTAT

Fra: Dekan

Til: Fakultetsstyret

Om: o-sak 9/15 Fakultetets synlighetsprosjekt 2015

Tilråding: Styret tar orientering til etterretning.

Fakultetets synlighetsprosjekt 2015

Mål

Fakultetet har som mål å bli mer synlig i samfunnsdebatten og overfor beslutningstagere. Vi ønsker også å framstå som mer åpne og tydelige på hvem vi er og hvor vi vil. Synlighetsprosjektet brukes til å støtte opp under disse målene. Det er satt av 200 000 kroner til prosjektet i revidert budsjett for 2015. Nedenfor er de oppgavene vi ønsker å prioritere i inneværende år. *

Meningsytring

Fakultetet ønsker å stimulere de ansatte til mer offentlig meningsytring.

Handlingspunkter:

- Tilby kurs i kronikkskriving (i samarbeid med andre ved NTNU)
- Intern kronikk-konkurranse (med premiering, kr. 5000 på 69-konto, på sommerfest og julefest)
- Oppfordringer til deltagelse fra dekan, instituttledere, prosjektleder etc.

Sosiale medier

Twitter er en kanal som benyttes flittig av mange beslutningstagere og opinionsdannere, og som vi ønsker å delta mer aktivt i. Fakultetet har også en egen konto på Facebook der vi nær har doblet antallet følgere de siste to årene, og vi jobber for å ekspandere ytterligere.

Handlingspunkter

- Opprette egen fakultetskonto på Twitter første halvår 2015, twitre 2-3 ganger per arbeidsdag
- Gjennomføre et prosjekt for å nå de rette følgerne, og også overføre kontakter fra andre kanaler som nyhetsbrev og Facebook.
- Nå 1000 følgere på Facebook i første halvår, 1300 i løpet av 2. halvår, oppdatere i snitt hver arbeidsdag
- Gjennomføre en enkel kartlegging av faglige ansattes aktivitet på sosiale medier + oppfordre flere til å bidra*

*En felleskonto fra fakultetet kan ikke nå ut i alle relevante nettverk, og vi trenger også tydelige og personlige faglige stemmer. Det er heller ikke mulig å opptre som institusjon på alle relevante plattformer. For eksempel poster man oppdateringer på LinkedIn som enkeltperson og ikke som institusjon.

Fakultetets og instituttens nettsider

Fakultet har behov for å tydeliggjøre egen profil og faglige satsninger.

Handlingspunkter

- Nye tekster for å tydeliggjøre fakultetet, satsningsområder og prosjektvirksomheten i kurs (blant annet om Live Studio)
- Utvikle ny og visuelt forbedret fakultetsforside
- Visuell forbedring av sidemaler (samme mal på alle kjernesider)
- Tilpasse sidene til nytt, responsivt design ved NTNU (design som tilpasses automatisk til mobil og nettbrett). Oppgaven innebærer blant annet å legge inn en rekke bilder og tabeller på nytt
- Tydeligere informasjon om ansatte (ansattprofiler med tekst og bilde)
- Utvikle løsning for å vise forbilledlige masterprosjekter på nett (og andre gode prosjekter fra kurs)
- Oppdatering/feilretting på instituttnettsidene, forbedring av faginfo
- Oppdatert, tematisk liste over ph.d.-prosjekter
- Implementering av ny NTNU-mal for instituttnettsider
- Nye, tematiske forskningsnettsider som henter info fra Cristin

*Fakultetet gjennomfører også en rekke oppgaver innenfor kommunikasjon- og synlighetsfeltet som ikke inngår i dette utviklingsprosjektet, og som kan defineres mer som daglig drift. Grensegangene mellom «daglig drift» og prosjektet kan være noe flytende.

Status per 13.05

Tema	Tiltak	Status /planlegges
Meningsytring	Intern kronikk-konkurranse (med premiering på sommerfest og julefest)	Utlyst vår 2015. Gjort kjent fra dekan/prosjektleder på instituttleder møte og Innsida. Utlyses også h. 15
	Kurs i kronikkskriving	Høst 2015
Sosiale medier	Opprette egen fak. konto, twitre 2-3 g. per arbeidsdag	Oppstart i juni 2015
	Prosjekt for å nå de rette følgerne på sosiale medier.	Gjennomføres av prosjektleder med bistand fra stud. ass. Utlysning av stud. ass stilling tidlig høst 15.
	Nå 1000 følgere på Facebook første halvår, oppdatere i snitt hver arbeidsdag	943 følgere per 13.05. Økende oppdateringstakt
	Oppfordre ansatte til økt deltagelse på sosiale medier + enkel kartlegging	Høst 2015
Fakultetets og instituttens nettsider	Nye tekster for å tydeliggjøre fakultetet, satsningsområder og prosjektvirksomheten i kurs (blant annet om Live Studio)	Gjennomført v. 15
	Utvikle ny og visuelt forbedret fakultetsforside	Gjennomført v. 15
	Visuell forbedring av sidemaler (samme mal på alle kjernesider)	Gjennomført v.15 for kjernesider. Arbeidet videreføres for undersider h.15
	Tilpasse sidene til nytt, responsivt design ved NTNU	Gjennomført v. 15 for kjernesider. Arbeidet videreføres for undersider h.15
	Tydeligere informasjon om ansatte (ansattprofiler med tekst og bilde)	Gjennomføres av alle ansatte, koordineres av prosjektleder, instituttkonsulenter og stud. ass for synlighetsprosjektet (ansettes fra høst 15). Status: Stor forbedring ved mange institutt v 15, men

		<p>fortsatt en del mangler. Arbeidet videreføres høst 2015.</p>
	<p>Utvikle løsning for å vise forbilledlige masterprosjekter på nett (og på sikt andre gode prosjekter fra kurs)</p>	<p>To møter gjennomført med NTNU kom. avd. og IT våren 2015. Det er prinsipiell enighet om at en egen, spesialtilpasset løsning for fakultetets prosjekter bør utvikles på NTNUs nettplattform Liferay, som et spleiselag mellom fakultetet og NTNU. Tenkt ferdigstilling: vinteren 2015.</p> <p>Til tross for flere oppfordringer har vi dessverre ikke mottatt konkret estimat og tidsplan. Og det vil sannsynligvis oppstå store forsinkelser som følge av at IT-ressurser allokeres til å klargjøre systemer for brukere fra HIST, HIG og HIÅ.</p> <p>En midlertidig løsning kan settes opp av fakultetet selv, men den vil mangle funksjonalitet, generere ekstra jobb og innholdet vil være krevende å konvertere til ny løsning. Spørsmålet om en midlertidig løsning i små-skala bør prioriteres, drøftes med programrådsleder for arkitektur innen utgangen av mai 2015. Iverksettes eventuelt i juni 2015.</p>
	<p>Oppdatering/feilretting på instituttnettssidene, forbedring av faginfo</p>	<p>Noe oppdatering/ feilretting gjennomført v. 15, behov for fortsettelse h. 15. Journalist leies inn til å skrive minst en spennende fagtekst om hvert institutt - høst 2015.</p>

	Oppdatert, tematisk liste over ph.d.-prosjekter	Gjennomført v. 15 for ph.d.-prosjekter ved fakultetet og stipendiatprosjekter innen kunstnerisk utviklingsarbeid.
	Implementering av ny NTNU-mal for instituttnettsider	Malen er under utarbeidelse av NTNU vår 15, men kan bli forsinket pga. fusjonen. Usikkert om den blir klar til høsten 2015.
	Nye, tematiske forskningsnettsider utviklet ved NTNU som henter info fra Cristin – for eksempel om forskningsprosjekter	Siste kommuniserte tidspunkt for levering var høst 15, men pga. fusjonen kan også denne løsningen muligens bli forsinket.

O-sak 10/15
Synlighetsprosjektet